

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

FLACARA
Nr. 20 (69) — 15 OCTOMBRIE 1955

O combină sovietică „K.U.2” a intrat în porumbiștea g.a.s. din Secueni, raionul Roman. Știuleții sînt despărțiți de coceni, iar aceștia sînt tocați și transformați în furaje. Cu ajutorul acestei mașini, trei oameni realizează ceea ce manual ar necesita zeci de brațe de muncă.
(Foto AGERPRES)

COPERTA I: La 5 noiembrie, maestrul Mihail Sadoveanu împlinește 75 de ani.

Fotografie de Dan GRIGORESCU

COPERTA a IV-a: Și eu am fost la culesul viilor!...

Fotografie de R. ADLEFF

Tovarășul GH. GHEORGHIU-DEJ,
prim-secretar al Comitetului Central al P.M.R.

Tovarășul CHIVU STOICA,
președintele Consiliului de Miniștri al R.P.R.

COMUNICAT

În zilele de 30 septembrie și 1 octombrie 1955 a avut loc ședința plenară a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român.

La plenară au luat parte primii secretari ai comitetelor regionale și ai partidului. La ordinea de zi a plenarei au figurat următoarele puncte:

1. Probleme organizatorice.
 2. Convocarea celui de-al 2-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român și aprobarea ordinii de zi a Congresului.
 3. Despre mersul lucrărilor agricole în anul 1955.
- În vederea îmbunătățirii muncii de partid și întăririi continue a rolului conducător al partidului în toate sectoarele vieții de stat și în organizațiile de masă, Plenara Comitetului Central a ales în unanimitate pe tov. Gh. Gheorghiu-Dej în funcția de prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, eliberând din această funcție pe tov. Gh. Apostol.

Plenara a ales în unanimitate ca secretar al C.C. al P.M.R. pe tov. I. Chișinevschi.

Tov. Gh. Apostol a fost ales de Consiliul Central al Sindicatelor în funcția de Președinte al C.C.S.

Plenara a hotărât convocarea celui de-al 2-lea Congres al P.M.R. la ziua de 23 decembrie 1955.

Plenara a aprobat următoarea ordine de zi a Congresului:

1. Raportul de activitate al C.C. al P.M.R.
— raportor tov. Gh. Gheorghiu-Dej
 2. Raportul Comisiei Centrale de Revizie.
— raportor tov. Guină Nicolae
 3. Raportul asupra Directivelor Congresului al II-lea cu privire la cel de-al 2-lea plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1956-1960.
— raportor tov. Chivu Stoica
 4. Raportul cu privire la modificarea Statutului P.M.R.
— raportor tov. Ceaușescu Nicolae
 5. Alegerea organelor centrale ale partidului.
- Plenara a stabilit măsuri practice în vederea încheierii cu succes a lucrărilor agricole din toamna acestui an.

LUCRĂRILE CELEI DE A 7-a SESIUNI A MARII ADUNĂRI NAȚIONALE A R. P. R.

În ziua de 3 octombrie au avut loc lucrările celei de a 7-a sesiuni a Marii Adunări Naționale a R.P.R.

Trecându-se la ordinea de zi, a fost votat în unanimitate proiectul de lege pentru ratificarea decretelor emise de Prezidiul Marii Adunări Naționale a R.P.R. în perioada de la 30 mai pînă la 3 octombrie 1955.

În continuare, președintele Marii Adunări Naționale a dat citire scrisorii pe care a primit-o din partea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej, președintele Consiliului de Miniștri al R.P.R., în care acesta roagă Marea Adunare Națională să-l elibereze din funcția de președinte al Consiliului de Miniștri, în legătură cu alegerea sa de către Plenara Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român în funcția de prim-secretar al C.C. al P.M.R.

După ce Marea Adunare Națională a aprobat eliberarea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej din funcția de președinte al Consiliului de Miniștri al R.P.R., a luat cuvîntul tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej care, din însărcinarea Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român și a Consiliului Imputerniciților, prezintă Marii Adunări Naționale propunerea privind desemnarea în funcția de președinte al Consiliului de Miniștri a tovarășului Chivu Stoica, propunere ce este votată în unanimitate de către Marea Adunare Națională.

Luînd cuvîntul, tovarășul Chivu Stoica, președintele Consiliului de Miniștri al R.P.R., a făcut o expunere asupra politicii interne și externe a guvernului R.P.R.. Tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej a fost apoi ales de Marea Adunare Națională ca membru în Prezidiul Marii Adunări Naționale.

ASOCIAȚIA PRIETENIEI

Casa Prieteniei Romîno-Sovietice din București.

Am citit, nu demult, câteva pagini modeste despre prietenie. Erau scrise la mașină, în rînduri dese, pe câteva mici foi de hîrtie. Mi-au amîntit de marile opere literare, deși în întocmirea lor nu se simțea o mare experiență artistică și nici un condei măiestru. Emoționant era conținutul lor, cifrele care, cu tot limbajul lor zgîrcit și grav, transmiteau un mare adevăr.

Despre prietenie s-a scris mult. Mari scriitori ai lumii i-au închinat opere, lasîndu-ne peste veacuri mărturie emoționante ale acestui nobil simțămînt omenesc. Dar rîndurile de care amînteam vorbeau nu despre prietenie în general, ci despre o asociație a prieteniei în

preajma Congresului ei. O știm cu toți: Asociația romînă pentru legăturile de prietenie cu U.R.S.S. Sau, așa cum îi spunem de 11 ani, de fiecare dată cînd pomenim de popularizarea unor noi metode sovietice de muncă, de vreun curs de limba rusă, de expoziții sau conferințe înfățișînd realitățile Țării Comunismului: A.R.L.U.S.

...Am încercat să situez geografic, în închipuire, pe o hartă a patriei noastre, cele 22.000 de cercuri A.R.L.U.S. răspîndite pretutîndeni în țară, în cătunele bătute de soare din întinsul Bărăgan ori în răcoroase săli din instituturile Academiei, ori în uzinele Reșiței. Am avut imaginea unui uriaș fluviu de oameni — șase milioane — care se îndreaptă cu sete spre cercurile ai căror membri sînt, spre a-și cunoaște marile perspective de viitor. Pentru că prezentul sovietic înseamnă viitorul nostru. Am încercat să socotesc cam cîte biblioteci, încropite din cîteva scînduri date cu grijă la rîndea și prinse pe peretele unui colectivist din Țara Motilor, ori sculptate cu rafinament în lemn de nuc și instalate într-o sală universitară, s-au umplut în ultimii cinci ani cu cele 12.500.000 de cărți editate de „Cartea Rusă”? Sau să-mi închipui cîți dintre cei 160.000 de oameni care au urmat în acest an cele 11.000 de cursuri de limba rusă izbutesc să-l citească în original pe Gorki sau să studieze principiile de funcționare a primei centrale atomice din lume. Ca pe firul unei nesfîrșite pelicule, s-au înșiruit imaginile celor un milion de manifestări culturale organizate de A.R.L.U.S., la care au luat parte în ultimii cinci ani peste 120.000.000 de participanți...

Imaginea aceasta vastă, generală, mi s-a înfățișat însă, dincolo de dimensiunile impresionante ale cifrelor, în micile aspecte vii, concrete, ale vieții noastre zilnice.

L-am văzut pe Nae Marinache, președintele colectivei din Broșteni Ploeștilor, stînd de vorbă cu consatenii lui și sfătuiindu-se cum să aplice învațătura pe care a deprins-o de la colhoznicii uzbeci, cărora le fusese nu demult oaspete. L-am văzut pe vestitul Erou al Muncii Socialiste, Vasilache, studiînd cu pasiune metodele lui Bîkov și Bortkevici, ori pe Ștefan Covaci împărtășindu-i în scris lui Kolesov, într-o oră de răgaz, succesele obținute de el atunci cînd, primul în țară, i-a aplicat metoda. Am ascultat din nou acele discuții creatoare ce au durat zile întregi între marii actori ai „Mossoviet-ului” și actorii noștri, ori am ascultat nesfîrșitele valuri de aplauze ce răsplăteau grația nespusă a Olgai Lepeșinskaia.

Și deasupra tuturor acestor fapte am zărit, ca o mică dar grăitoare emblemă, binecunoscutele inițiale: A.R.L.U.S. Asociația care, răspunzînd sentimentelor de caldă dragoste purtate Uniunii Sovietice de poporul nostru, își desfășoară de 11 ani rodnică-i activitate. Bilanțul acestei activități îl cunoaștem în aceste zile din documentele celui de-al IV-lea Congres al său. Zile în care cîntim cu emoție tradiționala sărbătoare a prieteniei romîno-sovietice și în care simțămîntele frățești față de marea noastră prietenă și eliberatoare se exprimă cu o amploare și o profunzime tot mai mare.

Scriitorul sovietic P. U. Brovka, stînd de vorbă cu tineri constructori ai hidrocentralei „V. I. Lenin” de la Bîcaz.

A.R.L.U.S.-ul asigură apariția a șase publicații în limbile romînă, maghiară, armeană și ucraineană, care însumează un tiraj anual de 4.380.000 exemplare

La un curs de limbă rusă, organizat de cercul ARLUS dintr-o întreprindere.

În mijlocul balerinilor români, marea dansatoare sovietică Olga Lepesinskaia primește nesfârșitele ovăji ale publicului nostru.

Aspecte din timpul unei manifestări cultural-artistice organizate de ARLUS în Cărbunești Craiovei.

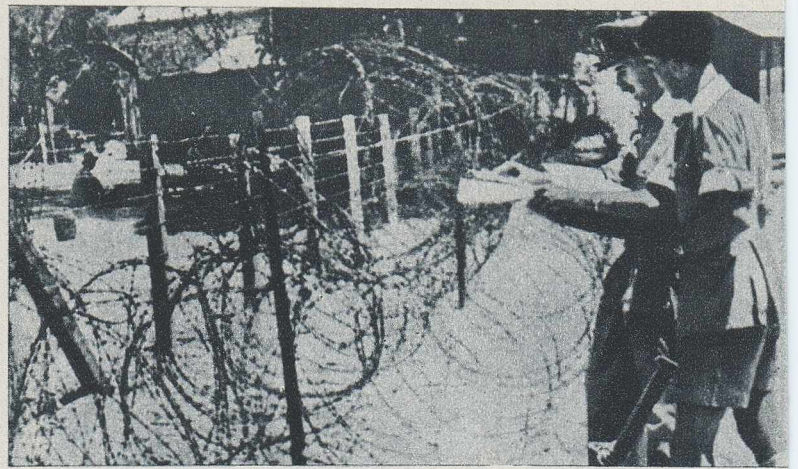
Pentru muncitorii fabricii „Constantin David”, înmînarea carnetelor de membru al ARLUS-ului constituie un eveniment sărbătoresc.

Într-una din sălile Expoziției de creație populară închinată prieteniei romino-sovietice, organizate în București în toamna anului trecut.

Una dintre delegațiile române ce a vizitat U. R. S. S. traversînd Piața Roșie din Capitala sovietică.

Pentru a se apăra de furia mulțimii, comandamentul britanic din Nicosia s-a baricadat cazarma Woosley din Nicosia, înlăuntrul unei centuri de sîmă ghimpată.

Tineretul cipriot demonstrează în mosă împotriva dominației colonialiste, cerînd alipire la Grecia.

CIPRUL

înfrentă colonialismul!

Mulțimeq imensă adunată în piața centrală din Nicosia scandează într-un singur glas, tunător: „Jos colonialismul!”; „Enosis!” (alipirea la Grecia). Tinerii ciprioți smulg drapelul britanic și țin cuvîntări înflăcărâte, cerînd libertate pentru Cipru. Poliția militară engleză se năpustește asupra demonstrațiilor, dar este silită să bată în retragere.

Pe străzile Famagusteii, se revarsă șuvoiul manifestațiilor greci ce poartă mii de pancarte cu inscripția: „Afară cu americanii din Grecia!”. Pe șoseaua spre Peristeronopighi, mașina în care se află arhiepiscopul Makarios, partizan al alipirii Ciprului la Grecia, este oprită și percheziționată de militarii englezi. În diferite localități au loc zilnic ciocniri sîngeroase între populația care cere plecarea colonialiștilor și poliția britanică.

Dar în porturile Ciprului sînt mereu debarcate trupe de represiune, iar tunurile vaselor de război britanice sînt îndreptate amenințător spre insula în care o jumătate de milion de oameni, în cea mai mare majoritate greci, înfruntă de mulți ani dominația colonială.

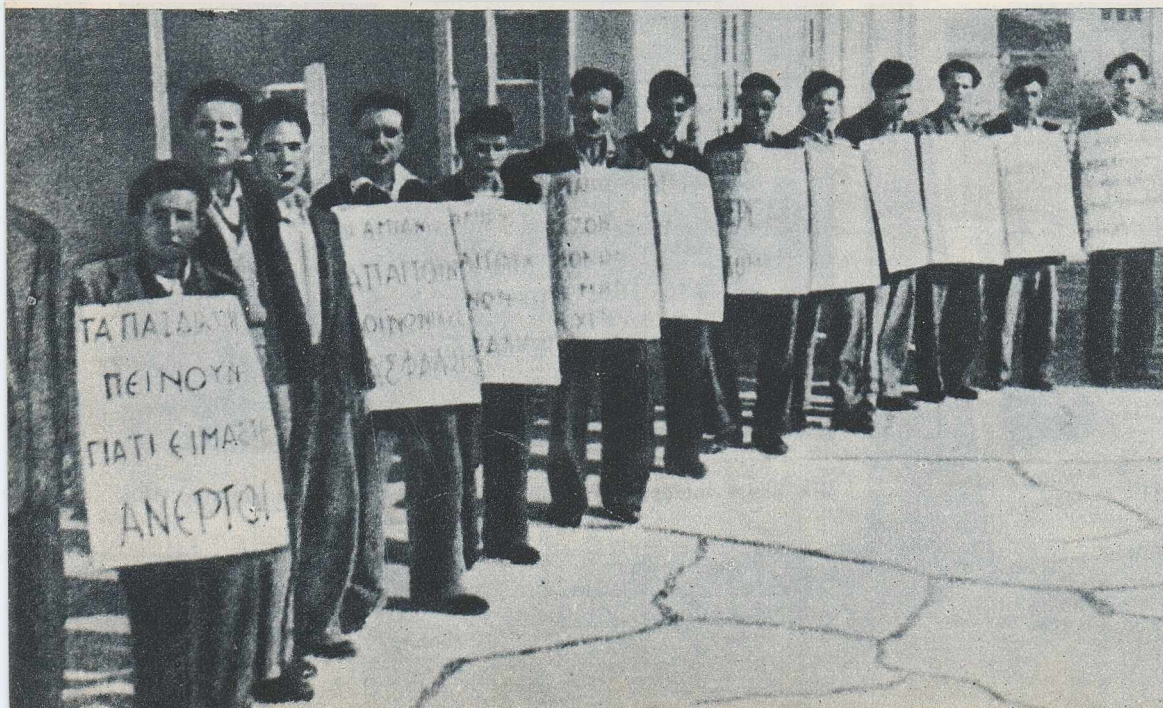
Anglia se cramponează cu îndrăjire de Cipru, unde se află una din cele mai mari baze militare imperiale, a cărei importanță a crescut și mai mult după retragerea trupelor engleze din zona Canalului de Suez. Grecia este în conflict cu Anglia și Turcia pentru că cere să se acorde Ciprului, dreptul la autodeterminare, iar guvernul turc se opune categoric acestei cereri, ridicînd și el pretenții asupra prețioasei perle a Mediteranei.

Evenimentele din ultima vreme arată că Ciprul a devenit un adevărat măr al discordiei anglo-greco-turce, ceea ce a creat un conflict deschis între partenerii, mai mult sau mai puțin „atlantici”, ai blocului agresiv N.A.T.O. Și pe cît de ascuțită este vrajba anglo-greco-turcă în chestiunea Ciprului, pe atît de uniți sînt ciprioții în lupta lor pentru scuturarea odiosului jug colonialist.

Una din străzile orașului Nicosia — capitala Ciprului.

Mineri ciprioți șomeri, demonstrînd.

Arhiepiscopul Makarios (în dreapta) care s-a alăturat luptei populare anticolonialiste.

Mihail Sadoveanu

împlinește 75 de ani

Maestrul Mihail Sadoveanu împlinește în curând 75 ani. Marele scriitor a creat cea mai amplă frescă a societății românești. Peste 120 de cărți constituie creația maestrului. Ele fac astăzi înconjurul pământului, traduse în zeci de limbi. Ca o recunoaștere a bogatei sale activități, regimul democrat-popular i-a acordat lui Mihail Sadoveanu toată cinstirea de care fusese lipsit în anii dominației burghezo-moșierești. Vicepreședinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale a R.P.R., vicepreședinte al Academiei R.P.R., decorat cu mai multe ordine și medalii ale R.P.R., Sadoveanu este de două ori laureat al Premiului de Stat. Iar pentru romanul „Mîrea Cocor”, Consiliul Mondial al Păcii i-a decernat Medalia de Aur a Păcii.

Președinte al Comitetului Național pentru Apărarea Păcii din R.P.R., membru în Comitetul pentru decernarea Premiului internațional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare”, membru în Consiliul Mondial al Păcii, Mihail Sadoveanu activează intens pe tărîmul luptei pentru pace și pe tărîm cetățenesc, continuînd în același timp să-și scrie operele.

Alături de milioanele de cititori ai operelor sale, din țară și de peste hotare, colectivul redacțional al „Flacării” urează maestrului, cu prilejul aniversării sale, multă sănătate și ani mulți de rodnică creație în slujba poporului, a păcii, a socialismului.

LISAVETA

— fragment —

de Mihail SADOVEANU

Ilustrații de N. POPESCU

În anul acela căzuse o iarnă tare și, la sfîrșitul lui ianuarie, bîntuise un viscol de o săpînă, care ridicase troiene cît casele. Unul din aceste troiene a închis drumul principal, sea națională, care trecea prin mijlocul ului.

Troianul se afla în drept cu casa neisprăvită lui Ion Gheorghe. Mă duceam cu frățiorul u Dimitrie, ca să ne dăm cu sîniuța pe st deal dăruiț nouă de iarnă.

A trecut februarie, a trecut martie, s-au aprorit sărbătorile Paștilor și troianul stăruia în dreptul casei neisprăvite a lui Ion Gheorghe, piedecînd circulația. Toți cărăușii de grîu de lemne, care treceau în lungul zilelor cu ure spre tîrg, cătră magaziiile boierești și țla de cale ferată, făceau un ocol lung, coborînd drumeagul rîpos pe la Iancu Lioara; prin urgia de la vale a satului, urcau apoi un ipor, ca să iasă iarăși la drumul mare.

Nimeni nu s-a gîndit să unească interesele come și puterile unei echipe cu lopeți, ca să sfacă în citeva ceasuri acel troian. Sătenii u ferit de el cu nepăsare chinuînd și suduînși „haramurile”; slujbașii n-aveau a se ocupa asemenea treabă care privea mai mult pe Dumnezeu și stihiiile; vatavilor și logofetilor ierești puțin le păsa; așa că numai soarele aprilie a înlăturat acea piedică; după care căușii țărani, cu aceeași liniște adormită, au reluat tractul vechiu.

Vreme de citeva zile, în puterea iernii, cuconu Alec Smărăndin apelase la așa-zisele autorități, vorbise el însuși cu subprefectul, adresase scrisoare și prefectului; făcuse o vizită lui Ionu Iorgu, vechilul, încercase a ațîța la omeneia faptă bună pe primar, Manole Gheneș. Acestuia din urmă, fost slujbaș al lui Ruset, „curgeau mucii”, cum spunea Ioana lui Lioara, la o leașcă tînără, cu pielea obrazului ca oțetele, care ținea locantă lîngă gară. Iorgu vechilul a dat din mîna, moale și lenes: „Lasă-s-a face și asta”. Subprefectul, Iorgu Dumisescu, a făgăduit că „pînă mîne sară” locul să fie curățit ca în palmă. „Te încredințăm, cucoane Alecule, parola de onoare!” Răspunsul prefectului a venit a doua zi după Dumisescu Tomei, „Am luat cunoștință și se vor da dine urgente celor în drept”.

Mă duceam după aceea adeseori, cu fratele u mai mic, să mă joc în ograda și în grădina lui Ion Gheorghe. Casandra, nevasta lui, era muiere voinică, lată în șele, cam greoaie în

mişcări. Nu-i plăcea munca la cîmp; mai bucu-roasă robotea acasă și se îndeletnicea cît c-o grădiniță de legume, cît cu stativetele în care țesea în și cînepă.

Ion Gheorghe era un bărbătel negricios și blajin, vorbind potolît, c-un fel de întristare.

Casa lor rămăsese neisprăvită. Avea acoperiș de paie și pereții numai în parte clădiți din vâlătuci. Izbutiseră, bărbatul și femeia, chiar de la începutul căsniciei lor, să-și întruchipeze o odăiță într-un colț, în pripă, ca pentru-o vară. Acolo, în strîmtoarea aceea, își duceau veacul. Încolo clădirea era vraiste; bătea vîntul prin cotloanele ei ca printr-o ruină.

Nu se știa de ce Ion Gheorghe rămînea codaș între codași. Avea ceva pămînt în țarină, muncea cu tragere de inimă; Casandra lui, acasă, îi făcea destul spor. La cîmp ieșea cu soțul ei numai la boieresc, că n-avea încotro: o luau altfel călărășii în piepturile cailor. Dar făceau ce făceau și se achitau de datoria cătră curte. Și după aceea dădeau în brînci și pentru sămănătura lor. Nu era chip s-o urnească din loc. Rămăseseră de la început în urmă și nu mai puteau ajunge pe alții.

Cuconu-Alec ceruse lui Ion Gheorghe citeva lămuriri, însă omul rămăsese închis în mîhnire și muțenie.

— Știu eu, cucoane? a îngînat el într-un rînd. Pesemne că așa mi-a fost scris.

Într-o vreme, Casandra venea să ajute mamei la operațiile pregătitoare țesutului. Eram și eu amestecat în treaba asta. Slujeam drept greutate la învelitul sulului ori depănam bumbac pe țevile suvelcii.

Fără să fie întrebată, nevasta lui Ion Gheorghe și-a dat cătră maică-mea toate sîmile.

Năcazul lor pornea chiar din anul cînd „se luaseră”. Le pierise calul. Acel „cal roib, cu steluță în frunte”, le era de toată folosința la gospodărie. „Ca un prietin bun, ducă Profiră”.

Apoi de cînd le-a pierit calul, le merge greu. Acel roib fusese cumpărat cu banii luați pe muncă de la „Curte”. Întîi trebuiau să-l plătească pe acela și pe urmă or îndrăzni să ceară altă „somă” pentru alt cal.

Așa că, de cînd li s-a prăpădit tovarășul lor, roibul, le-a rămas casa așa cum se vede. Nici prinprejur n-au izbutit să întruchipeze sură și grajd. Nici n-au de ce-și face sură și grajd. De cînd le-a pierit prietînul, nu izbîndesc nici de datorie să se plătească. Nu mai au nici un

coraj. Și tot rămînînd în urmă și mai luînd cite ceva și pentru alte nevoi nouă, iaca tot întru sărăcie au rămas, cu casa urzită numai, cei din urmă dintre gospodarii satului.

Dacă nu le-ar fi pierit acel prietin, treburile ar fi mers altfel și poate ar fi putut să-și facă datoria și cătră bătrînul omului ei, care a răposat acum șapte ani și iaca, acuma îi vine vremea să-l dezgroape.

Asta-i o datorie fără iertare. Dacă nu-l dezgroapă și nu-i fac slujbele cuvenite, se dovedesc cei mai păcătoși și mai mișei pe lume, „mai rău de cît păgînii”.

Asta-i durerea lor de cînd li s-a prăpădit roibul cel cu steluță în frunte.

Mama asculta pe vorbitoare cu mîhnirea sa îndelungă.

— Duceă Profiră, a urmat Casandra, ai să vezi mata că de-acum și gospodăria lui Gheorghe Cucu se duce, cum se duc omăturile la rîpă, primăvara.

Mama avea o privire umbrită, înlăuntru, cînd i se spunea „duceă Profiră”.

Sătencele știau că nu-i o străină, ci e de-a lor. Totuși îi spuneau astfel pentru că era soața lui cuconu Alec Smărăndin. O dezmiardau oarecum cu vorba asta și i se mărturiseau cu ușurință.

N-ai văzut mata ce îngropăciune au făcut pentru biata Sevastița a lui Gheorghe Cucu? Ce să spun? Au făcut bine și cuviincios. Pomenile după rînduială; coliva cea mai mare; praznic s-ajungă pentru toată lumea. A fost mulțămît tot satul. S-a dat jos de pe prispă și Gheorghe Cucu și s-a ostenit pînă la țintirim: măcar atîta se cuvenea. Încolo rămîn toate în sama Lisavetei.

Lisaveta era fata Sevastiței, care murise, și a lui Gheorghe Cucu.

Mama a suspinat:

— Întră la mare năcaz, biata fată...

— Să între! a zis cu oarecare răutate Casandra. Pînă acuma s-a fudulit că-i tînără și frumoasă; acuma i s-a mai tăia din mărire.

— Care mărire, Casandra?

Nevasta lui Ion Gheorghe a rămas fără răs-puns un răstimp, apoi a oftat:

— Ai mata dreptate, ducă Profiră, a grăit ea cu glas mai îmblînzit. Așa am fost și eu în vremea mea; umblam și eu cu nasul pe sus, și pe urmă mi l-am coborît. Căci frumusețile și tineretele trec. Și vin nevoile și întristările. Așa Lisaveta, cu împlinirea asta a morții mîne-sa, a dus în tîrg junca. Nădărdiau s-o aibă cu vițel pînă-n cealaltă primăvară. Acuma n-or mai avea nimica. A dat-o în tîrg pe cincizeci de lei, ca să poată face cele de cuviință mîne-sa. Acuma Gheorghe Cucu are să se suie iar pe prispă cu boala lui de piept și Lisaveta rămîne singură în toată gospodăria. Ea acasă, ea la ogor, ea la boieresc... Cît a trăit maică-sa, îi era mai ușor. Acuma a da în brînci. Și mai umblă după ea și nu-i dă pace și zăludul acela de vataș, Nastasache. Eu nu știu ce-i cu oamenii aceștia boierești; parcă au pe dracu; într-una le joacă ochii după fuste... Asta-i blăstămul tagmei noastre, ducă Profiră. Teri, Lisaveta își ducea pe mă-sa la țintirim și bocea cu șapte rînduri de lacrimi... Ce să spun? Tare bine și frumos o bocea, cu potrivite vorbe, fără să uite nimic — așa că plîngeam cu toatele cite ne aflam împrejur. Oricît, supărată trebuie să fie o fată care duce la groapă pe mă-sa, fiindu-i, pe lîngă toate, și singur sprijin pe astă lume. Și după înmormîntare, osteneala cu praznicul. Și după trudă, iar nesomn și gînduri... Ce-ți pare dumitale, duduțuță dragă? După ce răsare luna, buhatul cel de Nastasache se învâluiu cu cîinii la pîrleaz. Mare poznă! Dumnezeu să-l bată și să-l detune!

Casandra se opri, așteptînd să fie întrebată

ce și cum. Mama a tăcut. Mu-
iereea lui Ion Gheorghe și-a
schimbat iarăși înmădierea
glasului:

— Spune și mata, dudu-
că Profiră, ce poate face o fată
singură? Poate pune mâna pe
o furcă: e voinică și știe să
se apere. Dar mâni vine un
vătăjel anume și-o scoate la
muncă; unde-i mai greu, a-
colo o pune. Citeodată bo-
ierescul e mai amar decât
munca silnică la ocnă. Mai
ușoară osînda pentru moarte
de om! Eu am auzit de din-
coace de gard cîinii. Pe urmă,
după ce s-au potolit cîinii, au
șoptit nu știu ce. Zice Lisa-
veta că l-ar fi înduplecat să
se ducă. Știu eu? Poate să-l
fi înduplecat. Dar eu asta cu
greu aș crede-o. Oi Doamne,
va fi fiind și pentru bărbați,
pe ceea lume, un foc nestîns.
Și dracii să-i creșteze cu cu-
țite de foc și să le presure
cînd sare, cînd piper... Ade-
vărat că uneori și femeile-s
de vină.

— Ce vinovăție are Lisa-
veta, Casandră?

— Așa-i, dudu-
că Profiră dragă, mă întreb și eu și văd
că nu-i vinovată cu nimica.
Poate ar face bine să deie
niște sărindare la biserică,
ori să puie pe baba Ursăriță
să-i desfacă; dar și asta e o
cheltuială și ea, din robia în
care a intrat, nu mai iese.
Doar maica Domnului să facă
o minune: să vie de peste
deal un voinic, s-o fure și s-o
ducă în lume. S-au mai vă-
zut de-acestea.

— Slabă nădejde! a șoptit
mama, cu ochii pierduți în
picla Siretului.

★

Nesimțit, m-am strecurat
pe cele trei trepte ale cerda-
cului și, pe urmă, în lun-
gul unui perete.

Mama m-a strigat din urmă:

— Unde te duci, Băiețel?

— Nu mă duc nicăieri, mamă; vreau să mă
joc în grădină.

Glasul meu era nevinovat și convingător,
însă eu voiam să mă duc ceva mai departe.
Poateam numaidecît să văd pe moș-Gheorghe
Cucu, bolnav pe prispa casei lui, sub o pocladă
veche; să văd pe Lisaveta, despre care auzisem
vorbindu-se că se luptă cu vatații.

Cine să fie acel Nastasache vatațul?

— Nu-ți vine în minte cît de viclean e acest
copil... s-a tînguit mama, în urma mea, în
cerdac.

Infruntînd pedepsele scrise în catastiful sfînt
pentru, pacatul minciunii și pentru pacatul neas-
cultării, am trecut pîrleazul în grădina lui
Gheorghe Cucu. Din grădină, m-am uitat cu
luare-aminte în ogradă și am văzut pe moș-
Gheorghe Cucu ridicat de subt poclada lui
și privind ceva departe, peste zaplazul din
fața casei. Căci în fața casei lui Gheorghe Cucu,
vecinul ridicase zaplaz de scînduri. Acest
vecin, gospodar chlabur, avea nume moș-
Alexandru Panțiru. Auzisem despre el felurite
istorisiri. Privind cu și mai multă stăruință
din locul meu de pîndă, am văzut pe Lisaveta,
lipită de zaplaz și ascultînd ceva ce se petrecea
„dincolo”. Din cînd în cînd se și uita printre
crăpăturile scîndurilor, apoi iar trăgea cu u-
rechea.

Lisaveta era naltă și subțire, cu părul roșcat
și obrazul stropit de pistrui. Avea în privire
ceva hotărît și semeț. Cînd dădea cu ochii de
mine, îmi zîmbea. Umbla curat îmbrăcată,
cu iie înflorită, cu fustă de stambă și ciuboțele.

M-a văzut numaidecît.

— Vină încoace, Băiețel, m-a îndemnat ea,
în șoaptă.

M-am dus lîngă ea. Mirosea plăcut a busuioc.

— Te-a trimis mămuța? Are nevoie de mine?

— Să nu mă spui mamei... am răspuns eu.
Mama crede că mă joc în grădină la noi.

— Așa? Îți place mai bine să te joci dincoace?

— Da.

— Poate-ți plac și niște mere varatice care
s-au copt, lîngă șură?

— Da, am confirmat eu iar.

Ea s-a întors din nou la zaplaz, la pravelește
pe care o observa de pe prispa și Gheorghe Cucu.

În ograda cea largă, la Alisandru Panțiru,
se înteeau tot mai mult întrebări dușmănoase
și răspunsuri mormăite. Nalt și uscat, cu plete
cărunte și îneins cu chimir lat peste camașa-i
albă, moș-Alisandru sta cu spatele la noi, fă-
cînd față la doi feciori boierești care intraseră
pe poartă. Îi muștra răsît. Tropăia pe loc
cu ciubotele și iar îi muștra:

— Nu așa; mie să nu-mi umblați cu coti-
turi. Mie să-mi spuneți drept: de ce-ați intrat
la mine în ogradă?

— Am intrat și noi ca oamenii, bădică Ali-
sandre.

— Cum ai spus?

— Am intrat și noi ca oamenii; doar ne
cunoști.

— Se înțelege că vă cunosc. Voi sînteți dulăi
ciocolești. Tu, cel subțire, ești băietul moșei
Balasa. Tu, cel umflat cu țevia, ești feciorul
lui Arvinte. Alta n-ați putut face în viața voas-
tră decât să intrați slugi boierești, care neam
de neamul vostru n-au fost slugi...

— Ca să trăiască, face omul ce poate, bădică
Alisandre.

— Ba, măi Ghită a Balasei, tu să nu-mi
vorbești mie așa. Dacă n-ai de ce te prinde cu
mîna aici, du-te la ciobănie; dar ai avut avere
părîntescă destulă. Și tu, Nicu a lui Arvinte,
tot din sărăcie te-ai nevoit să te bagi la stă-
pînire și să fii coadă de topor?

— Ba nu, bădică Alis-
dre; dumneata nu ești
primare, nici județ; nu
cerceta pe noi astfel...

— Hai s-o întorcem și
s-a îndîrjit Alisandru P-
țiru, dar atuncea să-mi s-
neți voi mie de ce-ați înt-
în ogradă la mine?

A bătut iar cu ciubote
pămînt.

— Răspunde tu, Nicu
lui Arvinte, că ești mai
clonț.

— Dar nu-s mai cu clo-
bădică, numai cît, fiind s-
jitor al curții măriei-s-
am fost trimis de cucc-
Iorgu să întreb dacă nu c-
ajutor la arie.

— Care cuconu Iorgu? V
bești de vechilul lui Rus

— De dumnealui.

— Ei, și ce ajutor?

— Ajutor, ca orice gos-
dar trăitor pe moșia măr-
sale. Toți fac angajamen-
muncesc stăpînului, di-
rînduilele știute.

— Ei, iaca eu nu fac an-
jament, cum spuneți voi
nu muncesc la stăpîn. A-
al meu și-mi ajunge. A-
rînduiala mea și-i bună.
mai am o rînduială: să
prind feciori boierești că
tră cu asemenea vorbe
curte" la mine, căci le
vorbele înapoi pe gîtiță.

— Nu te supăra, băd-
Alisandre, s-a amestecat
păciuitor Ghită a Balas-
Eu știu că dumneata n-
făcut, nici nu faci boiere
Ai al dumnitale...

— Mă mulțămesc cu ce a
nu poftesc bani boierești.

— Așa-i, bădică Alisand-
numai cît cuconu Iorgu z-
că o treabă ca asta nu-i bu-
De cînd e lumea, oamenii
dat ajutor boierului, mai a
fiind și la o nevoie. Nu zic
ieși dumneata la arie; c-
să trimeți pe cineva din
cei care te-ajută...

— Cum spui?

— Să trimeți pe cineva de-al dumnitale...
degeaba; ci cu plată. Dacă ai plăcere, l-
dică...

— Iaca eu n-am plăcere să trimet. Fecio-
mei stau cu mine cu tot cu nevestele lor și m-
cesc la ce-i al nostru. Iar alt bărbat din c-
asta e nepotu-meu Florea. Nu cumva pe din-
îl cereți?

Amîndoi slujitorii boierești n-au răspu-
numaidecît. Panțiru bătrînul a bătut iar c-
picior.

— Nicu a lui Arvinte, s-a supărat el, p-
nînd asupra slujitorului, așa-i că-l cereți
Florea?

Feciorii boierești au făcut cîte-un pas înap-
— Așa-i, bădică, a răspuns Arvinte. Flo-
Panțiru, nepotul dumnitale, nu-i de-aici c-
sat; e venit din altă parte. Și fiind vene
aicea și hrînindu-se aicea, se chiamă că da
rește și el ceva stăpînului moșiei. Îl poft-
tare frumos domnu' Nastasache.

Alisandru Panțiru s-a uitat în juru-i cu
mire și cu mînie.

— Floreo! a răcnit el spre grajd.

— Aici-s, uncheșule, a strigat flacăul.

Aștepta demult în cornul casei și asculta v-
bele ce se spuneau în ogradă. La chemarea l-
trînului a ieșit înainte. Era un barbat mijloc
negricios, lat în spete, puternic sprîncenat
cu mustăcioara neagră. Bătrînul l-a întreb-
aprig:

— Ce spun nebunii aceștia?

— De unde să știu eu, uncheșule? s-a mi-
Florea. Dacă a avut ceva a-mi spune vataș
Nastasache, putea să-mi spuie asară. L-
găsit în hudiță: nu mi-a spus nimica... Po-
se grăbea, că era cam tîrziu.

Obrazul i s-a luminat o clipă de-un zîmbe
pe urmă și-a încruntat sprîncenele. Lîngă mi-

aveta lui Gheorghe Cucu a prins a rîde gură. Am întreat-o:

- De ce rîzi, Lisavetă?

- Pss... taci dingură... m-a demolit ea șoptit. Lisandru Panțiru și-a ridicat cu harțag sul:

- Făgăduitu-i-ai să ieși la lucru boieresc?...

- Ba i-am făgăduit altceva, dacă-l mai prind aici, noaptea, a rîs într-un dinte Florea.

- Măi băiete, s-a întors bătrînul spre neul său; noi ne prăpădim degeaba vremea, nîndu-ne pentru nimica. Ia măturoiul ori ca și curăță ograda!

- Ba ne ducem noi de bunăvoie, bădiță sandre, a grăit cu prefăcută blîndetă fecio-moașei Balasa.

Cei doi slujitori s-au retras destul de repede. Lisaveta a avut iar un rîs ușurel, un fel de hezat mărunț.

Am auzit deodată glasul Casandrei lui Ion eorghe.

- Treaba asta mi-a plăcut și mie.

Lisaveta a privit-o pieziș, fără să răspundă. Gheorghe Cucu rîdea pe prispă c-o gură mare, ugră. M-am furișat grabnic spre livadă, ca să mă vadă Casandra, să mă pîrască mamei. Să ea mă văzuse. Și mama a aflat că-s nu mai „șpion“, ci și neascultător.

Îmi plăcuse și mie înfățișarea lui Florea; și eam singur aducîndu-mi aminte cum tropăia ș-Alisandru Panțiru cu ciubotele prin ogradă, potrive feciorilor boierești. În mine a ră-s, după asta, stăruitoare. Avirea de apă verde neli-stită a Lisavetei lui Gheor-ghe Cucu.

★

Într-o zi cu soare mult, niță Gîțu, argatul nostru, înhamat pe Puica la trăsura și tata a coborît din cerc cu pușca și geanta, ca să suie și să se ducă la vînt. M-a văzut pe mine pîndu-l cu ochii plini de mirajie. Și-a adus aminte-l rugasem cîndva să mă ie și pe mine la asemenea trecere.

S-a întors cătră mama. re îl urmase pînă în capul ării:

- Profiră, îmbracă băiatul pune-i în lădița trăsurii va de mîncare. Il iau cu ine pînă subt Prisaca-Duruitoarei.

Cînd s-a uitat mama la ine și a văzut că mă rume-sc de plăcere ca o răsura, a întors în pripă, să pre-itească toate ca în bataie e vînt.

- Îmi place să mă duc la nat... i-am declarat eu ta-i, pe cînd Puica ne ducea trap domol pe drumul colnicenilor.

- Bine, mi-a răspuns tata; nd vei crește mare, am să-ți au o pușcă și o torbă.

- Am să-npușc un iepure.

- Se poate, băiete, dar sta nu-i destul, ca să te umești vîntor. Ce zici, hiță?

- Ce să zic, cucoane? a ăspuns Ghiță de pe capră, atorecînd capul și rînjînd.

-un iepure n-a făcut nimica. șa că Băiețel are să puște oisprezece. Eu spun așa,

ucoane Alecule, a îndrăznit da sfat Ghiță Gîțu; spun șa că noi am putea opri la

oliba lui moș-Pătru. Dau un raț de fin iepei, ca să aibă u ce petrece și ea, iar dum-nealui, după ce s-a sătura

le vîntoare, are unde se ntoare.

Am declarat cu tărie:

- Ba mă duc și eu cu tata.

- Se-nțelege! a zîmbit cuconu-Alecu.

- Fără asta nici nu se poate, s-a întors Ghiță Gîțu, rînjînd iar. Umblăm o toană prin preajma boierului stîrnînd vînatul, pe urmă te-apucă o foame ca aceea ș-o sete, și te dor picioarele. Atuncea te duci acolo, te așezi pe prispă lîngă moșneag și te uiți după noi cît umblăm pe vale. Se vede Siretul, se văd zăvoaiele și fînațurile... Ca-n rai.

- Așa-i rînduiala vîntorii?

- D-apoi cum...

Tata zîmbește, cu gîndurile duse. Miresme calde, din miriști nu demult secerate, trec pe o boare de vînt. E o lumină lină pînă în aburii depărtării.

- Ghiță, întreabă tata, eu socot că găsim cristei în spinăriile de subt Prisacă.

- Găsim și iepuri, cucoane Alecule. Săptă-mîna trecută, ducîndu-mă la moară, am stîrnit doi oleacă mai la vale de coliba lui moș-Pătru. Să vedeți dumneavoastră că-i găsim tot acolo.

- Asta se poate... a răspuns tata, rămînd iar pe gînduri.

A întreat din nou:

- Moșneagul tot singur? Nu vrea să vie în sat la feciori?

- Tot singur, cucoane... Chiag îndărătnic.. Nu se dă dus de la coliba lui. Nu cred să apuce primăvara ce vine.

- De ce?

- E bolnav, cucoane Alecule, nu știți dumnea-voastră?

- Tot nu s-a dus la spital?

- Nu se duce, cucoane; vorbă degeaba.

Tata și-a încrunțat nemulțămînt sprîncenele. Din pricina îndărătniciei și rezistențelor, și a altor multe pacate, nu-i plăcea țărani. Nu-i plăcea nici cum vorbesc, nici cum se poartă, nici cum miroase. „Putrezesc în sălbătăcia lor...“ isprăvea domnia sa toate discuțiile privitoare la lumea rurală. De altminteri nimeni nu-l contrazicea; iar în disprețul lui cuconu-Alecu se amesteca și oarecare compătîmire. Compătî-mire în deosebi pentru cei sărmani. Față de cei semeți, avea o aversiune neșovăitoare. Mai ales „obraznicia“, cum spunea dumnealui, îi era nesuferită. De aceea ținuse la distanță un timp pe moș-Alisandru Panțiru. Mama, dimpotrivă, păstra o stimă ascunsă vecinului nostru.

Ghiță Gîțu a dus trăsura pe un drumeag, printre ogoare, și a ocolit într-o vilcică. Acolo fusese cîndva prisacă și pe o costișă oablă se mai afla o pădurice. Prin marginea păduricii venea pîrăul; cum dădea de rîpă, se arcuia într-o cascadă — adică într-o „duruitoare“, cum se spune în Moldova. Coliba lui moș-Pătru era așezată în partea astălată a vilcelei, iar păduri-cea și duruitoarea în partea cealaltă. De la colibă la pîrău, carare. În marginea cărării, lîngă pîrău, un măcieș bătrîn în care circlia o țarcă.

M-am uitat cu mirare la paserea aceea codată, cu penajul împărțit alb și negru. Grăia cu hăr-nicie ceva în limba păsărească, dînd de veste iepurilor și cristeilor că a sosit în acea parte de lume un vîntor, adică primejdie.

Totuși după amiaza era pașnică și moș-Pătru se odih-neva subt un păr bătrîn, plin de roadă, în fața căsuței. Cînd trăsura s-a oprit și tata a coborît, bătrînul s-a ridicat în capul oaselor de pe lăvicerul lui, sprijinîndu-se de-o parte și de alta în pămînt cu palmele.

- Bună ziua, moșule... l-a salutat cuconu-Alecu.

- Mulțămim dumilorvoas-tră, cucoane, a răspuns moș-Pătru cu glas trudnic. Mă iertați că nu pot să vă stau cuvîncios înaintea. Is tot bolnav și neputincios.

- Stăi, moșule, la locul dumitale, a răspuns tata. Credeam că te-ai dus la spi-tal, cum te-am fost sfătuit.

- Nu m-am dus, cucoane, a îngînat bătrînul. Spital îmi trebuie mie? Mie îmi trebuie hîrleț, ca să-mi facă oameni meșteri o groapă.

- Pînă atuncea mai ai, moșule.

- Mai am, dar nu mult. Îți sînt tare mulțămîtor, cucoane, că mi-ai trimis dof-toria aceea cu dohot de mes-teacăn. Parcă mi s-au mai împutînat crăpăturile la mîni și la picioare.

- Asta-i pelagră, moșule.

- Nu știu cum fi zice,

dar văd că s-a mai potolit.

- Ți-am mai spus ca să minînci pine albă.

- De unde, cucoane? În pustia asta nu se află pită-rie...

Moș-Pătru rîdea cu o gură fără dinți de pretenția tatei că să fie pitărie cu pine albă la Prisaca-Duruitoarei.

Cuconu-Alecu i-a întors răspunsul cu oarecare as-prime:

- Atuncea minînci mă-măligă?

- Nu minînc, am aflat de la domniavoastră că nu-i bună la boala mea. Așa că am spus fetei și nurorilor să-mi coacă malai. Mai ames-tecă în el și bostan turcesc.

Dar eu mai ales mă țin cu mere și pere uscate.

*Bună dimineața, în toate diminețele,
Rod în gingini pădurețele...*

Moș-Pătru a avut un ris straniu și a rămas cu privirile rătăcite, mormăind încă o dată, cu voce scăzută, stihurile lui lipsite de noimă.

S-a îndrăjit să se scoale de la locul lui. Apoi s-a liniștit și s-a uitat cu blîndețe la mine.

— Să dau și băietului niște pădurețe uscate, ori vreo două pere coapte...

— Nu te osteni, moșule, i-a zis tata. Noi lăsăm aici trăsura cu iapa și ne ducem. Mult nu lipsim și ne întorcem.

— Bine, s-a învoit bătrînul. Faceți cum poftiți. S-a tras puțintel mai cătră soare și a rămas liniștit un răstimp, în stralele lui albe destul de curate, pîrînd a ne observa cum ne pregătim. Dar el nu se uita la noi; se uita înlăuntrul său, la năluciri ale anilor de altădată.

— Nu mă duc în sat, a îngînat el încet. Eu am fost aici prîsăcar în tinerețele mele, cînd m-am luat cu Păuna. Și apoi într-un rînd, primăvara, am găsit în marginea pădurii de la Stolniceni un pui de pîr; era gros numai cît degetul cel mic al mîinii. „Păună, zic, și-am adus un pui de pîr; pune și tu mîna, să-l răsădim, ca să ne deie roadă bună, după sufletele noastre, care ne-am luat din dragoste...” Așa l-am răsădit și-ntr-al treilea an ne-a dat rod o pară. Cînd s-a copt, am gustat-o amîndoi și am văzut că nu-i pădureață; a binevoit Dumnezeu să fie rod bun și plăcut. Și așa am trăit noi la prisacă și la colibă, în preajma părului, mulțămînd lui Dumnezeu pentru milosîrdia sfinției sale. Am avut trei copii: doi băieți și-o fată. Am însurat feciorii, am măritat fata. După ce-am săvîrșit asta și i-am așezat pe toți la casele și la gospodăriile lor, Păuna ne-a lăsat sănătate și s-a călătorit pe ceea lume. Pînă ce m-oi duce și eu după dînsa, stau aicea, unde ne-am bucurat amîndoi odată. Zice fata, zic feciorii: „Vină, tătucă, la noi în sat; avem unde te ține; stai la noi pînă ce-i muri”. Eu nu vreau să mă duc.

— Ești îndărătnic, moșnege, a zis tata cu glas de mustrare. În vreme ce-și încărcă pușca, pe la gura țevilor.

— Așa-i, cucoane, a zîmbit moș-Pătru, dacă-s îndărătnic, de ce să spun că nu-s îndărătnic? Așa a binevoit Domnul-Dumnezeu să am eu asemenea talant. Pe urmă, așa-i bine.

— Ce bine poate fi?

— Ba așa-i bine, a urmat bătrînul c-un palid zîmbet șiret. Ast-dimineață a venit fata și mi-a adus oleac de mîncare. Ea mi-aduce mai mult decît îmi face trebuință. Ce-mi rămîne, vine țarca ceea și-mi ciugulește din palmă. Îi zic eu fetei: „Mărioară, pare-mi-se că ești cam supărată”. „Îs supărată, tătucă, zice ea, că Gheorghilă al meu n-a putut împlini în toamna asta soma. Pînă la vara cealaltă nu poate; dar atuncea sintem gata. Și dăm și noi cît am hotărît cu toții pentru îngröpăciunea dumnitale. Bădița Gavril și bădița Mihai îs gata; eu și cu Gheorghilă al meu, încă nu. Așa că să te milostivești, tătucă, pînă la vara ce vine. să te ții pînă atuncea și să nu mori. Iar atuncea sintem gata și le facem toate după cuvîntă”. „Ascultă, fată, zic, mie nu-mi trebuiește multe. Mă pot duce la Dumnezeu și cu cheltuială puțină”. „Nu se poate, tătucă, zice fata. Noi se cuvîne să facem toate după rînduială și lege”. „Ei, atuncea, zic, să fie după voia ta și-oi muri la vara cealaltă... Iar pînă atuncea m-oiu îndărătnici aicea în prisacă, unde am trăit mulți ani buni cu Păuna”.

Argatul nostru, Ghiță Gițu, asculta c-un fel de evlavie. Tata clătina din cap, cu încruntarea lui de sprînceană, ca totdeauna cînd auzea vorbe nesăbuite. Deseori, avea atitudinea asta și cînd vorbea cu mama, și-o surprindea rostind cuvinte din altă lume.

★

Ghiță Gițu a lăsat pe Puica în sama lui moș-Pătru: să se uite la ea să nu se încurce cumva în bățuri. Argatul știa că moșneagul se urnește cu greu din locul lui pentru orice ar fi, ca un bolnav ce se găsește. Dar dacă ar vedea iapa în primejdie, musai ar găsi putere să se tîrîie pînă la dînsa și s-o descurce. „Căci iapa e o animală fără mînte și numaidecît are nevoie de ajutorul omului”.

Tata s-a lăsat la vale, înspre spinăriile de porumbrei; eu și cu Ghiță Gițu ne țineam în preajma lui. De la coliba lui moș-Pătru s-a luat după noi și al patrulea tovarăș: un dulău al

moșneagului, slab și sprinten. Balan — cînd se oploșea în sat, la Mărioara, fata lui moș-Pătru, cînd venea pe un răstimp în petrecere la colibă. Căci era vînător. După neam, părea cîne ciobănesc, dar avea el așa, o „ahotă”, cum spunea Ghiță Gițu, și se pricepea la treaba întru care purcesesem noi. Întîi a venit într-adaos, pe furis; după aceea, auzind îndemnul argatului, numai-decît a început a cotrobăi cu dibăcie tufișurile. Cînd s-a ridicat pîlpîind, dintr-un pîlc de ierburi înfîlțite, cristelul, Balan numaidecît a dat glas. Tata a tras, paserea a căzut; Ghiță Gițu a și fost asupra ei. Balan a întîrziat numai cîteva clipe; s-a izbit și el în locul unde căzuse cristelul și a scheunat de două ori, înțelegînd zădărnicia muncii lui. Dulăul moșneagului era vînător pe socoteala sa; petrecerea lui la colibă avea explicație numai în dobînda lui vînătorească: cristel ori pui de iepuri. A mai stîrnit cîteva paseri, pe care, după bataia puștii, Ghiță i le răpea cu mișcări aprige. Pe urmă, s-a ridicat dintr-un covru, de pe un hat ierbos, un iepure. Tata n-a putut trage. Cînele s-a luat după el; l-am auzit nu mult după aceea țîhnînd ca un copoi și nu s-a mai întors. La un capăt de finaț a sărit și iepurele nostru. Mi s-a părut, cum sălta prin pătușuri, un fel de cocostîrc fantastic. Îndată după împuscătură a făcut două tumbe și a rămas destins, cu blănița albă a pîntecelui în lumină.

Atuncea, dintr-o dată, am simțit în picioare truda și m-am așezat pe prichicul unui răzor.

— Întorce-te la colibă și caută în lădița trăsुरii pînea cu unt... m-a îndemnat tata. Mai umblăm ce mai umblăm și ne întorcem și noi.

Era soare blînd în acea vîlcică unde mă oprisem. Vedeam la o depărtare nu tocmai mare, Siretul. Și dintr-un cot al Siretului, o girilă, ce se prelungea pe marginea zăvoiiului pînă la moară. Îndărăt spre culme, se afla coliba lui moș-Pătru. Vedeam și praporul întunecat al dumbrăvii. Pe acolo venea pîrăul Duruitoarei. M-am sculat, m-am îndreptat spre scîlpirea lui și am prins a urea înapoi pe o cărăruie, în lungul malului. Pe tata și pe Ghiță Gițu nu-i mai vedeam; auzeam numai din cînd în cînd bataia puștei.

Umblam încet. Mă opream în răstimpuri. Culegeam boabe brumării din tufele spinoase. Le gustam; erau înecăcioase, îmi făceau gura pungă; le lepădam și căutam altele. Umblam ca o sălbătăciune, pîndînd ce se întimpla și ce se petrecea în juru-mi. N-aveam însă nici o sfială; mă socoteam ca într-o împărăție a mea.

Cînd am ajuns spre dumbravă, dintr-o dată am băgat de samă că nu mai sînt singurel. Două ființi omeneste se mișcau în peisaj. Îndată ce le-am prins în coada ochiului, am observat că au o mișcare repede de fereală.

Mi-a părut bine că le cunosc. Erau Lisaveta lui Gheorghe Cucu și Florea Panțîru. Îmi era greu să înțeleg de ce se feresc, deoarece eu mă socoteam prietin al lor.

Poate nu m-au cunoscut.

Însă nu puteau să nu cunoască haina albastră cu care mă împodobise mama. De multe ori mă întîlniseră îmbrăcat astfel. Florea se minunase chiar, zîmbînd, de un straiu așa de „mîndru”, cum era mîntăluța mea de postăvișor.

Unde s-au dus? Nu-i mai văd. Totuși potesc să mă duc spre ei. Îmi place Lisaveta cum se uita la mine cu ochii ei verzi pe fața arsă de vînt și soare. E naltă și subțire, cu părul roșcat și obrazul stropit de piștrui. Îmi place și Florea Panțîru, cu mustăcioara lui ca mătasa uscată de porumb.

Am încercat să-i strig. Glasul meu n-avea nici un răsănet în vîlcea.

Cum pășeam mărunt la deal pe cărăruie, fosăind pe nas și mormăindu-mi subțirel gîndurile, i-am văzut din nou.

Îi vedeam eu; nu mă vedeau ei.

Dar numai o secundă nu m-au văzut. Cînd m-au zărit, s-au desfăcut din îmbrățișarea lor. Florea a apucat mai înspre deal, cătră arcul scînteietor al pîrăului. Lisaveta a coborît domol spre mine, purtînd între degete un fir lung de iarbă, din care mușca din cînd în cînd cu dinții ei albi și mărunței.

— Ce faci, Băiețel, aici? m-a întrebat ea apropiindu-se și zîmbindu-mi cu dulceață.

— Am venit cu tata la vînătoare.

— A, da; de aceea văd în pașiște la moșneag trăsुरica. Și unde-i cuconu-Alecu?

— Tata-i de vale, spre Siret. Mi-a spus că nu

întîrzie mult. Mă duc să caut pînea cu în lădița trăsुरii.

— Înțeleg. Te petrec eu pînă la coliba cheșului.

— Bine. Dar Florea unde s-a dus?

— A! L-ai văzut și pe Florea?

— L-am văzut.

Ea și-a apropiat mai tare obrazul și sînul mine. M-a întrebat:

— Ce ai văzut?

M-am înroșit de sfială. Văzusem foarte bine. Dar chiar din întrebarea ei înțelegeam că se cuvinea să văd și m-am rușinat.

— Ce-ai văzut, spionule? s-a mirat ea și țirel, țugîindu-și buzele.

M-a sărutat dintr-o dată pe un ochiu. Cucul alt eu îl vedeam pe Florea la marginea dumbrăvii.

— N-am văzut nimica, Lisavetă.

— Drept spui?

— Drept!

— Te juri?

— Mă jur.

— Atuncea ești un băiețel cuminte; de acîmi ești drag. Tare am să te rog să nu spui mamei și la nimeni, că m-ai văzut cu Florea Panțîru în dumbrava Duruitoarei. Ai înțeles ce te eu? Și știi de ce te rog

— Am înțeles și știu, Lisavetă.

Fata lui Gheorghe Cucu s-a întors spre dumbravă.

— Poți să vii, Floreo, a zis ea cu glas dor și egal. Mi s-a părut că glasul ei a mers cu pasere, filfiînd lin, spre flăcău.

Florea Panțîru s-a apropiat, cu vioiciu

— Știi tu ce-mi spuneai, Floreo? l-a întînat Lisaveta. Că vrei să duci poimîni Băiețel de vale, la moară, cînd te cobori acolo ca să prinzi și să omori balaurul.

Eu m-am îngrijorat și m-am înfricoșat; întrebat cu glas tare:

— Este un balaur la moară de vale?

— Este, a răspuns Florea zîmbindu-mi.

— La moara aceea care se vede depa lîngă zăvoiiul Siretului?

— La aceea. Este un balaur care mîncă țele morarului din bulboana morii. Ne duc amîndoi poimîni. Îmi iau toate sculele prînd. Să nu-ți fie frică, deoarece acel balaur un somn care a venit cu puhoiul Siretului s-a așezat la adîncime, sub roțile morii. M-înțeles cu morarul și-l scot, curățînd astfel lumea de o răutate. Merge și Lisaveta, te cer mămucăi matală; ne ducem cu căruța cu cai. Dacă poștește, îi dăm și lui cuconu Alecu bucată de somn. Știu că dumnisale îi pl pește. Și eu, și uncheșul Alisandru ne-am gdit să dăm ieftin cîte-o bucată la unii din prietini și megieși.

— Merg și eu să văd balaurul! am strig cu aprindere. Dacă nu mă lasă tata, fug Lisaveta, pe furis.

Cei doi prietini ai mei au rămas privindu cu uimire unul pe altul.

— Auzi? Fuge cu mine... a șoptit Lisaveta, palma la gură. Dintr-o dată a izbucnit în ris și țire. Dar de văzut, n-a văzut nimica... a adă ea, făcînd spre flăcău ușor semn din geana stîngă

— N-am văzut, l-am încredințat eu pe Flor

— Nici nu spune la nimeni.

— Nu spun nimănuia.

Lisaveta m-a sărutat pe celălalt ochi și i simțit mirosul de busuioac din sîn.

M-am gîndit să spun prietiniilor mei ce-a auzit vorbindu-se la coliba lui moș-Pătru. vedeam că se grăbesc, totuși țineam să le spu Din toate eu înțelesesem mai ales una. Ba n degrabă nu înțelesesem și așa fi vrut să-mi d lămurire Lisaveta. Înțelesesem că se vorb de spital și că tata îl îndemnesem pe moș-Pătr să se ducă, pentru boala lui, la spital în țî

— Să nu se ducă! a hotărît Lisaveta cu d preț; acolo sînt doftori care te taie de viu și omoară cu zile.

După vorbele acestea, prietini mei s-au i văluit în dumbravă și s-au dus. Nu țîrzie vrei s-a întors numai Lisaveta și m-a călăuzit pî la coliba lui moș-Pătru. A căutat ea singu felile de pîne cu unt; mi-a adus apă de la pîră A dat și moșneagului să beie, ca să-și astî pere arșița, și a stat în preajma mea pînă ce băgat de samă, în vale, întorcerea tatei. Zî bind, mi-a mai făcut atunci un semn de i țelegere cu degetul arătător de la mîna dreap și s-a dus cu mare grabă spre sat. Silueta subțire părea că plutește spre asfințitul purpuri

INDISCRETII

de Profira SADOVEANU

Hoțul - cel - mare

Am să vă spun câteva povești cu adoveanu. Cred că-l cunoașteți, nu? Unii dintre voi îl știți de pe când era elev al Academiei Mihăilescu din Iași — făt voinic și bălan, cu fruntea lată, coborită ca o călăușă peste ochii albaștri-visători, și buze de copil botos. Alții l-au cunoscut la Iași, pe când locuia în casa cu turn pătrat, foaia a lui Mihail Kogălniceanu, și umbla cu cămașa-i pelerină italienească în alduri mari și pălăria-i catifelată cu boruri largi.

Mulți dintre voi îi aveți toată peștera în rafturile bibliotecii, oricâtă după data apariției, și vă așteptați să citiți cele o sută și douăzeci de volume scrise de dînsul.

Dumneata, tînără aspirantă la literatură de scriitoare, care nu l-ai cunoscut decît la jurnalul sonor ori la unu-l cunoști decît din poze, și care e pregătești să-i ceri un autograf, l-ai vedea așa cum e acum, la vârsta de șaptezeci și cinci de ani. Te vei duce pe malul lacului Floreasca și vei căuta casa pe care o ocupește, în strada Amiral Ne-

grescu; vei intra într-un hol căptușit din trei părți cu biblioteci pline cu cărți și te vei așeza în fața lui, pe o canapea largă și adîncă, din care îți vine să nu te mai scoli. Îl vei putea privi în voie: înalt și maiestuos, cu capul leonin încununat de coamă albă, cu ochi albaștri strălucind senin pe fața trandafirie și bucalată.

Dar te previn, tînără începătoare — pe dumneata și pe alții care îi veți sta pentru înția oară în față — că o mare primejdie vă paște. Bagă de samă, distînse poet, care îți așezi c-un gest degajat șuvița rebelă de pe frunte. Ia aminte, frumoasă artistă, care îndrăznești să scoți tubul de ruj și să-ți dregi arcul buzelor. Fii atent, stimată critic, care îți măsoară cuvintele, cîntărindu-le minuțios în balanța gîndului! Bagăți de samă cu toții, căci e cel mai mare hoț ce s-a aflat vreodată: înfățișare, ticuri, vorbe și tot ce credeți că păstrați în adînc ca o comoară vor trece într-o clipită, fără să vă dați sama, în proprietatea lui.

Balaurul

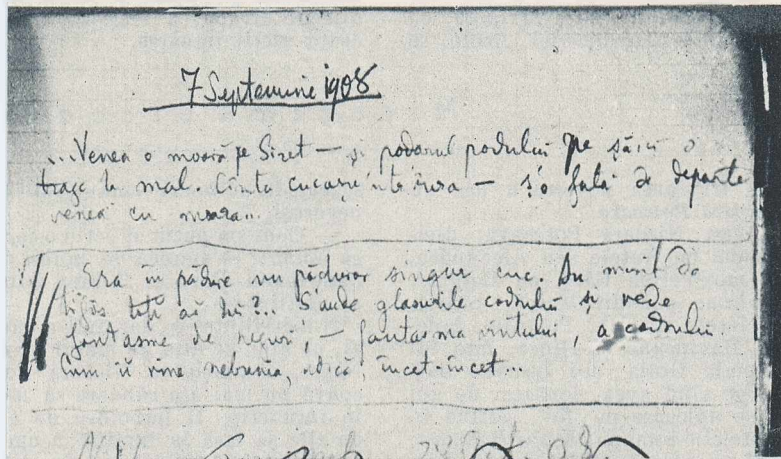
Așa s-a întîmplat și cu balaurul. Am să vă spun cum a fost.

Era în vara anului 1925. Pe o zi, Sadoveanu locuia la Copou, și după cum se știe, în casa cu turn

în acea regiune — cerul s-a acoperit de nori negri și o furtună amenințătoare ș-a vestit sosirea cu tunete și fulgere tot mai apropiate. În curtea patriarhului de la Co-

Mihail Sadoveanu în anul 1926

Note scrise în 1908 pentru „Venea o moară pe Siret”. Cartea a apărut abia în 1925.

într-o pădure, înconjurată de un parc bălăuș de șase hectare, în care se construise încă din 1917, ca să aibă locoli bune și universitate pentru copiii săi noi, și ca să fie aproape de mișcarea literară „Leșilor și de cercul „Vieții Românești”.

Intr-o după-amiază caldă de vară — așa cum se întîmplă des

într-o pădure, înconjurată de un parc bălăuș de șase hectare, în care se construise încă din 1917, ca să aibă locoli bune și universitate pentru copiii săi noi, și ca să fie aproape de mișcarea literară „Leșilor și de cercul „Vieții Românești”.

Alătași! Ingrămădiți la geamuri, pîndesc desfășurarea furtunii. Cerul e ca un cazan în care

ierbe catran. Limbi galbene de drac zvicnesc tot mai aprinse, tot mai aproape. Pămîntul mormăie, cutremurîndu-se din temelii. Din cînd în cînd, un bubuit ca de tun despică văzduhul în două. Parc-ar veni sfîrșitul lumii.

Ca să vadă mai bine, Sadoveanu a ieșit pe cerdacul înalt, cu grilaj de fier, din latura de răsărit a casei. Se plimbă încolo și-ncolo, atent la fiecare asalt al norilor, la fiecare glonț de vînt care trece suierînd prin bradul cel înalt din grădinița de flori, la fiecare explozie de trăsnet care cutremură geamurile înalte ale casei. E numai în cămașă, cu pelerina cenușie avîrlită pe umeri, cu capul gol. Șuvița de pe frunte îi flutură în vînt.

Deodată, o învăluire bruscă se învîrtește în jurul casei, ridicînd frunze amestecate cu colb pînă-n înaltul cerului. Vîntul începe a suna ca o strună întinsă. Sadoveanu se repede pe scări, străbate în fugă ograda și iese în drum.

Face semne disperate cu mîinile. Strigă. Cheamă. Dă alarma. Copiii ies grăbiți și i se alătură, în drum. Au ieșit și cîinii.

— Uitați-vă!...

Pe cer venea o leică enormă de colb gros, cu coada măturînd pămîntul. Se învîrtețea cu iuteală dinspre Repedeș și se prăpăstia pe deasupra Păcurarilor, urcînd spre pădurea Breazu. În cercul ei de sus, se roteau frunze și surcele, paseri, acoperișuri de case și trunchiuri întregi de copac.

— O tornadă! — a strigat cu emoție Sadoveanu. În sfîrșit, am trăit s-o văd și pe asta. Uitați-vă cum vine ca un balaur!

Și Balaur avea să se facă cea minune a naturii, rătăcită cine știe prin ce întîmplare acolo, în regiunea leșilor, ca să devie personaj principal într-o povestire de la Hașu-Ancuței.

Sadoveanu a ridicat mîna, a luat tornada și a pus-o în buzunar. Ca să vedeți cît e de hoț!...

Balotagul

Acuma să vă spun povestea Balotagului, din care se vede că e și scamator; căci altfel cum ar putea păstra asupra lui atîtea lucruri pe care și le-a însușit?

Balada Mioriței, în versiunea lui Alecsandri, o înghițise de multă vreme, așa cum înghițise și alte balade populare care-i plăcuseră și cum avea să înfulece mai tîrziu

cele o sută patruzeci și cinci de variante ale „Mioriței”, culese din munții Vrancei și de aiurea.

În același timp, își însușise și o istorisire petrecută undeva prin munții Dornei și auzită de la un baci bătrîn — care istorisire o tot scotea și iar o puneă înapoi în caietușul cu scoarțe galbene de pe birou. Era vorba, în acea poveste asemănătoare Mioriței, de un cioban ucis de alți doi ca să-i ia turmele și de felul cum sînt descoperiți făptașii, mergînd pas cu pas pe urmele întîmplării.

Era prin anul 1929. Într-o bună zi, Sadoveanu o pornește val-virtej spre Stînișoara și, de la Tarcău în sus — de unde își închipuia că pornise ciobanul acela din poveste pe care el îl poreclise Nichifor Lipan — începe a înghiți ca un balaur tot ce-i iese-n cale. Urcă pe Bistrița în sus, pînă la Dorna, trece pe pîrăul Negru și, de acolo,

pe culmea Stînișoarei. Aici, face popas, adîlmecînd zările și ascultînd adîncimea singurătăților. Înaintea ochilor lui se desfășură fantasmale povestii petrecute cîndva. Le înghite și pe ele. Înghite și lacrimile Vitoriei — închipuita nevăstă a lui Nichifor Lipan. Înghite tot ce-i vine pe vînturi, din afundul trecutului, stihii ale unor credinți și obiceiuri ocîrmuind o lume despărțită de civilizație și de binefacerea ei.

Absorbe pînă ce nu mai poate, apoi la calea întoarcerii, mulțămît de cîte agonisise.

Se vede însă că înghițise prea mult, căci, o dată ajuns acasă, la Copou, se așază la masa de scris. Și scrie o zi, și scrie două, și scrie nouă... Și-abia într-a zecea zi, punînd punct romanului *Baltagul*, simte că s-a ușurat și a dat afară tot ce a înghițit pe Stînișoara.

Dumbrava minunată

Dar cîte nu înmagazinase el-încă de pe cînd era copil și colindase luncile Siretului, ori rătăcise pe malurile Șomuzului, în împrejurimile Folticeniului! Multe din acele lucruri zăceau de mult în buzunarele ascunse ale scamatorului. Unele din ele își cereau dreptul la viață, socotînd că de prea multă vreme stau și așteaptă să iasă la lumină.

Îl dorea gîtul și avea și puțină arșiță. Dar ce-are a face asta? Dumbrava nu voia să știe de nimica: o aștepta pe duduia Lizuca să vie împreună cu Patrocle, ca să-i arate pe cei șapte pitici și pe zîna închipuirii. Avea să-i mai arate și alte lucruri minunate, în lumina lunii, printre care pe iepuri și pe bursuci.

Așa că bietul Sadoveanu a fost

Hanu-Ancuței, așa cum arăta înainte de a fi dărîmat (1930).

Așa s-a întîmplat și cu dumbrava minunată, dacă vrei să știi cum a fost.

Într-o bună dimineață, dumbrava a început să strige așa de tare, să șoptească din frunze, să cînte din mierle și din privighetori, să susure din izvoare, că Sadoveanu n-a avut ce face, a trebuit s-o scoată din adîncuri.

Se întîmplase să fie răcit.

Dimineți de iulie, Făt-frumos Măzărean

Avînd așa de multe asupra lui, nici vorbă că le mai încurca, cu voie ori fără voie. I se întîmplă să scoată din tainicile buzunare alte lucruri decît a vîrît, ori să le combine între ele.

Așa, de pildă, în *Dimineți de iulie*: i-a pus cucoanei Maria — bunica copiilor — perucă cu zuluși și a făcut-o tanti Sesil; fetei lui, Profirița, un nas cîrn, ș-a botezat-o Nezu; iar lui Sadoveanu i-a

nevoit să cheme la dînsul pe Didica.

— Ia-ți un caiet și-un creion — i-a spus.

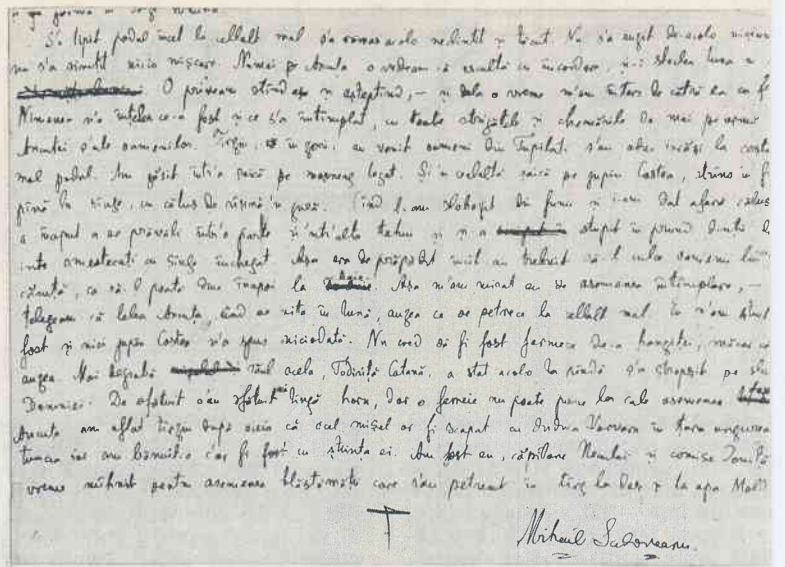
Didica, fetiță de nouă ani, a venit lîngă patul lui cu cele poruncite. Și c-un scris încă nesigur, țînîndu-se destul de greu de povestitor, a pus pe hîrtie aventura duduiei Lizuca.

În trei zile, *Dumbrava minunată* era gata.

scos pelerina de pe umeri, dîndu-i înfățișarea unui bătrîn slujitor cu numele de moș-Costache.

Tot așa, în *Făt-frumos Măzărean*: în loc să dea la iveală pe cei patru copii mai mari ai lui, care îmboledeau pe bunica lor să le spuie sara poveștii, a scos din sac pe cei trei mai mici: pe Bogdănel, Tincuța și Mircea.

Pe urmă, o pune pe bunica să spuie lucruri pe care le-a rostit

Pagină de manuscris din „Hanu-Ancuței”.

poate altcineva. Cucoana Maria, picurînd de somn în vreme ce spunea povestea cu Făt-frumos Măzărean, n-a vorbit niciodată de tăiatul lemnului ori de găina care se ouă. A bolborosit despre

rochia cea razachie din dulă despre o găină peștrită și desj altele care-au rămas în func buzunarelor, amestecate cu peștici, bănuți și alte scule șe matoricești.

Schivnicia lui Russet

Atunci, veți spune dumneavoastră, desigur că, dacă-i scamator, pentru el a scrie e o jucărie. La asta, am să vă răspund tot c-o poveste: cu *Schivnicia lui Russet*.

Vă aduceți aminte de episodul din *Zodia Cancerului*, în care Russet, plecat la Țarigrad după Cătrina, se zvîrcolește într-o criză de disperare, refuzînd mîncarea și băutura?

Ei, aflați că Sadoveanu, tot timpul cît a scris aceste pagini, a umblat palid, postînd și canonîndu-se: — Ți-am făcut niște sărmăluțe cum îți plac matală — îl imbia cucoana Cătinuța, soața dumisale.

El făcea semn că nu și intra iar în încăperea-i înaltă și largă, ca sub bolta unei biserici. Acolo, se

așeza la masa de stejar din mijl și se apleca iar pe foile de hîrt ca asunra unui pergament ori ca o cărțule de rugăciuni. Cu buzi palide, cu ochii întunecoși, rume scîrba lăuntrică, într-o desparț, totală de lumea dinafară, care stă ga, bucurîndu-se în lumina soarelui — Ssst! Tata lucrează!...

Dar tata n-auzea nimic, cuful dat în amărăciunea lui ca-ntu pustie. Glasurile copiilor aju geau pînă la el ca niște clopote î depărtate; zgomotele gospodăr ca un murmur șters.

A stat așa, în schivnicie, pînă Russet s-a sculat și a ieșit din clioară. Atunci, și el a răsuflet dată adînc și, pășind pe terasa al dînspre livadă, a zîmbit cu du ceață vieții întoarse.

Nicoară Potcoavă

O frumoasă poveste a fost cu *Nicoară Potcoavă*.

Acest Nicoară Potcoavă, dimpreună cu fratele său Alexandru, cu moș-Petrea Gînj, cu Botgros, Totîrnac poreclit Vulpe, Suliță, Părintele Ciotică, Pokotilo, boierul Davideanu și Ilinca, fata lui Ieremia Golia, și-i însușise încă de pe cînd avea douăzeci de ani și se aplecase pe foi, scriînd în șapte zile romanul *Frații Potcoavă*, mai pe urmă intitulat *Șoimii*. Cartea apăruse la editura Minerva, în 1904, și făcuse carieră strălucitoare, fiind citită cu înfrigurare de trei generații de tineri și tineri lectori.

Totuși, Nicoară Potcoavă și soții săi rămăseseră în tainițele scriitorului. Peste ei, în magazii, căzuseră, clipă cu clipă, ani de-a rîndul, alte și tot alte provizii, eulise de peste tot de pe unde trecuse hoțul-cel-mare. Pe măsură ce avea nevoie, parte din această strînsură era utilizată și scoasă în vîzul lumii. Nicoară și oștirea lui, însă,

zăceau în adîncuri, nemulțămîți neguroși.

— Cum am putut să scriu o carca *Șoimii*? — spunea de multe c Sadoveanu. Dacă ar fi după mine aș desființa-o.

N-a desființat-o; dar, într-o buzi, pe cînd se afla pe malul Măi Negre, a simțit că Nicoară Potcoavă nu mai are răbdare să ză în întuneric. Îl îmboledea de a de zile să iasă la lumină; acum se mîniase rău de tot și-i da ghe ajutorat de-o oștire de personaje lucruri și fapte care i se alătură seră încet-încet, în scurgerea vrării.

Nicoară nici nu mai vorbea c înainte; la fel și celelalte personaje ce supraviețuiseră în tainiță. To se copseseră cu vremea și erau ac cum i-ar fi dorit autorul cel c demult al *Șoimilor*.

Cînd le-a dat drumul de la închisoare, au țîșnit cu toții, ca mai de care mai cu grăbire să se miște și să spuie ce aveau de spu. Acolo, la malul mării, în dim

știle răcorite de briza sprintenă, a început această minunată poveste, care avea să fie sfârșită și săvârșită la București, în toamna

și iarna anilor 1951-1952. Pentru ea, a utilizat cel mai bun și mai variat material din magazii, ca pentru o supremă și strălucită reprezentare.

Mitrea Cocor

Dar cea mai interesantă poveste fost cu Mitrea Cocor, erou al unei povestioare de patru pagini scrise arund, destinată unei publicații populare. Cum a ieșit din tipografie, a început a-l înfrunța pe Sadoveanu și-a da porunci:

— Apoi bine, frate, — a zis cu dignitate — se poate să-mi dai așa puțină însemnătate? Numai douăsprezece pagini de tipar? Nu crezi că procesul meu de prefare ar trebui lămurit mai pe larg? Nu crezi că ar trebui să scoți în buzunar și pe frate-meu, Ghiță-orarul, și pe boierul Cristea Treiasuri, și pe caporalul Catarmă, pe atâția alții pe care i-ai cules pe ultimii doi-trei ani? Eu, zic să-mi dai așa cum îți cer eu, că n-ai să mă căiești.

Auzind așa, Sadoveanu — care tocmai trecuse schița pe curat și se pregătea să o trimeată la tipar — s-a mîniat. Pe urmă, însă, fiind și cugetînd, a ajuns la concluzia că Mitrea Cocor are dreptate. Și, ca un adevărat scamator,

care din câteva bucățele de hîrtie scoate un porumbel viu ori, dintr-o farfurie, un castron mare de porțelan, tot așa și el, cît ai bate din palme, a scos din schișoara de câteva pagini un roman, care avea să-l acopere de lauri, făcîndu-l cunoscut în lumea întreagă.

— Ei, n-am avut dreptate? — îi spune acum Mitrea Cocor, arătîndu-i Medalia de Aur a Păcii.

Sadoveanu zîmbește cu dragoste acestui copil al lui și-i dă binecuvîntare să-și urmeze călătoriile peste tot globul, învățînd a grăi în toate limbile pămîntului.

Ai să mă ierți, iubite maestre, pentru aceste câteva povești, ce dau în vileag atîtea lucruri intime, pe care le-ai fi dorit poate să rămîie tainice?

În orice caz, chiar dacă nu-mi dai voie, eu tot am să declar că ai realizat, ca un uriaș depășitor de norme, nenumărate opere de artă, în contul eternității.

Scrisoare din Paris

de André KÉDROS

Mai mult de jumătate de secol consacrat îmbogățirii literaturii române — iată ce reprezintă cea de a 75-a aniversare a lui Mihail Sadoveanu. Sînt fericit că-i pot aduce un omagiu prietenesc și îi urez din inimă: ani mulți de activitate creatoare!

Traducerile cărților lui Sadoveanu în limba franceză — „Mitrea Cocor”, de Claude Sernet, „Nicoară Potcoavă” de semnatarul acestor rînduri, „Hanu-Ancuței” și altele — sînt, în ce privește numărul lor, încă, în disproporție cu amploarea operei lui Mihail Sadoveanu. Nu este numai de dorit, dar este sigur că într-un viitor apropiat și alte opere ale marelui scriitor vor fi traduse în limba franceză. Dar independent de aceasta, numele lui Mihail Sadoveanu este deja cunoscut în Franța de către largi mase de cititori și de luptători pentru pace. Scriitori eminenți ca, de pildă, Aragon, Vercors și alții îl consideră drept unul din marii maestri ai literaturii mondiale.

Mihail Sadoveanu a fost pentru cititorii francezi o revelație, aducînd vitalitatea unei tradiții literare foarte vechi, aceea a povestirii. Dînd frîu liber imaginației sale puternice, purtat de un larg suflu epic, acordînd puțină atenție simetriilor, unității de timp și de spațiu, acordînd un loc important narației și poeziei, Sadoveanu se simte ca la el acasă în marile răscruci ale istoriei. Aceasta este mai ales valabil pentru „Nicoară Potcoavă”. Numeroși critici francezi ai cărții au sesizat acest lucru foarte bine. Astfel Yves Bénot, în revista „Lettres Françaises”, scrie printre altele: „Epopoea lui Nicoară pare că se dezvoltă cu o anumită încetineală. Aceasta pentru că viața se întrerupe neîncetat, pentru a lăsa să vorbească oameni despre care este puțin să spui că le place să vorbească: lor le place să povestească și povestesc cu un simț poetic și cu un umor, care de asemenea, le este propriu. Nu avem aici un singur fir care se desfășoară în linie dreaptă, ci multiple povestiri care reconstituie în ochii noștri întreaga istorie a acelor vremuri”.

Ziarul „Le patriote de St. Etienne” notează: „Mihail Sadoveanu este un povestitor extraordinar, prestigios. Ori-cît ar fi antrenat cititorul de către reconstituirea istorică, el nu poate să nu fie sensibil la calitățile poetice ale autorului, la redarea plină de farmec a vieții zilnice a țărănilor și la evocarea vie a peisajelor și a oamenilor din vechime”. Iar „La dépêche de Paris” scrie: „Cu acest roman, Mihail Sadoveanu ne antrenează într-o epopee extraordinară”.

Bineînțeles, trebuie să renunț de a cita aci toate aprecierile. Ele subliniază partea epică a lui „Nicoară Potcoavă” și încîntarea pe care acest roman o transmite cititorilor.

Și, totuși, una din frumusețile acestei opere, limba lui Sadoveanu, atît de bogată în imagini poetice, a fost bineînțeles — în parte — tradată de către traduceri. Este greu să traduci în limba franceză pe Sadoveanu, după cum este dificil să-l traduci pe Caragiale. Aceasta pentru că cei doi mari autori romîni sînt creatori în domeniul limbii, pe cînd traducătorul nu dispune decît de un instrument șlefuit de către o lungă tradiție literară. Limba franceză este impresionantă prin finețea, prin precizia, prin bogăția sa de nuanțe, dar este un inamic ireductibil a tot ce este aproape inezisabil, a tot ce are farmecul și plasticitatea limbilor încă tinere din punct de vedere literar — ca, de pildă, limba romînă. Rezultatul este că multe elemente, care sînt invenții cu rezonanțe multiple în stilul sfîtos al lui Mihail Sadoveanu, sînt tot atît de greu de tradus în limba franceză ca și cuvîntul sfîtos însuși. Am tradus cît am putut mai bine, mi-am pus tot meșteșugul în serviciul acestei traduceri și nu am ezitat de a-mi lua riscul, cînd acest lucru a fost necesar, de a traduce cît mai fidel în franceză admirabila povestire „Nicoară Potcoavă”.

Eu am fost susținut în eforturile mele de către sentimentele de prietenie personală pentru Mihail Sadoveanu. L-am cunoscut la Paris, cînd reprezenta țara sa la primul Congres Mondial al Partizanilor Păcii, și-i păstrez o vie amintire. Nu poți uita personalitatea sa puternică și cuvintele sale pline de noblețe și omenie, discuțiile în care era vorba adeseori de pescuit și vînătoare sau de obiceiuri din Moldova. Am păstrat, de asemenea, amintirea usturătoare a partidelor de șah pierdute: maestrul Sadoveanu m-a învins adeseori în partide care au fost disputate cu îndrîjire. Dar de atunci, am făcut progrese. Poate că într-o zi voi putea să-mi iau revanșa...

a pisc, sub crucea care se cheamă a Talienilor, au hodinit caii într-un dos de mal, adăpost de spulber, ascultînd în tăcere bubuitul vîntului în prăpăstii și șuietele braziilor („Baltagul”).

BORIS POLEVOI DESPRE MIHAIL SADOVEANU

Sînt recunoscător revistei „Flacăra” pentru posibilitatea ce mi-a oferit-o de a transmite prin paginile ei un salut cordial eminentului meu prieten Mihail Sadoveanu și de a-l felicita din toată inima cu prilejul fericitei sale aniversări.

Noi, oamenii sovietici, îl iubim și-l prețuim pe marele clasic român. Operele sale au fost tipărite în diferite limbi ale popoarelor din Uniunea Sovietică, în mai multe ediții de mare tiraj. Iată, și acum de curînd a apărut o nouă ediție a volumului de culegeri din operele sale, volum tipărit într-un tiraj de aproape 100.000 de exemplare în cea mai populară editură a noastră. Și dacă veți face azi o raită prin librăriile din U.R.S.S., veți constata că în rafturile lor nu mai există nici un exemplar din cărțile lui Sadoveanu.

Căutarea de care se bucură cărțile marelui scriitor este expresia vie a atenției și prețuirii pe care cititorii sovietici le-o acordă. Și cărțile lui Mihail Sadoveanu o merită pe deplin, Mihail Sadoveanu a trăit o viață hrogată, rodnică, scriind zeci de volume. Analizînd această viață și amintindu-ți de conținutul cărților pe care le-a scris, îți dai seama că existența de zi cu zi a scriitorului, cît și opera sa, de la primele lucrări și pînă la ultimele cărți pe care le-a scris, toate, pînă la ultima filă, sînt închinare poporului. Sadoveanu s-a dăruit poporului său și poporul său trăiește în el, în opera sa.

L-am cunoscut pe Mihail Sadoveanu mai demult, încă de pe vremea cînd România era regat, și mi-am dat seama că, chiar din zilele acelea, acest mare artist clasic în viață era cu poporul său, alături de comuniști, forța care exprima tendințele cele mai înalte ale poporului.

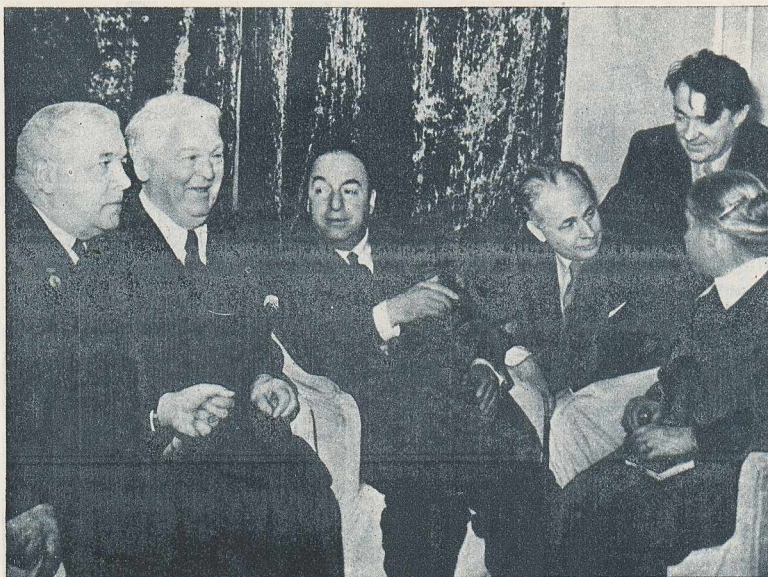
Îmi amintesc de una dintre marile festivități oficiale din vremea aceea. În lojă, apăruse ofițerul care, pe atunci, era rege al Romîniei. Sala întreagă se ridicase în picioare. Doar un singur om mai în vîrstă, cu un cap leonin, continua să stea liniștit în fotoliul său, privind spre loja regală cu un zîmbet plin de dispreț. Era Mihail Sadoveanu. Scena aceasta mi s-a părut caracteristică pentru atitudinea unui autentic scriitor al poporului.

Mihail Sadoveanu, scriitor de celebritate mondială, ale cărui

opere au constituit o serioasă contribuție la îmbogățirea tezaurului literaturii universale, a fost unul dintre primii intelectuali romîni care au intrat de la început în rîndurile constructorilor activi ai noii Romînie. Azi, îl vedem pe Mihail Sadoveanu în rîndurile luptătorilor de frunte pentru fericirea popoarelor, pentru pace pe pămînt. În lupta sa pentru pace, el folosește forța armelor de scriitor — arme pe care le stăpînește în mod desăvîrșit — înțelepciunea de orator, de care sînt pătrunse toate cuvîntările sale rostite la congresele internaționale și autoritatea sa de literat și cetățean.

Cred că exprim dorința tuturor prietenilor și a cititorilor săi sovietici urînd lui Mihail Sadoveanu, cu prilejul aniversării sale, multă sănătate, creație combativă și plină de bucurie a vieții, energie nescăpată și împlinirea cu succes a tuturor planurilor sale literare, care trezesc întotdeauna un viu interes.

B. POLEVOI

La cel de al doilea Congres unional al scriitorilor sovietici. De la stînga la dreapta: academician D. Skobel'tin, președintele Comitetului pentru decernarea Premiului internațional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare”; Mihail Sadoveanu; poetul chil Pablu Neruda; poetul francez Louis Aragon; scriitorul sovietic Boris Polevoi; romanciera germană Anna Seghers.

TRADUCÎND DIN OPERA LUI SADOVEANU

Mă plimbam într-o zi cu Mihail Sadoveanu prin Piața Revoluției din Moscova. Ningea, dar lapovița și umezeala nu stînjeau animația ce domnea pe străzi. Pe lîngă noi se perindau, ca într-o ușoară plutire, Piața Roșie, tăcuta strajă a mormintelor scumpe inimilor noastre... Kremlinul, cu neprețuitele sale relicve...

Sadoveanu mergea îngîndurat. „La ce s-o fi gîndind oare străbătînd străzile capitalei noastre? — m-am întrebat. Admiră oare unitatea organică dintre tineretea triumfătoare a orașului și cărunta înțelepciune a Kremlinului? Oare își amintește de soarta lui Ioan Ursu și a Vitoriei Lipan? De scrumul cărților lui, pîrjolite de fasciști, ori de mormanele de cenușă rămase de pe urma războiului? Sau, poate, i se perindă în amintire noile înfăptuiri ale lui Mitrea Cocor și ale tovarășilor săi, care înalță temeliele unei vieți noi?”

Deodată scriitorul curmă tăcerea. Incepu să-mi povestească despre o întîlnire pe care o avusese într-o gară din Moldova. Dînd la o parte perdelele ce acopereau fereastra deschisă a compartimentului de tren în care se afla, Sadoveanu văzu-se pe peron un grup de țărani moldoveni îmbrăcați în costume naționale pitorești: erau eroii cărților lui de ieri și de azi. Deodată, unul dintre săteni rosti numele scriitorului și toți se întoarseră spre Sadoveanu. Zîmbiră și, scoțîndu-și tacticos pălăriile, îl salutară plini de respect...

Îmi amintesc foarte limpede: în vocea povestitorului nu răsuna acea bucurie tulburătoare pe care o încearcă artistul răsplătit de recunoștința poporului; în glasul său se deslușea bucuria nețărmurită a scriitorului-cetățean, care a ajuns să trăiască vremurile cînd oamenii simpli, analfabeți pînă mai ieri, își recunosc scriitorul și-l salută.

Și atunci, mi-am dat bine seama: în inima lui arde ca un foc nestins dragostea pentru pămîntul natal, pentru oamenii simpli, oameni ai muncii. Tocmai de aceea el muncеște și acum neobosit, luptînd pentru pace. El urmărește cu mult nesăț, realizările oamenilor sovietici. Iar oamenii sovietici știu că minunatul scriitor român este un sincer prieten al Uniunii Sovietice.

Am avut fericirea să lucrez la traducerea în limba rusă a romanelor „Nicoară Potcoavă”, „Venea o moa-

ră pe Siret”, „Bulboana lui Vănaș” și a unor povestiri. Aceste sînt primele mele traduceri de Sadoveanu și în ele se vădesc desigur multe lipsuri. Cu toate acestea avem motive să fim convinși că o dată cu fiecare traducere nouă a operelor lui Sadoveanu vor deveni tot mai apropiate cititorilor sovietici. Cheazășia acestui fapt constituie nu numai conținutul profund uman — îmbrăcat într-o formă de un înalt nivel artistic — al creației sale, nu numai dorința fierbinte a traducătorilor sovietici de a-l traduce cît mai bine pe Sadoveanu; cheazășia acestui fapt constituie și atitudinea față de noi a însuși scriitorului, ajutor pe care ni-l acordă, neprecupețîndu-și timpul și eforturile. E destul să spunem că Sadoveanu ne-a dat ultimele lămuriri pentru traducerea romanului „Nicoară Potcoavă” în timpul cînd, după o boală grea era țintuit la pat și medicii interzisese să lucreze.

Oamenii sovietici, cititorii lui Sadoveanu, recunoscători, îi urează, cu ocazia împlinirii a 75 de ani, multă sănătate, forțe sporite și așteaptă de la el noi și noi creații minunate, oglîndînd viața și lupta poporului român.

Pe strunele de aur ale sufletului marelui artist, viața cîntă cele mai inspirate melodii. Să răsundă, și de acum înainte, ca o chemare tinerească, glasul minunatului scriitor și om, glasul lui Mihail Sadoveanu.

M. Fridman

M. FRIDMAN

Cunoscut și prețuit de iubitorii de pace din întreaga lume, maestrul Sadoveanu este primit cu dragoste și căldură de participanții la una din sesiunile Consiliului Mondial al Păcii, ce a avut loc la Berlin.

BELGRAD

în Zilele eliberării

Se împlinesc 11 ani de la evenimentele memorabile care au dus la eliberarea capitalei Iugoslaviei din ghearele cotropitorilor hitleriști. În ziua de 20 octombrie 1944, în urma luptelor victorioase purtate cu îndrăgire și avânt, soldații corpului I al Armatei populare de eliberare a Iugoslaviei și miile de partizani ilegaliști se îmbrățișau, în inima Belgradului, cu tanchiștii și pușcașii sovietici. Ziua aceasta de neuitat a înscris încă o pagină luminoasă în marea carte a prieteniei de veacuri dintre cele două popoare.

La 20 octombrie, în timp ce pe înălțimile Belgradului, fluturau stindardele

victoriei, Comandantul Suprem al Armatei populare de eliberare a Iugoslaviei, mareșalul Iosip Broz-Tito, adresa un mesaj Comandantului Suprem al Forțelor Armate ale U.R.S.S., Mareșalul Uniunii Sovietice I.V. Stalin, în care exprima recunoștință Armatei Roșii „care, împreună cu Armata populară de eliberare, a eliberat Belgradul cu un eroism uimitor”.

„Eliberarea Belgradului—se spune mai departe în mesaj— are o impor-

tanță istorică pentru popoarele noastre, mai cu seamă pentru că țara acestor popoare chinuite este arena în care și-au vărsat laolaltă sângele fii ai marii Uniuni Sovietice și fii demni ai Iugoslaviei. Prin aceasta, s-a pecetluit încă o dată puternic frăția de sânge dintre popoarele Iugoslaviei și popoarele Uniunii Sovietice”.

În seara aceleiași zile, Moscova trimitea salutul său fierbinte Belgradului, cinstind pe glorioșii eliberatori ai capitalei Iugoslaviei cu puternice salve de tun festive.

Evenimentele istorice din octombrie 1944 sînt înscrise ca pe un răboj în basoreliefurile de marmură aflate la intrarea în cimitirul din Belgrad al ostașilor Iugoslavi și sovietici, căzuți în luptele împotriva dușmanului comun. Acum, cînd se împlinesc 11 ani de cînd fiii celor două popoare și-au vărsat sângele pentru aceeași cauză

nobilă, Uniunea Sovietică și R.P.F. Iugoslavia cîntesc evenimentele memorabile care au dus la eliberarea Belgradului și a Iugoslaviei, cu strîngerea din ce în ce mai mult a prieteniei și colaborării dintre cele două țări; tot astfel cum, între țările de democrație populară și Iugoslavia se dezvoltă zi cu zi relații de colaborare prietenească sinceră.

„Poporul român, care are străvechi legături de prietenie cu poporul Iugoslav — a spus tovarășul Gheorghiu-Dej — se bucură de fiecare pas nou în calea îmbunătățirii relațiilor dintre Republica Populară Română și Republica Populară Federativă Iugoslavă”.

Fotografiile din această pagină redau cîteva aspecte surprinse de obiectivul fotoreporterului sovietic E. Holdei pe străzile Belgradului și în împrejurimi, în ziua eliberării.

Ostași sovietici dintr-o baterie antiaeriană aparțin Skupșcina Iugoslavă de atacurile aviației hitleriste →

Pe străzile Belgradului, în octombrie 1944, populația în straje de sărbătoare s-a întîlnit cu eliberatorii Iugoslavi și sovietici.

Pretutindeni, pe pămîntul martirizat de hitleriști, eliberatorii sovietici au fost întîmpinați cu însuflețire de populație. În fotografie: țărani Iugoslavi aclamă pe primul aviator sovietic, sosit cu avionul de legătură.

MECANICUL - ȘEF

— reportaj —

de H. ROHAN

Fotografii de M. IVANCIU

I

Trecu o primăvară, trecu vara, veni toamna aurie și bogată. Un funcționar mărunțel și tînăr se apropie de Iscru cu o hîrtie în mîna și-l bătău familiar pe umăr.

— Felicitările mele, tovarășe Iscru.

— Nu e ziua mea — făcu el mirat.

— Asta n-am de unde s-o știu. Dar ia uite aici: „Tovarășul Vasile Iscru este numit în funcția de șef de secție la centrala de energie termică... grupa de salarizare... et-cetera... et-cetera... Ești bun de cinste.

Iscru îi luă hîrtia din mîna și o citi o dată și încă o dată. O cută adîncă i se săpă între sprîncene. Vasăzică e serios... Și el, care a crezut că vor numai să-l încerce... Măicuța mea, dar cum o să fie el șeful secției? Pe toată secția?

Simți cum i se taie picioarele. Funcționarul rîdea fericit și repeta:

— Ești bun de cinste...

— Il privi ca de pe altă lume:

— Mnda... bun de cinste... pofteste la mine acasă. Nu-mi plac circumțiile. Dar ce fericit ești dumneata pe chestia asta!

— Cînd să viu?

— Unde?

— Păi, n-ai spus să viu la dumneata?

— Vîno... vîno... sigur... zilele astea nu, că trebuie să-mi nască nevasta.

Asta îl făcu parcă pe funcționar și mai fericit. Stringîndu-i mîna și bătîndu-l pe umăr, îi ură de cîteva ori:

— Ei, să-ți dea Dumnezeu doi gemeni. Ha!...

Doi gemeni... Ce bucurii pe dumneata!... Doi gemeni... Ha!...

Urarea nu s-a împlinit. Nevasta i-a dăruit numai o fetiță.

O fetiță oacheșă, frumoasă ca și ea.

II

Trecură cîțiva ani. Într-o seară, stînd la masă, se pomeni gîndindu-se că peste un an fetița lui va merge la școală. Cum zboară timpul! Acesta fu singurul gînd pe care i-l închină în seara aceea. Prea era tulburător ceea ce i se întîmplase, ca să se poată gîndi cu aceeași liniște, ca în fiecare zi, la viața lor. Același funcționar, care acum cîțiva ani îi adusese știrea că a fost numit șef de secție la centrala termică, îl întîmpinase azi cu același zîmbet fericit pe buze.

— Mi-e dat mie să-ți vestesc bucuriile cele mari și dumitale să-mi faci cinste — îl întîmpinase el, bătîndu-l pe umăr.

Încă înainte de a-i fi spus, bănuise despre ce era vorba. Pălise. Vasăzică era serios...

Funcționarul îi strînsese mîna și-i spusese cu veselie:

— Felicitări, tovarășe mecanic-șef al uzinei.

Și el, care a crezut că vor numai să-l încerce... Măicuța mea, dar cum o să fie el mecanic-șef al uzinei? Pe toată uzina? Întreținerea întregului utilaj, a clădirilor, a căilor de acces? Gospodarul întregii uzine?

Și, bineînțeles, nu-și aminti că tot astfel gîndise și acum cîțiva ani, cînd fusese numit șef de secție la centrala termică.

De aceea și de astă dată simțise cum i se taie picioarele...

Iar după-masă, la ședința cu șefii de sectoare...

Nevastă-sa îl bătău ușor peste umăr:

— Ce-ai rămas pe gînduri, tovarășe mecanic-șef? Nu-ți plac macaroanele? Dacă mă anunțai mai devreme, tăiam o găină în cinstea ta. Nu te mai încrunta! O s-o scoți tu la capăt.

Iscru îi aruncă o privire recunoscătoare. Pur și simplu îi citește în suflet! Dar ea n-are de unde să știe cît e de greu...

Și începu să-i povestească cum erau adunați în jurul mesei toți șefii de sectoare, numai ingineri, specialiști cu studii în străinătate, oameni cu zece și cincisprezece ani de practică, ba chiar și mai mult, oameni care citeau mult, fel de fel de cărți în limbi străine, iar printre oamenii aceștia, el, singurul muncitor, (ba nu, și directorul, dar el acum e director, așa că nu mai intră la socoteală) el, care vasăzică singurul muncitor și pe deasupra care habar n-are cum se întocmește măcar un raport la minister! Prost te mai simți cînd n-ai destulă carte! Dar asta încă nu-i nimic. Toți au criticat sectorul „lui”. Și unii, așa, cu ironie. Curgea sudoarea de pe el. Ba că sectorul e... frunțaș la depășirea fondului de salarii... ba că dă reparații proaste... că nu-și îndeplinește planul... Știe ea ce înseamnă să ai pe cap lucrări de peste două milioane lunar?

III

Potrivii lemnul pe butuc și, scuipîndu-și în palme, apucă coada toporului. Izbi zdrăvan, cu un icnet scurt. Apoi, iute încă o dată...

Iscru izbea cu sete și asta îl ușura, îl însuflețea, îi dădea parca aripi. În astfel de clipe, mîntea îi devenea mai ageră, mai ascuțită.

Așa se nașteau în el ideile îndrăznețe: cînd mîinile-i erau prinse într-o muncă grea.

Se așezase cu nădejde să potrivească lemne de bucătărie pentru vreo lună („ca să nu se omoare nevastă-sa...”) și, în timpul acesta, mîntea-i lucra. Trecuseră cîteva săptămîni de cînd îndura ocară de a fi șeful celui mai înapotat sector din uzină, fără să fi putut lua încă nici o măsură. Simțea ocară asta mai greu decît cel căruia i se unge poarta cu catran...

Toată vremea și-o petrecuse numai cu „văzutul” și cu „vorbitul”. Și la asta îl mîna o singură și mare întrebare: de unde să înceapă?

Ieri „călcase” ultimul ungher al uzinei. Acum, o avea în minte ca pe propria sa casă.

Și mai departe?

În timp ce toporul cade greu în pieptul alb al lemnului, în gînd îi apar chipuri de oameni... frînturi din întîmplările pe care le-a trăit de cînd e „mecanic-șef al uzinei...”

... În fața lui, mergea Pănuș, șeful de echipă la întreținerea preselor de la cazangerie. Îmbrăcat într-o salopetă cafenie curată, călea ușor și repede și, fluietînd vesel, se juca cu un ciocan pe care-l zvîrlea în aer, prinzîndu-l apoi cu îndemînare. Îl cunoștea de cîțiva ani și din totdeauna îi admirase agerimea și pricoperea. La prese, era maestru. Se bucura că-l are în sector.

„Păcat, puțin cam încrezut... o tendință vizibilă spre vedetism...”

Criticile nu prea lăsau urme la el... Ceea ce înseamnă că nu atinseseră punctul dureros... Pănuș intră la cazangerie.

El trecu mai departe, strîvind smocurile de iarbă crescute între șinele podului rulant. Făcuse contract cu o cooperativă pentru vîruierea unei hale și, primind situația, i s-a părut curioasă o cifră: 2.400 de metri pătrați! De unde atîția metri? Trebuia să vadă cu ochii săi. Secretarul comitetului de partid îi spusese:

— Vezi că la aștia, educația politică nu prea e în cinste... Am auzit eu cîte ceva la raion. Au mulți afaceriști, elemente dubioase și lumpen care nu s-au debarasat încă de anumite obiceiuri... Fii cu ochii în patru...

Într-adevăr, încercaseră să-l înșele. Făcuseră numai 800 de metri!

Ce pungași!

Cînd se întoarse, intră la cazangerie. Părînd înlocuia o garnitură la una din prese. Atunci nu dăduse atenție acestui fapt, dar mai tîrziu se întrebă dacă asta intră în sarcinile lui vorbind cu șeful cazangeriei, află ceva ce îl ului. Se întîmplase mai demult ca toate presele să se oprească în aceeași zi din nici pricini fără prea mare însemnătate; dar — mînci, pricinile — presele stăteau. Și atunci, venit salvatorul: Pănuș. După ce presele porniră, acesta s-a apropiat de șeful sectorului stergîndu-și alene mîinile cu un ghemotoc bumbac: „Vrea” să-i meargă presele ca unta Sigur, cum să nu vrea un șef să-i meargă utilajul? „Vreau”. Uite... să-i bage lui patruzeci sute de ore lunar și, dac-o mai sta vre presă, o înghite!...

Și de atunci, presele merg „ca unta Pănuș vine din cînd în cînd pe acolo, le aruncă o uitătură, mai strînge o piuliță, mai schimbă garnitură și merg. De ce să nu fi vrut șeful cazangeriei? Doar nu plătea el. Plătea mecanicul-șef. Și astfel, Pănuș primea două salarii, din care unul numai pentru ochii lui ageri... Se opri cu toporul în aer. Ce să facă Pănuș?

Nu găsi răspuns. Roti toporul peste cap și lovii. Iar mîntea-i lucră în continuare, dezgînd pînd în noianul de întîmplări altele și altele...

... Tehnologul principal, un bărbat frumos de vreo treizeci și cinci de ani, se plîmbea nervos prin birou și încerca să-l convingă:

— Atîta timp cît n-o să întărim corpul normatorilor și desenatorilor, putem să ne facem lunt și punte, și tot nu trecem apa. De aia stăm muncitorii și noi le plătăm pe degeaba. Le plătim ca să stea. De ce? Fiindcă normatorii nu pot să dea calcule la timp, tovarășe. Fiindcă sînt prea multe lucrări și ei sînt prea puțini, tovarășe. Aceeași mîncare de pește, tovarășe, e la desenatori. Iar dumneata te întrebă: „de ce avem o productivitate atît de scăzută?” Iar eu răspund: „fiindcă ești zgîrcit, tovarășe, și vrei să mai angajezi cîțiva desenatori și normatori”. Cum să nu depășim fondul de salarii cînd noi le plătim oamenilor și cînd stau, cînd lucrează în asalt...

— Și tocmai în asaltul ăsta ei fac cît într-o lună întregă...

— Tocmai de aia zic eu, tovarășe, să avem normatori, desenatori...

— Adică să mai atîrnăm niște ghiulele la fondul de salarii!...

Apoi se văzu pe sine într-un fotoliu, în fața directorului...

... Sună telefonul. Directorul ridică receptorul și înainte de a răspunde celui care-l chemase, continuă să-i vorbească:

— ... chestia cea mai importantă pe care trebuie să devii stăpîn ca șef de sector — și mai al la voi, la reparații — este elaborarea ciclului! Alo! Da... da... Nu, tovarășe inginer. Nu... rog... dă-mi voie... Este o problemă tehnică? Nu spune-mi: este o problemă tehnică? Ești inginer! Atunci descurcă-te! Nu dau consultații tehnice șefilor de sectoare. Dumneata n-ai nevoie de dădacă tehnică... Nu sînt director!... În sectorul dumitale, dumneata ești director! Iar vederea!

Închise telefonul și continuă:

— ... cînd eram șef de secție la fabrica tractoare, m-am lovit și eu de o problemă asemănătoare. Cauza era proasta circulație a pieselor. Și atunci, uite ce am făcut...

De pe fruntea lui Iscru curgeau broboane de sudoare. „Nu dau consultații șefilor de sectoare”. Bate șeaua, sînd priceapă iapa. Se răsua nervos în fotoliu, dînd semne de plecare.

— Ce-i cu dumneata? — se îngrijoră directorul. Ți-e rău? Mecanicul-șef al uzinei răsua adînc:

— Dați-mi voie să plec... Am înțeles... O mă descurc singur...

Mai tîrziu, în biroul său, după ce vorbi cu directorul prin interfon despre ce totul al lucrului, ca și cum nimic nu s-ar fi petrecut între ei, se întîmplă ca interfonul să rămîie deschis și, fără voia sa, ascultă următoarea conversație:

— Vă ascult, tovarășe director — se auzi și gîtit o voce de bas, în megafonul din biroul directorului.

— Am avut o discuție cu noul mecanic-șef

Iată câțiva dintre cei ce muncesc în sectorul mecanicului-șef, ieșind de la lucru împreună cu șeful sectorului. De la stînga la dreapta: Constantin Vais, proiectant, mecanicul-șef Vasile Iscru, șeful de atelier Ilie Papuc și ing. Constantin Tucator.

spunea directorul. A ieșit o mică încurcătură. E un om dintr-o bucată. Îmi place. Dar problemele de organizare și conducere trebuie ajutate. E primul nostru șef de sector ridicat dintre muncitori. Să se elaboreze pînă în urmă zilele instrucțiunile respective... Cît mai răsunat. Și vedeți să nu faceți o poliloghie vantă, cum aveți voi obiceiul. Ceva scurt și nede, conceput mai ales pe ideea muncii de ren.

Și altă întîmplare îi veni în minte...
... Un maistru cu păr alb țipa furios în obrăul tînar al unui strungar, care-și mușca nervos ustăcioara neagră, subțire:

— Ți-am spus o dată, molie neînțelegătoare. U țiam spus o dată? — își frînse mîinile sperat. Mamă, care m-ai făcut! Cum să vorbesc cu tine? Nu țiam spus o dată? Nu derezi strungul pentru tamburii auto! De ce ai os axele de la freză? Ai? Spune!

Și, împreunîndu-și mîinile, ridică ochii la cer: — Maica ta, cristoase! Ce să mă fac cu oia asta?

Atunci îl zări pe Iscru și se repezi spre el: — Spuneți și dumneavoastră ce să mă fac cu? Reglează timp de trei ore strungul pentru cele de freză și acum pune tamburii auto. Cum vine asta? Pentru tamburi bagă 40 de ore și el îi face în cîteva ore. Și mai are obraz să-mi spuie că de ce să-i lase schimbului de apă-masă. Toți fug după tamburi auto.

— Dar ce caută aici reparațiile auto? Maistru îl privi de parcă ar fi căzut din lună. „Ce haos! Ce haos!” El, mecanicul-șef, să se strebe cum vine asta! Nu maistru să-l strebe pe mecanicul-șef? Adică cum? Se fac lucrări pentru alte sectoare și le plătește mecanicul-șef? Se trec în foile lui de plată? Sta înseamnă la ei gospodărie chibzuită? mecheri șefi de sectoare!..

... Toporul se infipse într-un nod tare și nu oia nici să spintece mai departe, nici să iasă. După ce-l smuci de cîteva ori gîfîind, îl întoarse deodată, îl roti larg prin aer cu lemnul nouros înfipt în el și-l izbi greu de butuc. Lemnul se desfăcu în două cu un scrișnet.

Apoi izbi încă o dată și încă o dată, și iar. Dă-il... Nu se vor angaja alți normatori!... Doboară-ll... Nici desenatori!... Așal... Izbi. Desenatorii se vor muta alături! Vor lucra după grafic! Izbi. Să aibă și ei o normă... Ridică toporul, dar nu mai izbi. Cum dracu poți să faci un grafic la reparații, cînd lucrul vine pe neașteptate?

Izbi. Să nu mai vie pe neașteptate! Încă o izbitură. Să ni se comunice de la fiecare secție cînd începe demontarea. Și iar izbi. Toporul suiera prin aer, se auzea un pocnet scurt, iar suiera toporul, Iscru icnea și izbea.

IV

Oamenii îl ascultau cu luare aminte, făceau însemnări, își șopteau unul altuia păreri despre o problemă sau alta. Glasul lui acum urca pasionat, zvîrlind cuvinte fierbinți, cînd argumenta cu fațetă din uzină, acum cobora, devenind rece, cînd rostea concluzii, rar și limpede, ca să rămîna bine întipărite în minte.

— ... Vorbind despre perioada de trecere, noi nu putem să nu ne aducem aminte de cuvintele lui Lenin, care arată că „istoria nu cunoaște nici o mișcare populară adîncă și puternică care să fi fost ferită de o spumă murdară, de aventurieri și de escroci, de lăudaroși și de gălăgioși aciuaiți pe lângă novatorii neexperimentați, de o învîlmășeală, o harababură stupidă, de agitație stearpă, de încercările unora dintre „conducători” de a se apuca de douăzeci de treburi deodată și a nu duce la bun sfîrșit nici una”. Uitîndu-ne în jur, vom recunoaște și în uzina noastră asemenea elemente...

Și cînd înșiră cîteva exemple, scaunele scîrțîtură, șoaptele se înmulțiră, oamenii îl priviră cu însuflețire, însetați să audă cuvîntul următor.

— Tot de la Lenin am învățat că atitudinea nouă față de muncă se cîștigă prin înfăptuirea unei adevărate revoluții — mai grele și mai adînci decît însăși răsturnarea burgheziei.

— Dar la noi cînd începe revoluția asta? — strigă deodată maistru acela cu păr alb.

Iscru îl privi cu coada ochiului:
— La noi în sector?
— În sector, în sector! — bătut maistru cu pumnul în bancă.
— În curînd — rînji Iscru cu înțeleș — în curînd.

V

Într-o după-amiază, veni la el Pănuș, țepăn, cu o privire rece, arătîndu-i fățîș că n-a venit ca prieten:

— De ce mi-ai tăiat cele 400 de ore de la cazangerie? Începu el de-a dreptul.

Iscru îl privi lung, gînditor, apoi îi arătă un scaun:

— Întîi ia loc. Pe urmă, o să stăm de vorbă.
— Nu iau loc. Eu vă întreb: cu ce drept mi-ai tăiat cele 400 de ore?

În loc de răspuns, Iscru îi puse o întrebare neașteptată:

— Dumneata cunoști bine care sînt raporturile dintre individ și stat în orînduirea noastră? Dar nu-l lăsă să vorbească:

— Dacă ai să spui da, ai să minți... Pănuș spuse totuși, da. Discuția dură două ore. Pănuș nu era în stare să înțeleagă în ruptul capului cum poate un muncitor să se jefuiască pe sine! Și cum poate cineva să spună asta, cînd el, muncitorul, are mai mulți bani în buzunar? În cele din urmă, Iscru îl întrebă:

— Spune drept... dar așa, ca în fața mamei dumitale. Nu mergeau ele presele și fără dumneata? Și chiar dacă din cînd în cînd ar fi fost de pus o garnitură sau de strîns o piuliță, ce mare lucru!... Nu țî se pare cam deochiat să primești pentru cîteva ore de lucru încă un salariu? Și afară de asta te-ai mai întreba ceva: dumneata, în sufletul dumitale, n-ai simțit niciodată nevoia asta... așa... de a-ți ajuta tovarășii fără să le ceri nimic în schimb?

După două ore de frămîntări, de istovire sufletească, Pănuș întrebă:

— Și atunci, cum rămîne? Gata... rămîn tăiate?

Vasăzică, degeaba toată discuția. Îi răspunse rece:

— Eu nu vreau să-i cer nimănui să facă mai mult decît trebuie... Nu cer nimănui să facă muncă voluntară la întreținerea preselor de la cazangerie... Așa că vom repartiza un om, care va fi salarizat de ei ca să aibă grijă de treaba asta. Cel mai potrivit ar fi un om din echipa dumitale. Pe cine propui?

VI.

Cînd ieși Pănuș, intră tehnologul principal, cu o falcă în cer și una în pămînt.

— Eu nu te mai înțeleg! — izbucni el. E adevărat că ai dat dumneata dispoziții să se plătească mai mult tinichigiilor?

— Da.

— Și ai mărit cu 400 de ore norma la demontarea presei de 1.200 tone?

— Da. Tehnologul se lovi cu palma peste frunte.

— Păi, cum vine asta? Normatori nu angajăm — desenatori nu angajăm, fondul de salarii îl depășim și totuși mărim volumul foilor de plată?

Iscru își împreună mîinile peste masă, privindu-l cum se frămînta.

— Ai văzut cu ce tablă lucrează tinichigiilor? — Nu.

— O tablă galvanizată, unsuroasă. Ca să circule pe tabla asta, oamenii își pun viața în pericol. Ei trebuie să lucreze cu o atenție mai mare decît de obicei și asta înseamnă să lucreze mai încet. Trage singur concluzia.

— Presa de 1.200 de tone ai văzut-o? N-ai văzut-o. Du-te s-o vezi și atunci o să înțelegi.

Numai una din piulițele alea mari ca s-o scoți fără s-o tai cu aparatul de sudură îți trebuie două ore. Du-te s-o vezi.

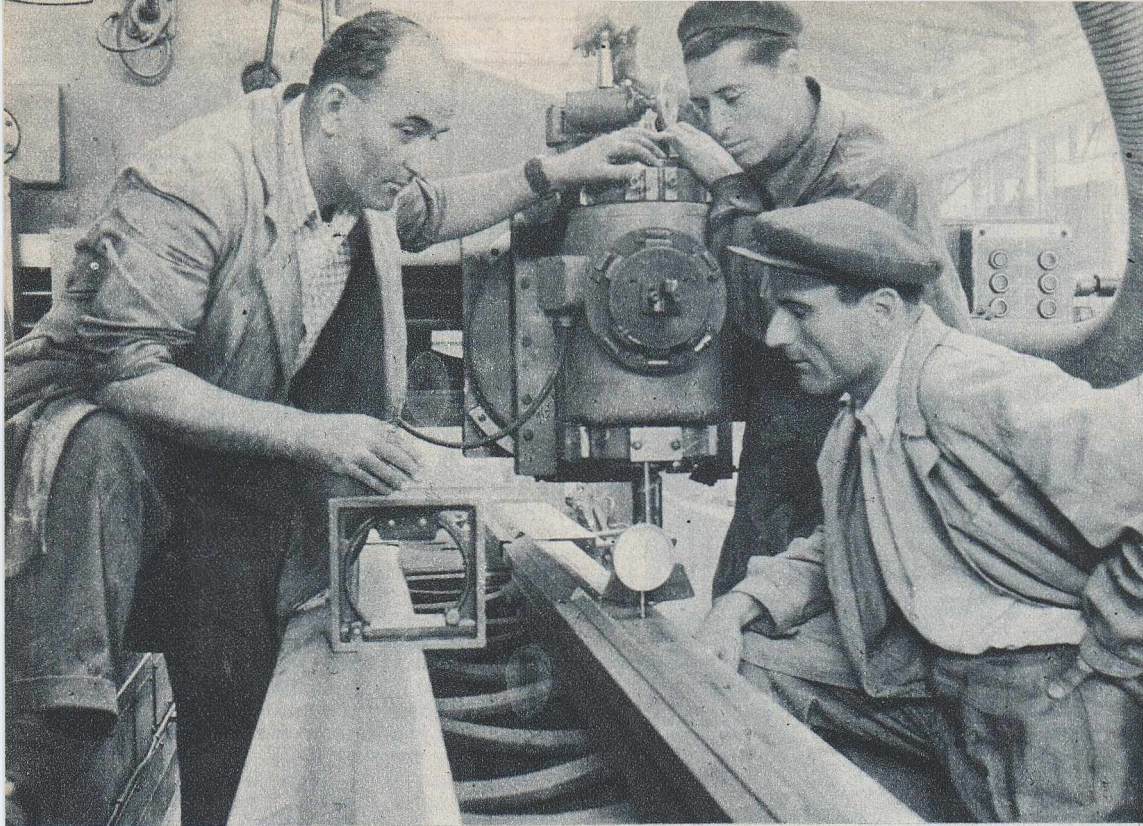
VII.

Magazinul era înțesat de lume. Prin ușa deschisă, pringeamurile vitrinelor, începea să se prelingă amurgul. Nepăsător la forfota din jurul lor, Iscru se sfădea cu nevastă-sa:

— Nu micumpăr costum. Am hotărît să-ți cumper tu ce-ți trebuie? Cumpără-ți!

— Uite, ce costume frumoase. De ce să nu-ți iei? Eu pot să-mi iau altă dată...

Nu înțelegea ce e cu el. Dimineață, plecase

Mecanicul-șef, Vasile Iscru (dreapta), în atelierul central de reparații mașini-unelte, împreună cu șeful de echipă Grigore Paraschiv (mijloc) și șeful de atelier Ilie Papuc (stînga).

de acasă vesel și acum era supărat de parcă l-ar fi bătut cineva. O privea nerăbdător, furios că nu se hotărâse o dată. Atunci, se supără și ea și plecă ră fără să cumpere nimic. Când ajunseseră în stația de tramvai, el spuse întunecat:

— Aș merge pe jos...

La fabrica de ciment, se descărcau vagoane de piatră albă, la I.O.R., în curtea din față, tinerii jucau volei, autocamioane încărcate cu pietriș roșu se îndreptau spre stadion. Mergeau în tăcere.

Ea nu putea suferi să-l vadă așa. Îl luă de braț și-l întrebă ușurel:

— S-a întâmplat ceva?

El nu răspunse.

— La uzină?

„Da” — dădu el din cap.

Într-un târziu, începu să-i povestească, cu întreruperi, nelegat, cu gândul aiurea. Tocmai cînd începuse să aplice primele măsuri, i se cere să se mute! Nimic nu poate fi mai rău decît asta. Știe ea ce înseamnă asta? Sute de mașini demontate și montate iar... fundații... instalații de energie... Și unde ne mutăm? Asta e! Într-o hală mică... care nu are nici măcar macara... Dar nu asta era supărarea cea mare. De mutat trebuie să se mute. Înțelege și el. În locul lor, vin „motoarele”. Producția de motoare s-a lărgit atîta, că nu mai au loc. Dar supărarea cea mare e că muncitorii... muncitorii lui... nu vor... Asta e rău.

... S-au adunat în jurul lui toți... Mașinile mergeau în gol. Le auzea răsuflările grele, fierbinți... Maistrul acela cu părul alb răcnise:

— Nu ne mutăm în păduchernița aia!... Auziți unde vrea să ne bage! La tîmplărie!... Și atunci strigară toți deodată, dînd din mîini amenințător, iar vorbele lor îl cutremurară, îl zguduiră ca și cum l-ar fi fulgerat.

— Nu ne mutăm!... N-avem macara... nu e loc... nu e lumină.

Apoi, tăcură și așteptară răspunsul lui. El îi privise în tăcere, gîndindu-se cum să se poarte, ce să le spună. Erau oameni cu care lucrase împreună, chipuri cunoscute de la cercul de Istoria Partidului, membri de partid și utemiști... oameni buni și mai puțin buni, dar care vor crește... și a simțit că nu poate să se mînie pe ei... fiindcă aveau dreptate. Atunci, ar fi trebuit, ca un adevărat șef de sector, să le strige:

— Vorba! Asta e dispoziția. Mîine, începe mutarea. Ce-i asta? Anarhie?

Și imediat, s-ar fi cumințit... Dar uite... n-a putut... Fiindcă nu e bun de șef de sector... Le-a spus-o el de la început și nu l-au crezut. Și acum, uite. Asta e rău că el nu putea să le

spună nimic, fiindcă aveau dreptate. Dar și uzina avea dreptate. Iar el...

VIII.

— Așa-i, tovarășe director, situația. Muncitorii nu vor...

— Ascultă, tovarășe Iscru, de ce vii la mine cu chestii de astea? Ești muncitor? Descurcă-te. Sectorul trebuie mutat. Și, la urma urmei, cît o să mai tărăgănești mutarea asta? Interesele uzinei cer golirea grabnică a halei mecanicului-șef. Ne înăbușim la motoare. Și afară de asta nu dau consultații politice comunistilor...

Cînd ușa se închise în urma mecanicului-șef, directorul se duse la fereastră și-l urmări zîmbind, cum călca apăsător pe asfaltul încins de soare, legîndu-și umerii largi. Și și-i închipui ochii lui căprui cum scăpărau de mînie...

IX.

După plecarea primului schimb, se convocă ședința organizației de bază. Ordinea de zi: „Mutarea sectorului”. În așteptare, oamenii discutau cu aprindere.

— Nici dacă mă leagă cu lanțul de tractorul nostru de 120 de cai, și tot nu mă mut în măghernița aia! — țipa furios maistrul acela cu păr alb.

— Categorie! — întări un șef de echipă tînr, cu o freză lucioasă ca abanosul, trecîndu-și ușurel palma deasupra creștetului.

— Cu ce-o să prinzi un batiu de strung dacă n-ai macara? Poți să-mi spui?

— Și dacă trebuie? — întrebă un altul, băgîndu-i pumnul sub bărbie.

— Trebuie, trebuie, dar să ne dea o hală ca lumea.

Ședința dură patru ore, fără întreruperi. Oamenii ieșiră transpirați, istoviți, dar cu ochii strălucitori, privindu-se unii pe alții cu simpatie, simțindu-se toți legați, stăpîni ai aceluiași mare secret...

— Ce psihic! — își clătină capul bătrînul maistrul, zîmbind admirativ.

— Ce strateg, vrei să spui — îl corectă șeful de echipă. Oho! Mare strateg.

Își ciocăni fruntea cu degetul.

— E materie aici, nu?...

Col care-i băgase pumnul sub bărbie rîse:

— Unde? La tine?

Dar șeful de echipă nu-l luă în seamă.

— Asta înseamnă să fii strateg... Se mută înții comunistii... Adică posturile cheie...

— Mai bine ți-ai arăta mai puțin deșteptăciunea și te-ai gîndi cum să-i convingi pe oameni...

— Și tu, decît să mă ameninți cu pumnul mai bine te-ai duce să te culci!

Și-i întoarse spatele, adresîndu-se maistrului cu același ton important:

— Și cu macaraua ce facem?

— Dar cap pentru ce ai? O să găsim noi soluție!

Se apropie de el și-i spuse în șoaptă, arătînd cu capul spre biroul lui Iscru:

— Știe el ceva... N-ai văzut cum a înțors-o cu ministrul? „Rezervele interne ale uzinei voastre ne trebuie pentru scopuri mai importante decît o macara”, spunea ministrul. „O să vă descurcați deocamdată cum puteți! Și ce zicea el? N-ai văzut și cum se uita? O să găsim poate... cîcă... rezerve interne mai puțin importante... Aiurea! Ce, o macara e bagă în buzunarul de la vestă? Să vezi tu dacă n-o facem...”

Cineva se apropie de ei și-l trase pe maistrul de mîncă:

— Hai, hai că te-așteaptă tractorul.

— Care tractor?

— Cel de o sută douăzeci de cai...

X.

Mergea alături cu ministrul și cu cît se apropia de noua hală, cu atît simțea că-l părăseseră puterile. Cu limba cleioasă, încercase de cîteva ori să-l pregătească într-un fel, dar nu izbutise.

Vechea tîmplărie era de nerecunoscut. Prib ferestrele curate, se topea o lumină de aur, cer nîndu-se cald peste chipurile oamenilor, peste mașinile în mers. Numai niște urme de mortar proaspăt, scurs de-a lungul întregii hale, strîcătura buna rînduială. În fund, se mai lucra încă la construcția vestiarului.

Pe douăzeci și patru de stîlpi, făcuți din bare încrușate de oțel și fier colțar, cu niște turle de sonde pe virful cărora erau ficsate șine groase, se plimba o macara de toată frumusețea...

Iscru ar fi vrut ca în clipa aceea macaraua să fie undeva în fund, să tacă mîlc, să nu se miște. Poate trece neobservată. Dar tocmai atunci intrase zburdălnicia în macaragiu, o față cu un obraz rotund și ochi negri, care începu să se plimbe cu macaraua pe deasupra lor sunînd zdravăn din clopotul de alarmă...

„Of! Ticăloasa!...”

Ministrul se uită la macara, măsură cu privirile stîlpilor care stăteau înșirați ca ostașii și apoi se întoarse întunecat spre el. După ce privi cîteva clipe, mormăi:

— Mm... da...

Și se apropie de unul din stîlpi.

— Fier vechi, tovarășe ministru... — îndrăznă Iscru.

— Mm... da... fier vechi...

Și adăugă, întorcîndu-și capul și prefăcîndu-se preocupat de o rabotează.

— Mm... da... Vasăzică nu te-ai lăsat? A făcut ce-ai vrut dumneata. Deși asta se cheamă că ai călcat dispozițiile ministrului.

Apoi, trecînd mai departe, îl întrebă brusc:

— Nu?

Era poate ciudat, dar în clipa aceea, Iscru își recăpătă stăpînirea de sine. Răspunse răspicat:

— Da, tovarășe ministru, dar nu fiindcă am vrut eu... Și dumneavoastră ați fost muncitor, trebuie să înțelegeți... Nu puteam să las oamenii să-și rupă șalele. Fier vechi mai găsim noi... dar oameni...

XI.

... Și căile de acces cad în sarcina mecanicului-șef. Era un drum prin fața halelor, pe cîlungine de vreo patru kilometri, veșnic noroios, desfundat de căruțe, de roțile tractoarelor sau ale autocamioanelor. Chiftea noroiul sub tălpi, cînd ploua. Seridicau nori de colb, cînd dogorea soarele. Acum, drumul e asfaltat și arată ca un bulevard. Cînd soarele trece de amiază, pe asfalt se proiectează umbra firmei de la intrare, făcută din litere de fier: „Uzinele 23 August”.

În ziua în care s-au terminat lucrările, Iscru a controlat drumul, de la un capăt la altul, cu ochii săi căprui, iscoditori. Alături de el, mergea Pănuș. Călcînd apăsător, îi spunea:

— Cînd ai în față un drum lung și frumos, pășești ca un stăpîn. N-ai impresia asta?

In anii maturitatii

an 1473 - *fratoni le inuorin in toa Corvin y Caprus
Tatoni pade pafila Chiovehu.*

*Gen - frid lui al nai nai
al lui Marquet in scut
trup e gomanter al Strad-*

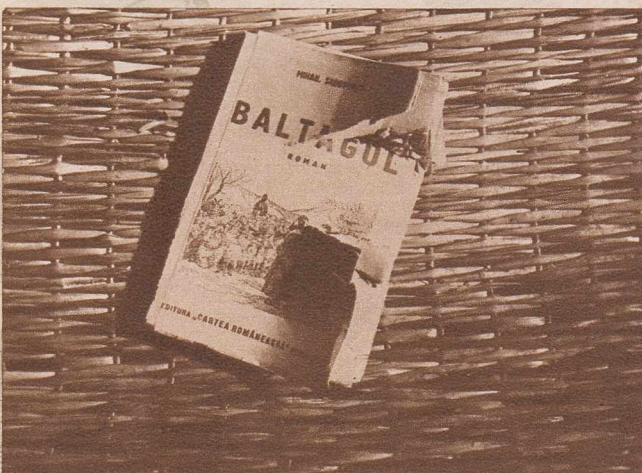
*Alti lui, frid lui Mihalofo - lepto
gomanter al olatali bunoni - n
luc n-a rephorani in Fracia.*

*26 Iulie 1472 - lepto in dria in Apua
Mihalofo broucto, dar in pietoni maru.*

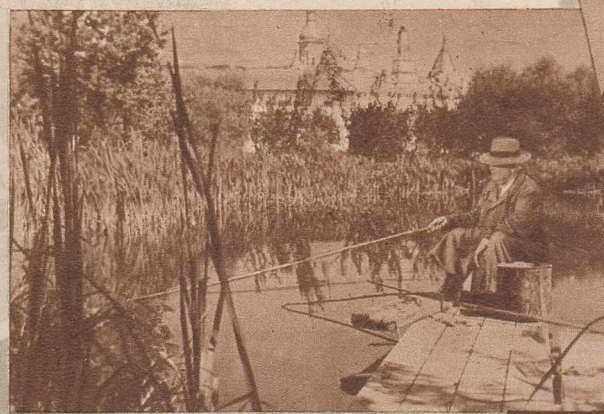
Polinez Bog Habrahel

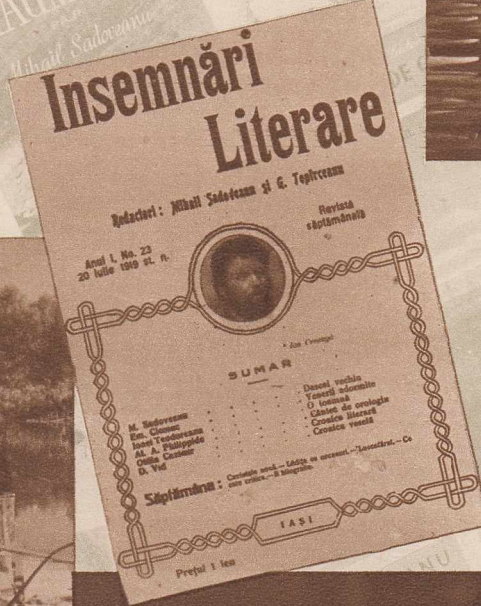
Casa din Fălticeni, pe care a construit-o maestrul în 1909 unde a locuit până în 1918. În nuvela „Un meșter și oame- lui”, se vorbește de cei care au ridicat casa.

Fasciștii au ars cărțile lui Sadoveanu în piețe publice. Romanul „Baltagul”, tăiat cu toporul, i fost trimis autorului acasă (1937).

Cu undița, la iazul monahului Eufrosin Urmă de la mănăstirea Neamțului.

← Coperta revistei „Insemnări Literare”, condusă de Mihail Sadoveanu și G. Topîrceanu.

Mihail Sadoveanu în 1930

față-l pe pasionaiul șahist, președinte al Federației Romîne de Șah, rezolvînd o problemă.

În incinta Marii Adunări Naționale a R.P.R., maestrul Mihail Sadoveanu îl salută pe tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

IN ANII LIBERTĂȚII

Mihail Sadoveanu, președintele Comitetului Național pentru Apărarea Păcii din R.P.R., vorbind la sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Budapesta (1953).

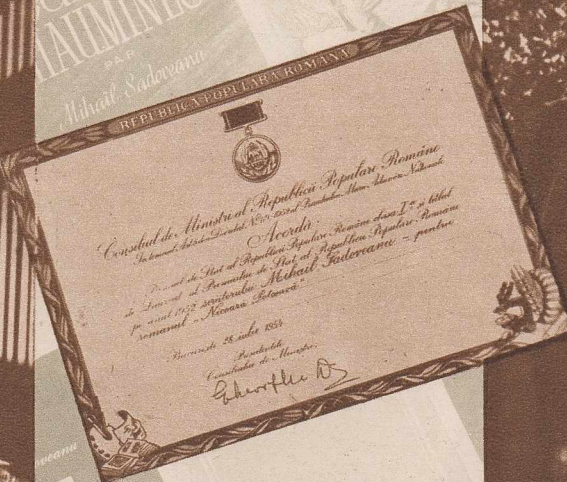
În mijlocul muncitorilor de la Întreprinderea poligrafică nr. 4, unde s-a tipărit cea mai recentă ediție a romanului „Mitrea Cocor”.

Cu Ilya Ehrenburg, în Bulgaria, vizitând mănăstirea Bojana (1946).

Diploma de laureat al Premiului de Stat pentru romanul „Nicoară Potcoavă” (1954).

Copiii petrec ore minunate în preajma iubitului lor povestitor, pe care-l vizitează adesea...

Opera lui Mihail Sadoveanu este cunoscută și prețuită departe, dincolo de hotarele țării. Lucrări ale maestrului Sadoveanu au fost traduse și tipărite în numeroase limbi străine. În fotomontajul din această pagină prezentăm o mică parte a cover-urilor cărților lui Sadoveanu editate în diferite limbi străine, Medalia de Aur a Păcii ce i-a fost acordată de Consiliul Mondial al Păcii pentru romanul „Mitrea Cocor” și diploma ce i-a fost înmănată cu prilejul decernării acestei medallii.

MÉDAILLE D'OR DE LA PAIX - LE CONSEIL MONDIAL DE LA PAIX TENANT COMPTE DE L'EXCEPTIONNELLE CONTRIBUTION APPORTÉE A LA CAUSE DE LA PAIX ENTRE LES PEUPLES PAR MIHAIL SADOVEANU POUR SON ROMAN MITREA COCOR POUR L'AN DE LUI DÉCERNER POUR L'ANNÉE MCML LA MÉDAILLE D'OR DE LA PAIX - LE PRÉSIDENT DU CONSEIL MONDIAL DE LA PAIX FREDERIC JOLIOT-CURIE - LE PRÉSIDENT DU JURY DES PRIX INTERNATIONAUX DE LA PAIX PIETRO NENNI - PARIS 9 FEVRIER MCMLII

Pietro Nenni

PRIN REPUBLICA DEMOCRATA

Germania

— note de călătorie

de C. PAVEL

Orașul rupt în două

1955. Sfârșit de vară. Lumina
ămie a soarelui de după-amiază
întă străzile largi, copacii stufoși,
ădirile masive, ruinele presărate
niște răni pe întinderea orașului.
Berlin. În inima Europei, un
aș imens, acoperind o întindere
iașă. Trei milioane și jumătate
oameni care nu se pot deprinde
destinul straniu al orașului lor
bit, rupt în două, de opt ani.
parta orașului o simbolizează pe
a a întregii țări.

Adânc săpate în înfățișarea și
ața imensului oraș, se mai văd
că și azi, după 10 ani, urmele
toaznice ale războiului. Dar cu
ta vigoare, iscusință și încredere
viitor muncesc berlinezii din
arta democratică a orașului, pen-
a face din capitala lor o cetate
minoasă a vieții noi.

În această parte a marelui oraș,
zine și fabrici puternice își des-
ind porțile după-amiază, revărsind
e străzi mii de muncitori și func-
onari, cei mai mulți tineri, veseli
gălăgioși. V.E.B. — scrie pe ma-
ritatea uzinelor: întreprindere
opulară. V.E.B. — iată unul dintre
mnele vieții noi. Acest semn cu-
rinde un înțeles adânc: aci, locul
xploatării l-a luat munca liberă,
entru bunăstarea poporului. Dar
.E.B. mai înseamnă creșe, poli-
linici strălucitoare, cluburi și
ase de odihnă, tabere pentru copii.

În Pankow, un cartier mărginaș,
caldat în verdeață, locuiește pre-
edintele R.D. Germane, Wilhelm
teck. Un bulevard neobișnuit de
arg, întretăiat de numeroase străzi
repte. Case noi, construite într-
n stil simplu, dar căroro oamenii
au dăruit o frumusețe plină de
ioiciune: zeci de balcoane și, pe
oate, flori — mușcate roșii, mii
e mușcate, balcon după balcon,
asă după casă, stradă după stradă.

Pe străzile centrale, aglomerate
mai ales spre seară, alunecă, cu
ținută comică, printre sutele de
nașini, autobusele galbene, cu etaj.
n inima orașului, în *Alexander-
platz*, o clădire nouă: un gigantic
magazin universal. Mărfuri multe,
ariate, și puzderie de cumpăra-
ori. La Berlin, ca și în alte orașe,
e izbește numărul mare de foto-
grafi amatori. Marii specialiști ai
optice din Jena și maeștrii peli-
ulei de la Agfa lucrează în V.E.B.-
uri. Producția lor este ieftină și
umpărată în proporții uriașe.

Iată și celebrul *Unter den Linden*.
Bombardamentele l-au distrus a-
roape casă cu casă, iar legendarii
ei, fie că au ars o dată cu casele,
fie că au fost tăiați pentru a încălzi
obe înghețate în lungile ierni
le război. Bulevardul pornește
lîntro piață de o largime neobiș-
nuită: *Marx-Engels-Platz*. Aci, au
oc mitingurile, demonstrațiile. Aci,
a sfârșitul lui iulie, în fața sutelor
le mii de berlinezi din ambele
părți ale orașului, a vorbit N.S.

Hrușciiov, la întoarcerea sa de la Ge-
neva. „*Guvernul sovietic* — le-a spus
tovarășul Hrușciiov berlinezilor —
a fost și rămîne adept al unificării
Germaniei în conformitate cu intere-
sele poporului german, cu interesele
securității în Europa“. Politica
guvernului sovietic, de sprijinire
a reunificării Germaniei într-un
stat pașnic și democratic, și-a
găsit recent expresia în Tratatul
încheiat la Moscova între guvernul
U.R.S.S. și guvernul R.D.G.

Înaintînd pe *Unter den Linden*,
vezi în dreapta clădirile impună-
toare ale muzeului Karl Marx și
ale universității Humboldt. Pe
stînga, clădirea Operei, reconstruită
din temelii exact așa cum fusese
înainte de război. O încrucișare
aglomerată: *Friedrichstrasse*. Într-o
piață, mormane de ruine, neobiș-
nuit de multe, movile de beton
armat. Aci, a fost adăpostul fiarei
blestemate, Reichskanzlei. Aci
s-au zămislit planurile demente de
exterminare a popoarelor. De aci,
în acea noapte din iunie 1944, a
pornit ordinul criminal de atacare
mișească a pămîntului sovietic.
Și cîțiva ani mai tîrziu, simțind că
planșeele de beton n-o mai pot
salva de la pieire, fiara a săvîrșit
cea din urmă crimă monstruoasă
contra berlinezilor, poruncind inun-
darea subteranelor metroului, în
care și-au găsit moartea zeci de mii
de oameni ce căutau un adăpost.

Friedrichstrasse era înainte stra-
da cabaretelor. Azi, de-a lungul
ei, se văd numeroase HO-uri (ma-
gazine de stat) cu vitrinele încărcate
de mărfuri atrăgătoare. Trecînd mai
departe de *Friedrichstrasse*, pe lîngă
zidurile fostului cartier al amba-
sadelor străine, bătrînul bulevard
se revărsă într-o piață rotundă.
În mijlocul ei, celebrul *Branden-
burger Tor*, cu coloanele mușcate de
schije. Aci, ca și în multe alte locuri
din Berlinul zilelor noastre, se
ridică un mic panou alb de lemn,
sprijinit pe picioare de metal. În
patru limbi, el avertizează, cu slove
negre, pe trecător: vă aflați în
zona engleză. La cîțiva metri, de o
parte și de alta a panoului, posturile
de control. În partea democratică,
controlul e făcut de flacăi zdraveni
din V.P. (*Volkspolizei*). Ei veghea-
ză, printre altele, și pentru a împie-
dica pe speculanții din zona occi-
dentală să care din Berlinul răsă-
ritean mărfurile, care, în majori-
tatea lor, sînt mai ieftine.

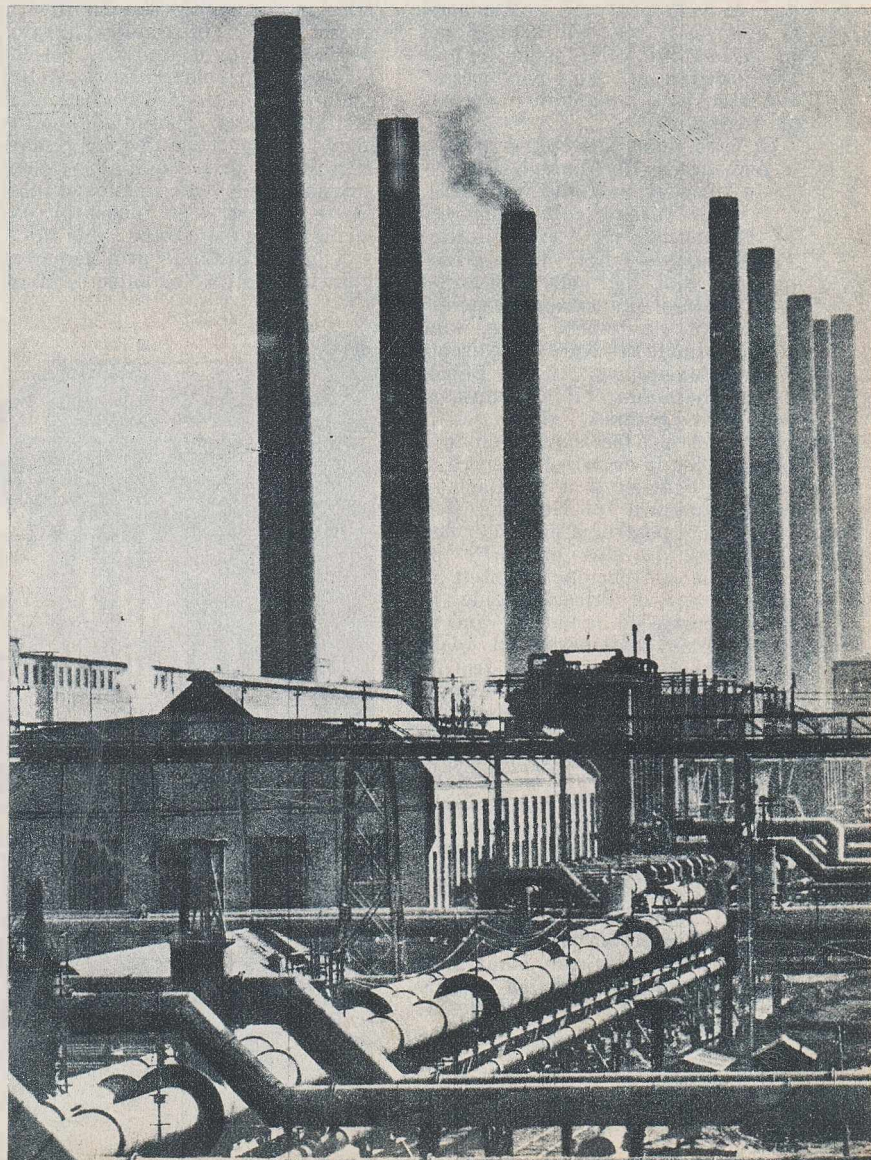
E drept că în zona occidentală
sînt și unii care, dimpotrivă, își
trimit „mărfurile“ lor în Berlinul
democratic. Așa sînt răspîndite,
de pildă, manifestele calomnioase,
expediate din apus în răsărit cu
ajutorul baloanelor umflate cu hi-
drogen, care ajung pînă la o lungime
de 17 m. Industria de calomnii aéro-
portate conține în ea mărturisirea
neputinței anumitor cercuri de a

Un gigant al industriei Republicii Democrate
Germane: uzina de produse chimice „Walter
Ulbricht“

din tot orașul a fost incendierea
marii săli de concerte a postului
de radio Berlin de către teroristul
Bade, la începutul acestui an.
Folosind peliculă și benzină, el a
reușit să provoace distrugerea pînă
în temelie a acestei săli imense —
care era o mîndrie a berlinezilor.
În august, sala era aproape com-
plet refăcută. Muncitorii care au
reconstruit-o cer ca Bade să fie
judecat chiar în incinta sălii
noi.

S-ar putea vorbi despre multe
lucruri mari și mici, care sînt alt fel
dincolo de panourile albe. Să a-
legem, dintre toate, unul în apa-
rență neînsemnat: felinarele. Ală-
turi de panouri, marchează și ele,
în mod vizibil, linia ce despica
orașul în două. Berlinul occidental
e luminat de felinare subțiri, verzi,
cu partea superioară înclinată într-o
curbă aerodinamică. Sub o streșină
îngustă, un tub de neon. Sînt feli-
nare americane, înfipte între case-
le masive ale vechiului Berlin, ca
niște araci într-o grădină de cri-
zanteme. În Berlinul democratic,
arhitecții germani au împodobit
străzile largi cu felinare elegante,
dar sobre, care completează în mod
reușit ansamblul arhitectonic. În
această dispută țagătită a felinarelor,
se oglindește în oarecare măsură
lupta între două tendințe: pentru
respectarea celor mai bune tradiții
ale poporului german, sau pentru
transplantarea forțată a unui mod
de viață străin, contrariu spiritului
și tradițiilor poporului.

E greu să vorbești de orașul rupt
în două, fără să amintesci de fap-
tul că zilnic, sosesc în Berlinul
răsăritean și în Germania demo-
crată sute de oameni care fug de
dincolo. Ei găsesc aci o viață demnă,
un viitor sigur. Dintre numeroasele
cazuri pe care le cunosc, voi aminti
unul. Minerul Max Zehner trăia

Basoreliefurile de granit de la Treptow. În fund, se vede impunătorul monument închinat ostașului sovietic eliberator.

în Republica Democrată. Într-un timp, avînd neînțelegeri cu conducerea minei și socotindu-se nedreptățit, Zehner a făcut un pas grav: a părăsit mina și Republica democrată, trecînd dincolo. Aci, a cerut de lucru, dar în loc să i se dea de lucru într-o mină, el a fost trimis într-o școală de spionaj. După școală l-au strecurat înapoi în R.D.G. Înarmat cu documente false, bani, arme, aparat de emisie și fiolă cu otravă, dar, copleșit de rușine și de scribă — Zehner s-a dus de-a dreptul la Volkspolizei și a povestit tot. El lucrează azi în vechea lui mină, unde nu mai are neînțelegeri cu conducerea. Povestea lui e cunoscută în întreaga Republică.

Și încă două aspecte — pentru a încheia cu Berlinul. Unul privește trecutul, celălalt, viitorul.

Primul: într-un colț îndepărtat al Berlinului, un vechi cimitir: *Friedrichsfelde*. Aci, într-o criptă rotundă, sînt îngropați mai mulți eroi ai clasei muncitoare germane. În centru, pe lespezi negre, sînt săpate numele lui Karl Liebknecht, Roza Luxemburg, August Bebel, Ernst Thälmann. Fii de frunte ai poporului german, și-au jertfit viața pentru ca fascismul să nu ducă poporul lor la catastrofă, pentru ca țara lui Schiller și a lui Bach să nu devină țara lui Himmler și a Ilsei Koch, pentru ca pe Unter den Linden să nu stea panourile pe care scrie: „Atențiune! Sînteți în zona...” Aci, la Friedrichsfelde, în zilele geroase de ianuarie, cînd se comemorează asasinarea lui Liebknecht și Luxemburg, vin zeci de mii de oameni din întreg Berlinul, ca să depună o floare pe mormintele eroilor a căror viață este un imbold: *nici un răgaz, pentru ca Germania unită să fie așa cum au visat-o ei — și nu așa cum o visează patronii incendiatorului Bade.*

Al doilea: o stradă în centrul Berlinului: — 80 m lărgime, 3 km lungime — deocamdată. Stalinalee. Blocuri luminoase, elegante, cu fațadele din cărămizi de ceramică în culori deschise, care parcă zîmbesc; magazine mari, cu vitrine ce se țin lanț, flori, verdeață,

curățenie — și mulți oameni. Pe Stalinalee, nu sînt instituții, ci numai locuințe. În 1952, aci erau rămășițele lui Frankfurteralee: ziduri răzlete și moloz. A venit apoi apelul C.C. al P.S.U.G. și munca încordată, la care au participat cu însuflețire efectiv toți locuitorii Berlinului democratic: de la academician pînă la elevul de școală elementară. Acum, pe o lungime de 3 km, în blocuri de 4 și 5 etaje, locuiesc mii de familii. După-amiază, în jurul orei 5, în dreptul intrărilor monumentale sau în lifturi, se întîlnesc vecinii: zidari cu salopetele stropite de mortar, bătrîni maiștri ai uzinelor chimice, artiști celebri și funcționari modești. Am vizitat cîteva locuințe: apartamente de tipuri diferite, cu camere frigorifere, prize speciale pentru antenă de televizor, telefoane interioare, terase — și îndeosebi oameni fericiți și mulți copii mici.

A privi Berlinul prin fereastra unui bloc de pe Stalinalee — mi se

pare că aceasta înseamnă a privi spre viitorul Germaniei.

Pe aci, a trecut Armata Sovietică

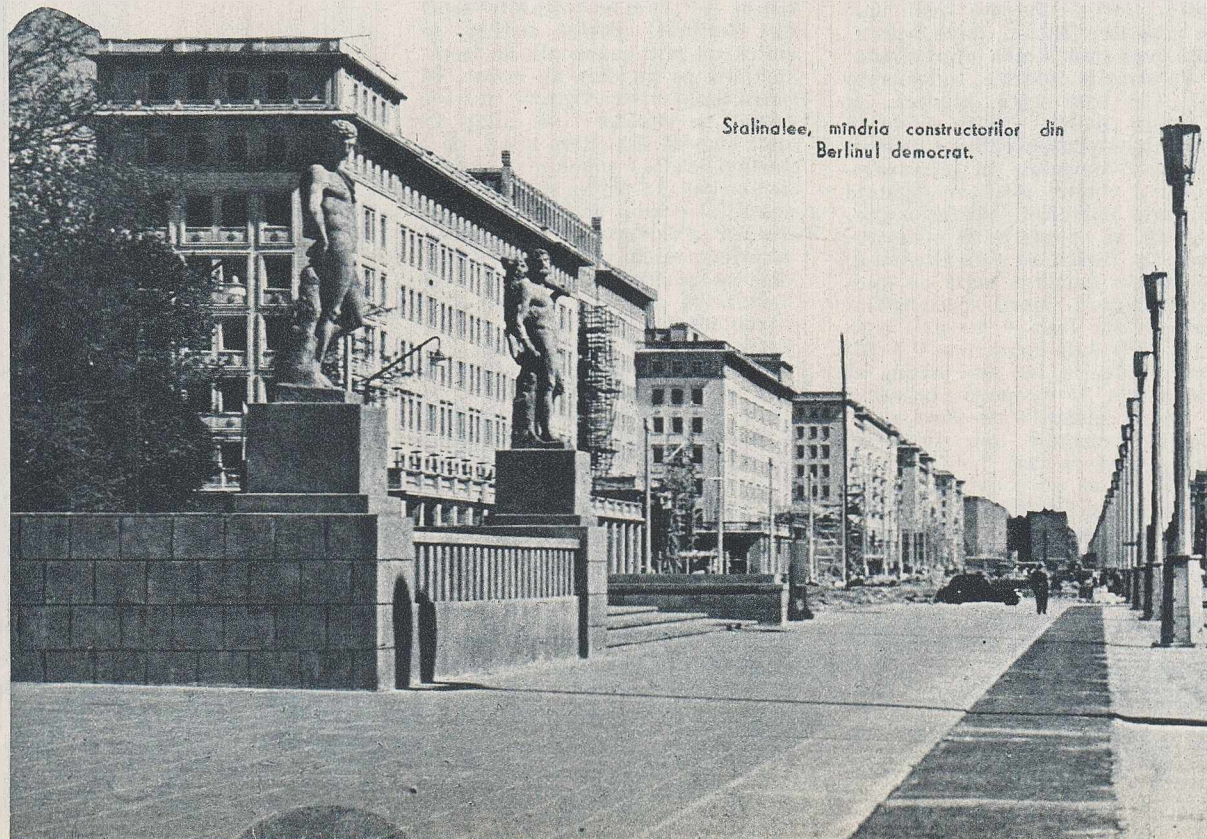
Nu se poate să calci pentru înția oară pe pămîntul german, fără să-ți amintești de Armata Sovietică, de gigantica epopee pornită de pe Volga și încheiată pe Elba, epopee ai cărei eroi, zdrobind fiara fascistă, au salvat civilizația și demnitatea numelui de om. Ei i-au apărut democrația și cultura împotriva sălbăticiiei odioase care amenința să întunece secolul nostru. Ei au redat poporului german libertatea și, prin jertfe grele, i-au deschis drumul spre Berlinul democrat, spre Republica Democrată Germană.

Țara e plină de amintirea eliberatorilor săi. Apoteoza nemaivăzutei bătălii e înfrunghiată pentru popoare în imaginea momentului cînd sergentul Cantaria și tovarășii săi au înfipt, în urmă cu mai bine de 10 ani, steagul roșu al Țării Sovietice pe cupola *Reichstagului*. Dar Reichstagul — departe de a fi îngrijit ca un monument, așa cum ar fi fost de așteptat — își cascadează ferestrele goale, înnegrite de fumul pîrjolului, ca niște răni neoblojite. Bătrînele ziduri au îndurat văpaia a două incendii: primul, în 1933, ale cărui flăcări luminau intrarea în arenă a dușmanilor omenirii, al doilea, în 1945, care lumina pieirea lor. Reichstagul se află pe una din acele străzi care are fiecare dintre cele două trotoare în altă zonă și anume, unul în zona engleză, celălalt în cea sovietică. Uriașa cupolă de metal, pe care fluturase acum 10 ani drapelul trupelor lui Jukov, nu mai există. Aflîndu-se pe acea parte ce aparține zonei engleze, ea a fost demontată și vîndută cu kilogramul, ca fier vechi. În fața intrării — monumentală odinioară — pe un mic soclu, un tanc simplu și modest: primul tanc sovietic care a pătruns în Berlin, venind de la Stalingrad. În jurul imensului morman de ruine, o vegetație mărunță, neîngrijită și tristă. Aci, ne spune călăuza, fusese minunata grădina botanică a Berlinului. În iarna 1945-46, rarii arbori care scăpaseră de tăvălugul războiului au fost tăiați și folosiți drept combustibil.

Alta a fost soarta falnicilor caci din parcul Treptow, în setorul democratic al Berlinului. continuă și astăzi să-și oglindească coroanele bogate în Spreea, sub umbra lor, printre boschele rotunde, o alee dreaptă duce fața unei statui: mama sovietică cu chipul brăzdat de durere. În teea ei, un drum larg, pietru străjuit de două blocuri masive de marmură roșiatică. Sub lini avîntate ale blocurilor, clopîți piatră, doi ostași sovietici, ambele părți ale drumului: în nunchi, cu capetele descoperite, armele în mîini — ei veghează mîntul celor 7000 de eroi înhumala la Treptow. Dalele care pardosesc drumul sînt făcute din marmur palatului pe care și-l construi Hitler. Curmat de o terasă îngrădită drumul coboară pe laturile peste cîteva trepte, și se desfa în două alei. Între ele, un plat verde, ușor înclinat. Pe laturile dinafară ale aleilor, basorelieful de granit, înfățișînd momente de Marele Război pentru Apărarea Patriei. Iar drept în față, pe colină nu prea largă, înalt 30 de metri, cu silueta plină de presiune, se profilează pe cerul senin majestuosul monument al lui Vuc-tici: cu spada în mină și copil în brațe, ostașul sovietic apă viața și viitorul omenirii. Ansamblul arhitectonic măreț acoperă suprafața întinsă. Pe dalele marmur sub care zac osemintele atîtor eroi, calcă cu reculegere, fiecare zi, mii de oameni. A văzut la Treptow un grup de mîncare care vizitau Berlinul, elevii unei școli medii, ofițeri americani, țărani din Meklenburg, femei cunite și tineri ostași sovietici.

Cînd te înapoiezi de la Treptow spre centrul Berlinului, pe o șosea lungă, printre terenuri virane, înaltă o clădire mohorîtă, cenușie. Pe ea, o firmă: Școala de pianiciatori. În această casă, la 8 martie 1945, a semnat von Keitel actul de capitulare.

Am mai văzut un loc care aminteste de marșul triumfător al eliberării Germaniei: *Elba*. Apele liniștite alunecă printre coline rotunde, împodobite cu multe flori. În mijlocul acestei naturi blajine lângă orașul Torgau, s-au încheiat aliații în aprilie 1945. Oameni simpli, îmbrăcați în prăfuite ur-

Stalinalee, mîndria constructorilor din Berlinul democrat.

me soldătești, străbătuseră un um lung, cu arma în mână. Ve-au unii de pe malul Volgăi, de al Mississippi-ului ceilalți, și au întâlnit aici, pe Elba. De atunci, zece ori s-au oșilit și au îmbobozit din nou florile de pe țărmul bei. Multe vânturi reci de toamnă suflau peste undele ei — multe nări reci au încercat să vestească prietenia dintre oamenii npli care se îmbrățișaseră pe este coline, atunci, în aprilie 45. Dar asemenea clipe nu se uită și iată că, după zece ani, teranii s-au revăzut bucurosi la Moscova, în zilele când vânturile re străbat lumea au încercat să se încălzească.

Și mai amintim un loc pe unde a trecut Armata Sovietică: Weimar, micul orașel uringian, care a dat Germaniei și omenirii pe Johann Wolfgang Goethe și pe Friedrich Schiller. Casele marilor scriitori sînt muzee. Casa lui Goethe, în care se păstrau blourile rare, colecțiile de tă, mobila și obiectele personale ale marelui scriitor, fusese grav avariata. Se desfășurau lupte îndârjite în ziua cînd Armata Sovietică pășise în oraș; dar în aceeași zi, comandantul sovietic a dat un ordin care prevedea mărirea de conservare a bucuriilor aparținînd muzeului Goethe. Diferența între om și om, iară e egală cu diferența între ce s-a întimplat la Weimar și cele petrecute la Moscova Poliana!...

Și, în sfîrșit, Erfurth, un oraș neobișnuit de frumos, cu o arhitectură armonioasă, înzestrat cu monumente mărețe — ca, de exemplu, marea catedrală construită în secolul al XI-lea

cu o populație veselă și comunicativă, oraș în care războiul lăsat puține urme vizibile. Am zărit aici, printre altele, cunoscuta fabrică de mașini de scris „Optima” (astă „Olympia”). Fabrica este azi în stare de ruină; în zilele războiului, fusese în bună parte distrusă, dar patronii fugiseră. Muncitorii au reconstruit-o cu brațele lor și acum „Optima” produce iar mașini de scris, ca odinioară, dar ră a mai semăna cu vechea „Olympia”.

Sînt multe deosebiri între ce e și ce a fost — dar să vorbim numai despre căminul de copii.

Odăi vaste, sclipind de curățenie, ferestre largi, care parcă sorb lumina, femei surzătoare, în halate albe — și copiii.

I-am zărit la masă; rumeni, cu botișoarele tatuată de zeama tomatelor, sînt absorbiți de complicatele probleme pe care le ridică încercarea de a folosi furculița în locul degetelor dibace și dolofane...

Cred că asemenea cămine de copii și alte instituții de acest fel din noua republică reprezintă

mente arhitectonice fac mîndria orașului, dar multe dintre ele au fost distruse de bombardamente.

Un asemenea monument de construcție mai recentă e Cecilienhof.

Castelul a fost construit pe malul unui lac pentru odihna Ceciliei, nobila soție anglo-saxonă a Kronprințului Wilhelm, chiar în anii primului război mondial. În Germania copii se stingeau de foame, dar uriașa construcție a fost terminată în doi ani, cam o dată cu încheierea războiului. Se știe că acest eveniment l-a silit pe bătrînul Kaiser care a incendiat lumea să fugă în Olanda, unde a devenit cultivator de lălele. Kronprințul a rămas pe loc — el și cu Cecilia preferau lălelele olandeze acțiunile uzinelor germane — pînă cînd bucuriul tunurilor sovietice și katiușelor i-a izgonit și pe ei spre asfințit.

Castelul Cecilienhof din Potsdam a devenit, în august anul acesta, cînd s-au împlinit zece ani de la Conferința conducătorilor puterilor aliate, monument istoric.

Într-una din sălile adumbrate, de la Cecilienhof, au luat aliații hotărîrile istorice privind Germania postbelică, hotărîri pe care Uniunea Sovietică le-a apărut cu stăruință și de care ceilalți s-au dezis mai tîrziu. Aci, s-a stabilit de comun acord necesitatea lichidării monopolurilor de război germane, a proprietății junckerilor, aici a căpătat formă juridică voința popoarelor ca militarismul agresiv german să fie nimic din rădăcină, aci s-au statornicit hotarele definitive ale Germaniei, granița păcii Oder-Neise. Toate acestea, specifică acordul, „pentru ca niciodată

Germania să nu mai reprezinte o primejdie pentru vecinii săi și pentru pacea lumii”. „Aliații — arată protocolul de la Potsdam — nu își propun să nimicească poporul german, sau să-l aducă în stare de sclavie. Ei înțeleg să-i dea posibilitatea de a se pregăti pentru ca să realizeze mai tîrziu refacerea existenței sale pe o bază democratică și pacifică”. Aci, au fost rostite aceste cuvinte înțelepte și pline de speranță, aci reprezentanții Uniunii Sovietice — țara care a plătit victoria

cu cel mai greu tribut — au luptat pentru ca Germania să nu fie fărîmițată, cum propuneau unii, ci să rămînă un stat unitar, iubitor de pace.

De atunci, au trecut zece ani. Iar în vara aceasta, exact în aceeași lună, de astă dată pe malul altui lac, s-au întrunit din nou conducătorii marilor puteri în jurul aceleiași mese. Cuvinte de speranță au străbătut din nou lumea apăsată de amenințarea unui nou măcel.

Au trecut zece ani, dar Elba, care îi unise pe aliați, continuă să-i despartă pe germani. La apusul ei, vechiul dușman al omenirii, militarismul german, a început să se refacă cu ajutorul unora dintre guvernele care-l condamnaseră la Potsdam. Prin acordul de la Paris, puterile occidentale și-au asigurat dreptul de a menține țărmul vestic al Elbei sub ocupație străină, timp de încă 50 de ani. Pe acest țărm, prin unificare se înțelege extinderea bazelor americane pînă la Oder, unde să rămînă pînă la începutul viitorului mileniu.

O asemenea unificare e însă cu totul diferită de cuvintele protocolului semnat pe masiva masă rotundă din Cecilienhof. Nu o asemenea unificare doresc germanii — și în primul rînd cetățenii Republicii Democratice Germane. Nu pentru aceasta și-au fărînit ei puterea populară, V.E.B.-urile și HO-urile, nu pentru aceasta surdă copiii în creșa de la Erfurt și luminează soarele lespezile cimitirului Friedrichsfelde. Ei sînt mîndri de trăinicia republicii lor, de prietenii din afară, mereu mai mulți și mai apropiați. Tratatul de la Varșovia și cel semnat recent la Moscova umplu de mîndrie inimile patrioților germani. Ei știu că a întări Republica Democrată Germană înseamnă a pregăti viitorul fericit al întregii Germanii, a consolida cauza păcii în Europa, a grăbi clipa cînd se va făuri o Germanie unită, în care nu vor mai exista trupe de ocupație. Aceasta înseamnă luptă neîncermată pentru ca Aleea Stalin să nu aibă soarta vechiului Unter den Linden, pentru ca cele rostite în jurul mesei rotunde din Cecilienhof să devină realitate și „Germania să nu mai reprezinte niciodată o primejdie pentru vecinii săi și pentru pacea lumii”.

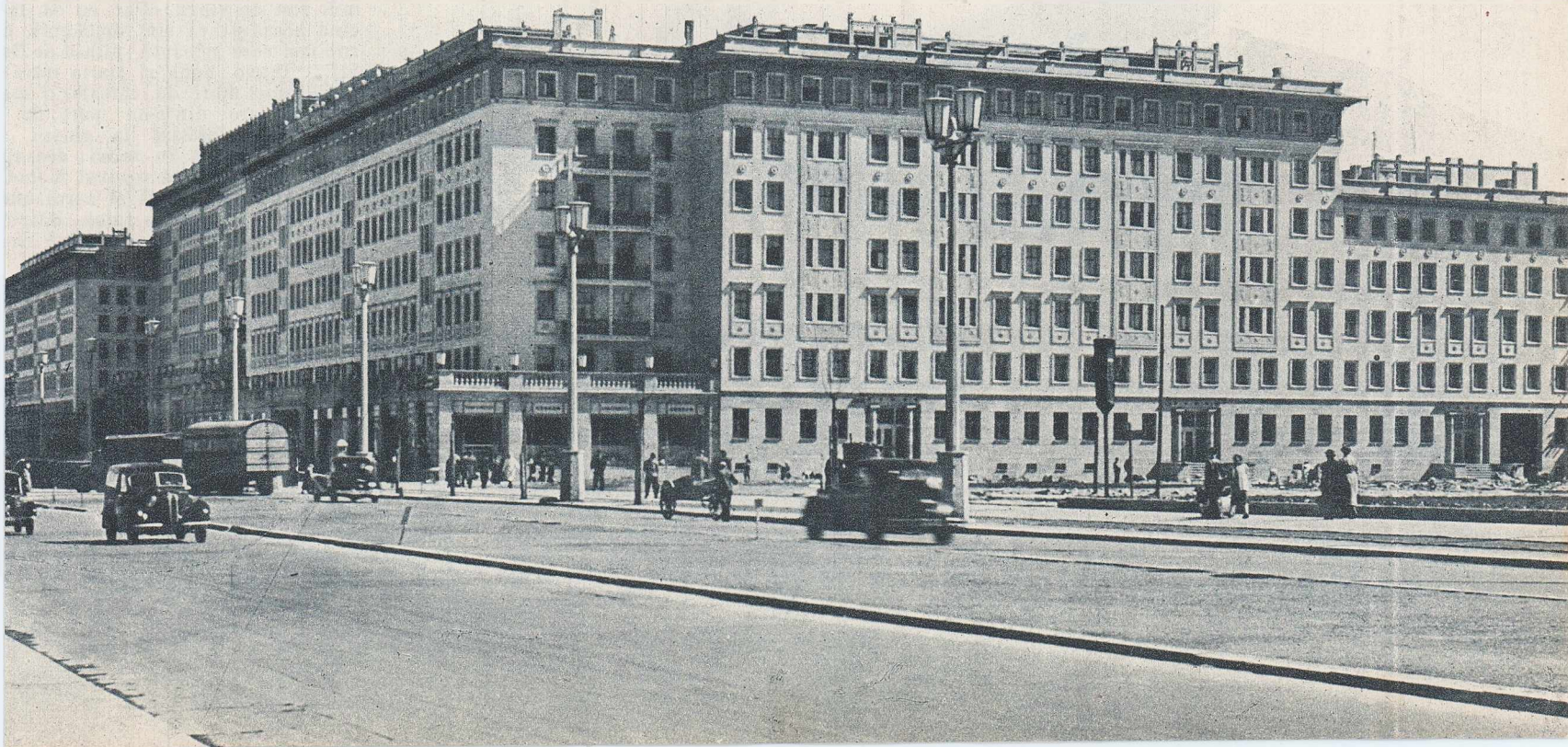

La căminul de copii „Michael și Robby Rosenberg” din Gropssna — Oberholtz.

cel mai frumos monument ridicat eliberatorilor.

După zece ani

Multă lume își închipuie că Potsdam-ul e o stațiune balneară sau un parc mai măricel. De fapt, orașul are o populație în jurul a 150.000 de locuitori, dar e așezat într-un peisaj deosebit de frumos și e împodobit cu parcuri uriașe. Aici și-a ridicat Friedrich cel Mare faimosul castel Sans-Souci — acum muzeu. Numeroase monu-

BĂNUȚUL DE 10 COPEIC

— povestire —

de Werner EGGERATH

Ilustrații de N. POPESCU

— Mi-e teamă că am să plîng cînd o să pornească avionul.

Paul lăsă încet ziarul pe care-l citea și o privi mirat și parcă nițel absent.

— De ce să plîngi?

Gîndurile nu reușiseră să i se desprindă încă din mreaja celor citite în ziar. Maria văzu pe masă scrisoarea citită și răscită de atîtea ori. Prin perdele, soarele de toamnă își cernea razele palide, aruncîndu-i pe față rotoacele aurii, care, după ce se zbenguiră un timp în părul încăruntit, se frînseră în cele două boabe de lacrimi ce i se prelingeau pe obraji.

Pe chipul bărbatului, trecu o umbră de suris; ridicîndu-se molcom, înconjură masa și, privind îngăduitor mănunchiul de raze, cuprinse duos umerii soției sale.

— Lacrimi ca astea doresc multor oameni — murmură el ca pentru sine. O, ce fericiți sînt!

Tăcură amîndoi o clipă, apoi, cu un gest pripit, Maria împăturî scrisoarea și uitîndu-se la Paul cu ochii luminoși spuse:

— Știi, bănuțul acela de zece copeici îl iau cu mine... Vreau să-l duc înapoi.

Paul nu răspunse. Scînteierile soarelui zburdau acum pe chipul său brăzdat de cute adînci și pe gura energic conturată. Răsuflă adînc, umflîndu-și pieptul, în timp ce-n ochi i se aprindea un licăr potolît. Apoi își îndreptă trupul, și-n clipa aceea crescuseră dintr-o dată.

— Așa, bine faci, du-l înapoi; să sperăm că în curînd o să-i putem răsplăti cum se cade.

★

În sfîrșit, trecuse și noaptea asta. Bucuria ce pîlpîia nerăbdătoare în sufletul Mariei îi alungase iarăși somnul de pe pleoape. Abia aștepta, ca un copil, să vină dimineața. Soarele scâldea aeroportul într-o lumină vie. Deodată, se auzi din largul terenului un duduț vijelios, care curînd se confundă cu zbuciumul inimii, ce bătea să-i spargă pieptul. Avionul se apropia ca o pasăre cu aripile întinse. Razele soarelui făceau să-i scînteieze îmbrăcămintea argintie, mată. Maria trecu ca-n vis pe lîngă pilotul cu o stea de aur pe piept, urcă în zvîcnetul nepotolît al inimii treptele scării înguste și se opri în ușa cabinei.

În fața ei, stătea o femeie tînără. Sub părul pieptănat cuminte, cu cărare la mijloc, doi ochi senini și limpezi înflorea pe obrazul fraged. Însoțitoarea o pofti înăuntru, cu gestul unei gazde primitoare, arătîndu-i un loc în centrul

cabinei. Maria nu-și mai putea dezlipi ochii de pe chipul ei, privind ca vrăjită prima femeie sovietică care o întîmpina. Și, luînd cu o mișcare impetuoasă buchetul de flori primit cu puțin înainte din partea prietenilor la despărțire, îl dădu fetei care se uita la ea mirată. Într-o pornire afectuoasă, cuprinse apoi cu brațul umerii delicăți ai însoțitoarei îmbrăcate într-o uniformă simplă.

Maria își ocupă, în sfîrșit, locul și începu să-și fluture mîna în dreptul ferestruicii cu perdelele vesele, făcînd semne celor de afară. Paul se afla și el printre ei, ceva mai la o parte, cu șapca cenușie în mîna, și privea gînditor la tabloul de bord al avionului, pe care flutura steagul roșu, simbolul forței biruitoare a muncitorilor de la orașe și sate. Ochii îi lunea în cet peste fuselaj, căutînd parcă pe cineva, din fereastră în fereastră. Zărînd-o în cele din urmă pe Maria, ridică în sus șapca și o vîntură prin aer, strigîndu-i ceva. Zbirniitul elicei acoperea însă orice alt zgomot.

În sfîrșit, pasărea uriașă se desprinsese cu o smucitură de pămînt, pista se pierdu dedesubt, în vreme ce casele din jurul aerodromului semicșorau văzînd cu ochii. „Zbor“, auzi ca un chiot lăuntric Maria. „În clipa asta zbor spre Moscova“. Ca într-un vis, i se părea că deslușește în zvîcnetul motoarelor ritmul unui cîntec și, o dată cu el, o năpădiră amintirilor. „Mai sus, mai sus, tot mai sus — urcăm, în ciuda urii și a hulei!“

Cu zece zile înainte, primise prin poștă o invitație, prin care era chemată să participe, împreună cu delegația germană, la sărbătorirea marelui Octombrie, la Moscova. În primul moment, nici nu-i venise a crede, apoi începu să fie cuprinsă de nerăbdare. Pașaportul interzonal, învoirea de la întreprindere, mereu i se puneau cîte ceva în cale, descurajînd-o. Paul înlăturase, însă, dîrz și fără teamă, una cîte una, toate piedicile.

Apăsarea, care îi împovărase în aceste zile inima, se risipise. Acum, se simțea ca într-ari-pată, căci visul dezmiardat atîția ani se împlinise în sfîrșit. Parcă-i și venea la ureche zvonul clopotelor din turnul Spasski din Piața Roșie. Astăzi chiar avea să vadă Kremlinul și stelele roșii ce scînteiau în vîrfurile turnurilor!...

De atîtea și atîtea ori, doar, cînd se aflau sub

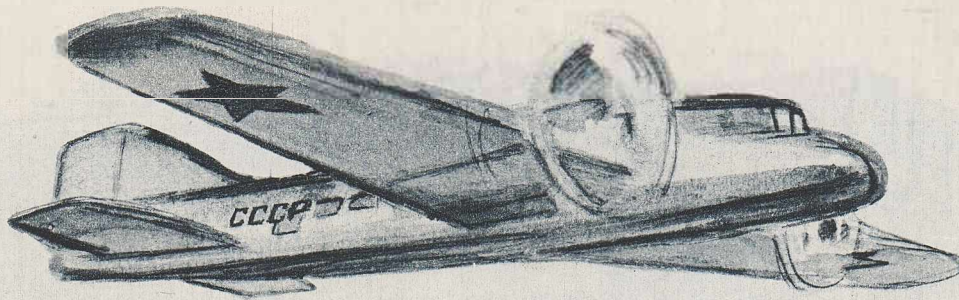
noile uzine Stalin“. În clipa aceea, își aminti, într-o străfulgerare, de ceva: „Uzinele Stalin Deschise poșeta, scoase dinăuntru un portofel și-și puse în palmă o monedă micuță. Pe parte a ei, era înfățișat globul pămîntesc înconjurat de spice de griu. Sus, acolo unde spicele îmbinau, se vedea, ca un semn din depărta steaua în cinci colțuri, simbolizînd cele cîntec continente, marea speranță ce înflorea în atîți milioane de inimi omenști.

Degetele Mariei neteziră cu dragoste monedă micuță, sosită dintr-o țară îndepărtată, ca mesaj din partea unor oameni pe care nu văzuse niciodată și care, fără să știe, îi făcuse un dar neprețuit. „Da, au fost ani neguroși aici — șopti ea — cînd ai venit la mine; acum însă, zburăm împreună, zburăm prin valuri strălucitoare de lumină ale acestei zile de octombrie, deasupra unei țări pașnice, înapoi spre patria ta“. Și iarăși i se păru că deslușește pi huruitul motoarelor, adînd de foarte departe ritmul aceluiași cîntec: „Mai sus, mai sus, mai sus...“ Era ca un ropot masiv de pași, ropot coloanelor de demonstrații. Îl cîntaseră dîrzenie atunci cînd bandele de cămăși bru au trecut, purtînd în mîini torțele incendiare sub poarta Brandenburg. Îl cîntaseră și atunci cînd bîntuia prigoana sîngeroasă împotriva celor drepti, acolo unde credința și statornicia fiecăruia erau încercate cu rîngi de fier. Cîr în sfîrșit, i se dăduse voie să-și vadă bărbatul la închisoare — asta era prin 1936 — se folos de cel dintîi prilej ca să îngîne cu gura închisă fără s-o audă gardianul, primele măsuri ale cîtecului.

Pe urmă, venise războiul; buimăceala stîrn de primele bătălii-fulger victorioase amenin să înăbușe glasul slab al conștiinței ce stă de pază. Din Franța învinsă, se aduceau șapane, vin și lenjerie de mătase. Din Norvegia blănuri și pește. Întreprinderile lucrau din plin banii cergeau gîrlă. Iar dacă cineva, mușchetar de îndoială, întreba: „Oare să fie totul în zadar era destul să audă mărețele cadențe ale acestui cîntec „Urcăm, în ciuda urii și-a hulei“ zvonul clopotelor din turnul roșu al Kremlinului îi dădea noi puteri.

Maria simțea șerpindu-i pe spate un fior rece ori de cîte ori își amintea de anii aceia. Se vedea stînd în picioare, lîngă mașină, în timpul lucrului, learcă de sudoare și cu mîinile ardate fiind pregătirile intense din preajma războiului, toate mașinile fuseseră puse în funcțiune. Lucra la presa de bachelită. Aerul era atît de încins, încît abia puteai să tragi suflarea, iar banda rulantă, răsucită și sățioasă, îi storcea fără milă și ulumul rest de vlagă. Dar ce să faci cînd acasă știi că sînt două guri, cîntec copilași care așteaptă pîinea de fier și zi!... Într-o bună zi Maria intră biroul unei mori de cereale, o mașină de întreprindere dintr-un port de Rin, și se înfățișă la ghișeu, cartea de muncă în mîna; deasupra capului ei se auzea uruitul monot al pietrelor de moară și aerul umed avea un vag miros de făină. Bătrînul așezat în fața unui mic pupitru răsucit cu îndoială cartea de muncă, apoi lăsă ochelarii pe vîrfurile nasului ridicînd din sprîncene, se uită la Maria

pe deasupra lentilelor: „Nu prea faci mulți pași reci într-un loc“. Maria tăcea. „Ești măritată? „Da“. „Și unde lucrează bărbatul dumitale? „E închis“. Bătrînul ridică și mai sus sprîncenele. Tot chipul său părea un semn de întrebare. „E închis. Tentativă de înaltă trădare“, spusese Maria printre dinți, simțînd cum toate nădejdi i se năruiesc. Privirile strecurate peste rama ochelarii avură o scăpărare de surpriză și parcă puțin de spaimă, apoi lunecară spre vîrfurile încăperii de alături, ca și cum s-ar fi temut de ascultele cineva ce vorbeau. Își potrivii tîmicos ochelarii pe nas, netezi îngîndurat fil

călcîiul nazist, așteptase, încordată toată, lîngă aparatul de radio, pînă cînd se auzea semnalul mult dorit: „Sculați voi oropsiți ai vieții“. Tovarășii schimbau priviri ștregărești de cîte ori se auzea, estompat, prin dangătul clopotelor din turn, claxonul vreunui automobil ce trecea prin Piața Roșie...

Maria surîdea fericită. Dedesubt, cîmpia toamnă se desfășura ca o hartă călătoare. Aci se ieșea în întîmpinare un rîu întortochiat, dincolo se zărea un nor de fum deasupra unei construcții imense. „Acum trecem granița“, se gîndi ea. „Asta-i Oderul, iar dincolo trebuie să fie

nețelului, apoi puse mâna pe telefon și mormăi în receptor. După care luă tot așa, dus pe duri, adevărta din mâna Mariei și o citi cu nție. „Nu știu de unde cunosc numele asta”. momentul acela, Maria auzi un zgomot de i: cineva intrase în odaie și se oprise în spatele. Nici nu încercă măcar să se întoarcă; răsese pironită locului de frică. Bătrânul de la șeu își coborî din nou ochelarii pe vârful nău și, ațintindu-și ochii peste umărul Mariei, înse cui va cartea de muncă. „Tinăra asta caută lucru; au trimis-o aici, să cîrpească sacii. s trei guri de hrănit acasă — ea și doi copii”.

Maria se întoarse. În spatele ei stătea meșterul, om scund și spătos, cu fața buclătată și jînă, ochi căprui blinzi și un nas noduros, sub e se înfioau mustățile groase, de lup de mare. Șterul începu a întoarce, filă cu filă, cartea de încă, cercetînd-o atent. În ochii lui, miji un ar de șiretenie. Cînd și cînd, o măsura pe ria cu privirea, urmărit de un gînd stăruitor. trînul de la ghișeu își scosese ochelarii și-i ca de zor. În cele din urmă, spuse așa, r-o doară:

„Ai putea să încerci, Jupp”.

Meșterul tresări, și-i aruncă moșneagului o atătură mînioasă, apoi trînti cărțulia pe lița de la ghișeu, răsîndu-se:

„Spanac!... Aici nu merge pe încercate”. și se bătu cu palma în piept, după care își viri na dreaptă între al doilea și al treilea nasture la surtucul de pînză.

„Jupp Hilgers nu încercă; el cînd pune mâna ceva, apoi muncește, nu se-ncurcă. Mă mir nu știi asta!”

Se întoarse apoi către Maria, făcîndu-i cu aiul, în semn de înțelegere tainică, clipi și își uci mustățile de lup de mare, care se burzură de-a stînga și de-a dreapta nasului noduros. „Vino încoace, fetiço, să-ți arăt ce ai de făcut; urmă om vedea noi!”

Din ziua aceea Maria stătea înfundată în nplul lucrului într-un ungher al depozitului, ca și cum s-ar fi pitit acolo. În jurul ei, șteau maldăre de saci goi. Erau veniți din anța, Olanda, Belgia, Norvegia, Polonia, stria, din toate țările în care armatele lui tler goliseră hambarele. Și, descifrînd numele melor imprimare pe saci, Maria se gîndea la și țărani, docherii, muncitorii de la mori și malii prin mîinile cărora acești saci trecuseră, femeile, copiii și mamele acestor oameni, trebîndu-se, cu ostringere de inimă, dacă în na aceea aveau vreun codru de piine să-și timpere foamea.

Și acum, sacii aștia cu inscripții ciudate, în mbi străine, aveau să fie umpluți cu făină proasătă. Afară, pe șinele luccioase, așteptau vanele încărcate cu grîul auriu al Ucrainei orzul cu bob mășcat al Bielorusiei. Maria nu simțea nici acum în apele ei. Tot nu putea și priceapă că între Germania lui Hitler și niunea Sovietică se încheiase un pact de neagregune. Tovarășii se uitaseră unii la alții, întretori. O parte dintre ei erau zăpăciți, alții jurau. Cu toții nădăjduiseră doar că într-o mîna zi urgia nazistă va pieri fără urmă.

Totuși, Paul, pe care se dusesse să-l vadă după teva zile la închisoare, zîmbi, ca omul care știe ce știe, atunci cînd, fără să observe gardianul, întrebă ce crede despre asta; și zîmbetul asta pe fața lui numai pielea și osul cu ochii înndați în orbite—atît de inteligent și în același mp atît de dureros, avea ceva deosebit de udat.

„Strașnic au mai lucrat, le-au dat peste cap ate planurile celorlalți”. Iar la sfîrșitul vizii, care ținuse foarte puțin, îi murmură în ină, printre dinți:

„... mai sus, tot mai sus...”

Era o liniște desăvîrșită acolo, în dosul mezelor de saci, și Maria putea să cugete în ie. Deodată ciuli urechea, auzind un zgomot e pași molcomi, ce se îndreptau spre ea. Și e buze îi miji un suris enigmatic. „Lupul de are” ocoli primul maldăr de saci, și, luîndu-și mutră gravă, se apropie de mașina de cusut se apucă să numere cu glas tare sacii pe care reparase Maria în ziua aceea. Pe urmă, își orlri mustățile, scoțîndu-și în afară buza de s și pufnînd o dată tare:

„Asta nu-i treabă, strigă el în gura mare. ucrezi prea puțin; dac-ar merge așa, apoi orice ntreprindere ar da faliment. De două ori pe tît trebuie să faci în opt ore!”

Mutra lui furioasă nu se potrivea însă de loc cu privirea pe care o aruncă pe fereastra deschisă, în camera alăturată, unde se afla biroul șefului producției. Apoi, se aplecă lute spre Maria și făcîndu-i cu ochiul discret, îi șopti:

„Aici trebuie să-ți spargi pieptul urlînd: cu cît urli mai tare, cu atît mai bine!” După care se îndreptă din șale și-și netezi mustața.

„Comenzile curg, o să se înceapă acum să se lucreze și în tură de noapte. Nu vezi? Ne vin mereu grîne din Rusia”.

Rămăsese cu ochii zgîiți la grămezile înalte de saci de făină, pierdut în gînduri, în timp ce degetele lui netezeau agale fuioarele mustăților. Din piept, îi scăpă un oftat. Și, trecînd pe lîngă Maria, îi spuse în graiul lui ciudat de pe malurile Rinului, cu ochii în altă parte, ca și cum nici n-ar fi văzut-o.

„Ehei, cîte se mai întîmplă pe lume! Uite, rușii de pildă au suferit la început cumplit de foame, după aia au ajuns să presare piper și să toarne oțet peste cizme și să le infulece, iar la o vreme ai fi zis că atîta doar le-a mai rămas: să-și pună mîinile pe piept. Și deodată, iată-i trăind în belșug, au tot ce le poate dori inimioara, mai mult chiar decît ar fi visat. Ehei, cîte se mai întîmplă pe lume! Acum se scaldă în grîne!” Și își tot mîngîia mai departe mustața, pe gînduri. „Și ce grîu au! Îți lasă gura apă numai cît îl vezi!” Oftă iarăși din greu și o privi pe Maria absent. „Cînd te gîndești ce repede se schimbă fața lumii!”

Se aplecă apoi peste mașină; sub fruntea brădată de crețuri, ochii lui erau rotunzi ca niște bile, în timp ce mustața îi atîrna melancolică peste buze. „Ce crezi c-o să fie, fetiço, o ieși bine? De cîteva săptămîni încoace, fecioru-meu, cel mai mare dintre băieții, nu ne-a mai scris nimic; i-au luat într-o bună zi de pe frontul din vest și i-au trimis în Polonia”.

Se îndreptă iarăși din șale, lăsînd să-i luncese privirea spre sacii de făină. „O ieși bine?”

Maria, care se ridicase în picioare, mirată, luă cu șovăială un sac aproape nou, îl desfăcu, se trudi să deslușească marca fabricii, silabisînd încet „Le Havre”, apoi, uitîndu-se în ochii meșterului, spuse cu glas scăzut, apăsînd însă pe fiecare cuvînt:

„E prost cînd te doare burta după chef, mai ales cînd trebuie să mai plătești și consumația!”

Și, spionîndu-l pe meșter, să vadă ce mutră face, stătu o clipă în cumpănă, chibzuînd pînă unde poate să meargă, și-și spuse: „Trebuie să fie vechi sindicalist; n-o fi avînd el fire de mare luptător, dar nici fascist, nu e!” Și-i vorbi din nou meșterului, de astă dată mai stăruitor:

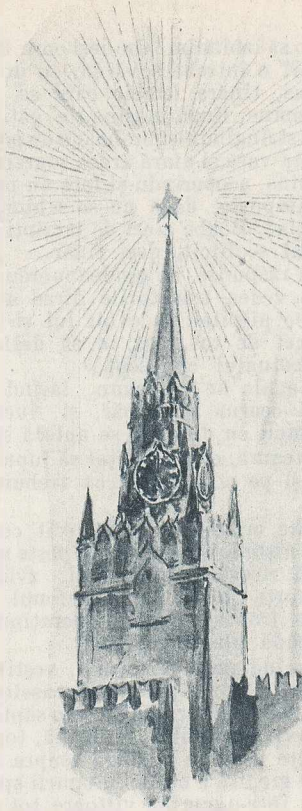
„Din păcate, multă lume a uitat cine a ațîțat focul în 1914 și cine a înghițit papara din 1918”.

Meșterul Hilgers își ridică fruntea, își netezi iarăși mustățile, ca și cum n-ar fi auzit ce-i spusese Maria, și oftă din adînc. Da, da, atunci cînd s-au întors de pe frontul din est făcuse și el parte din comitetul de ostași; pe vremea aceea credea că lucrurile se vor schimba din temelii. Prietenii îi socoteau chiar un revoluționar. Pe urmă, însă, totul se duse încetul cu încetul pe apa sîmbetii. Căpătă postul asta la moară, un post destul de frumos, iar ceva mai tîrziu o căsuță mică și primitoare în colonia sindicatului muncitorilor constructori, așa că crizele și șomajul trecură pe lîngă el aproape fără să-l atingă. Abia cînd băiatul cel mare i se întoarse acasă pentru prima oară în uniformă de S.A., cu blestemata aceea de cruce încîrligată, el, stegar al Reichului și fost casier al S.P.D.-ului, simți ca un cuțit în inimă. Dar nu mai era nimic de făcut, trebuia să stai smîrnă, dacă nu voiai să te azvîrle afară din întreprindere.

Și acum, de cîte ori o vedea pe femeia asta plîpîndă și palidă stînd în colțișorul ei, simțea că-l zgîndăre ceva în piept. Firește, bărbatul ei era o persoană cunoscută. Un om căruia nu-i plăcea să se ascundă după deget și care de atîtea ori, în adunări, le spusese răspicat ce crede.

Meșterul Hilgers tresări: undeva se trîntise o ușă. Speriat, își aruncă ochii spre biroul șefului producției ei, după ce se uită prudent în jur, se aplecă spre Maria, care se așezase iarăși la mașină.

„Du-te la Eduard, la mașina de curățat, în sala numărul doi, chiar lîngă ușă — dar asta numai după ce se termină lucrul. O să găsești acolo o legăturică cu mazăre și linte,

dată prin mașina de curățat. Eduard știe ce are de făcut!”

În clipa aceea, avea o înfățișare de conspirator. Pe urmă, se ridică, se mai uită o dată fricos în jur și o porni grăbit, cu mîinile la spate și puțin îndoit din mijloc, spre scara în spirală ce ducea jos, în încăperea unde se aflau valțurile de măcinat.

Maria abia apucă să aducă de două ori acasă leafa primită în noua ei slujbă, cînd evenimentele începură să curgă unul după altul, ca niște lovituri de măciucă. Era într-o duminică dimineața și soarele se ridicase strălucitor deasupra orașului, făcînd să pară mai frumoasă bucătărioara în care ea robotea, pregătînd gustarea copiilor. Din dormitor, se auzea larma copiilor, fericiți că aveau să-și petreacă toată ziua cu măicuța lor.

Totul părea învăluit în liniște și pace, cînd ușa se deschise deodată la perete și în prag se ivi gîfîind o femeie tînără, care, probabil, urcase scările în goană. Speriată, Maria scăpă din mîini ibricul cu apă. Bănuia că Hedwiga, al cărei soț fusese arestat cu două luni înainte, venise să-i aducă vreo veste sau să-i încredințeze o sarcină. Altminteri n-ar fi trecut peste toate măsurile de prudență, dînd buzna, ziua-n amiaza mare, într-o casă supravegheată de Gestapo.

„Ai auzit ultimele știri, Maria?”

Ochii Hedwigei scînteiau de emoție și două rotocoale roșii ca focul îi încinseseră obrazii. „Am trăit ca s-o vedem și pe asta. Auzi tu: au atacat Uniunea Sovietică!”

Maria se sprijinise cu amîndouă mîinile de masă, așteptînd să se abată asupra ei o nenorocire. Încetul cu încetul, sîngele prinse să i se întoarcă în obrazul ei livid. În clipa aceea, văzu înaintea ochilor ferestruica zăbreliată a închisorii și, după gratii, fața palidă, cu ochii înfundată în orbite, a bărbatului ei. Inima îi bătea să se spargă. Vinele începuseră să-i zvîcnească. Urechile-i vijiiu. Război împotriva Uniunii Sovietice! Să taberi așa asupra unui popor pașnic, călcînd în picioare pactul de neagresiune!

Ochii ei rătăceau de la tînăra femeie, la copiii din camera alăturată, care sporovăiau voioși mai departe, în timp ce undeva, departe de tot, se auzea slab semnalul: „...mai sus, mai sus, tot mai sus”. Respiră adînc, ciuli din nou urechea la semnalul acela îndepărtat, apoi, cîlcînd apăsător, se duse să închidă ușa pe care tînăra femeie o lăsase deschisă.

„Vasăzică, am ajuns s-o vedem și pe asta”. Și, prăbușindu-se pe un scaun, îndoită din șale, cu mîinile între genunchi, rămase așa, în zarea ferestrei pătrate, încordată, ca și cum ar fi ascultat ceva. Razele învăpăiate ale soarelui se întreșeau cu părul ei blond, urzînd o pînză diafană de aur.

„Ce crezi, o să izbîndim? Om ieși oare la liman de data asta?” o întrebă șovăind, cu un fel de sfială în glas, tînăra femeie, care se așezase pe lada de lemne, lângă mașina de gătit, zgribulindu-se și stringîndu-și broboada de pe umeri, cu toate că era vară și afară ardea soarele. Apoi, izbucni în plîns, acoperindu-și fața cu palmele:

„Au să-l împuste, dacă nu se schimbă mai repede situația”. Boabe mari de lacrimi îi șiroiau pe chipul scoflit, deși tînăr.

Maria nu-i răspunse. Se gîndea mereu la bărbatul ei. Îi vedea trăsăturile dîrze ale feței și flăcările ce pîlpăiau în ochii lui și-l auzea fluierînd încet de tot, așa, ca să deslușească numai ea semnalul cunoscut.

Se ridică agale de pe scaun, lăsînd razele soarelui să-i cearnă prin păr, și, încolăcind grumazul femeii cu duioșie, se aplecă spre ea:

„Nu-ți fie teamă, ei au învățat să lupte. Și au să ne apere și pe noi, numai că trebuie să ne ținem tari”.

Urmară zile cu totul alt fel decît celelalte, semănînd cu niște brațe încordate peste măsură, ce făceau să ricoșeze orice gînd, zvîrlindu-l înapoi cu forță însutită. Megafonul repeta laconic: „Pe frontul de est, operațiunile se desfășoară după planul stabilit”.

Totuși, trecînd peste obstacole, veștile izbuteau să pătrundă prin gangurile caselor, prin fabrici și pe la sate. Se scurse astfel o săptămînă, măcinînd nervii oamenilor. Pe urmă, tot într-o duminică, alte vești se abătură asupra Mariei, ca o grindină menită a nimici mugurii speranței și a înghiți, într-o sumbră vîltoare, tot ceea ce dorința ei urzise mai înainte.

Maria robotea tot așa, în bucătărie, cînd liniștea dimineții fu sfîșiată de glasul gîfîit și nesuferit al megafonului. Trase cu urechea: „Comunicat special!” Sunetele stridente se spîrgeau de fațadele clădirilor mohorîte, ca niște cazărmi, cu locuințe de închiriat. Maria se repezi să deschidă fereastra și ascultă; la început nu înțelese nimic, apoi se făcu galbenă ca ceara și simți cum îi îngheață sîngele în vine. Comunicatele necrutătoare îi străpungeau creierul, ca niște cuțite ascuțite: „Armatele distruse, 300.000 de prizonieri; încercuți într-o

pădure incendiată; 100.000 de prizonieri; trupele au înaintat în marș, pe o distanță de 300 km; o campanie victorioasă”.

Maria văzu negru în fața ochilor și se rezemă de pereți; ziua însorită i se păru ca un ocean în flăcări, un ocean de sînge, ce se revărsa asupra ei.

Viața însă nu voia să știe de nimic, cerîndu-și mai departe drepturile. A doua zi, Maria își reluase iarăși locul ei, la mașina de cusut; mîinile-i însă refuzau să lucreze, ochii nu vedeau urechea acului și totul părea ireal, ca ceva învăluit în ceață.

Meșterul Hilgers începu să strige la ea: „Așa se face treabă, ai? Asta-i o întreprindere, nu poate să dea așa bani, de pomană!”

În ochii lui juca un licăr răutăcios; cînd să plece, se mai întoarse o dată și-i șopti, cu o privire vicleană: „Ei, văzuși, v-ați amăgit singuri. E o comedie întreagă. Fug ca iepurii, eroii voștri”.

Dar puțin înainte de a termina lucrul, trecînd din nou, ca din întîmplare, pe lângă Maria, își netezi mustața și mormăi, fără să se uite la ea: „Ți-am pregătit legătura; du-te de țî-o ia de la mașina de curățat”.

Seara, cînd se văzu, în sfîrșit, la ea în bucătărie. Maria încercă să citească ziarul, dar literalele îi jucau sub ochi și-i simțea inima împovărată de o greutate. Gîndurile îi rătăceau, ca într-o piclă. Cu un gest aproape mecanic, desfăcu legătura și, tot în mod mecanic, începu să culeagă boabele asortate de mazăre și linte. Băiețelul ședea la masă, în fața ei, cu caietele de școală înaintea, dar și el părea cu gîndurile aiurea. Și cum ședea așa, băiatul, care abia împlinise doisprezece ani, își îndreptă trupșorul firav și-i aținti privirile în ochii mamei: „Mint! strigă el. Ascultă-mă pe mine, mamă, îți spun eu că mint: cică în paisprezece zile au să ajungă la Moscova! Să nu-i crezi, mamă. Le-am spus-o și azi, la școală, că eu nu pot să cred așa ceva. Știi, domnu' ne-a explicat azi în clasă cum e cu înaintarea și pe urmă s-a uitat la mine și a zis, așa, cu necaz, că de aci încolo s-a terminat cu toți comuniștii. Da' eu nu cred; eu cred numai ce spunea tata;

el are dreptate”. Maria auzea glasul acela colăresc, ca după o cortină, și în piept inimii era grea ca un bolovan.

În ultimele cuvinte ale băiatului simți în deodată clocotind revolta și-n aceeași clipă văzu în fața ei altă pereche de ochi, străju de o frunte colțuroasă, și auzi semnalul cunoscut: „...mai sus, mai sus, tot mai sus...” Instinct își îndreptă spatele, își trecu palma peste frunte ca și cum ar fi alungat ceva, și dădu să apuce iarăși de treabă, dar rămase cu ochii pironiți pe masă, privind încordată. Într-adevăr nu era vorba de nici o amăgire. Printre boabele pestrițe, scînteia ceva, o monedă mică, cu luciu mat, ca de argint, lustruită prin frecarea pietrelor de moară.

Maria înălță capul și se uită la băiat. „Un salut”, izbucni ea deodată. „Ia uite, Frațel, ce ni s-a trimis!” Două capete blonde se aplecară peste masă, în timp ce patru ochi cercetă cu atenție bănuțul. „10 KP”, descifră copioslovelor și, de mirare, scoase un chiot înfundat.

— Uite și ciocanul și secera, mamă, aici, mame, de tot, și deasupra o stea, steaua sovietică.

Maria zîmbi. Ce-i asta? Adineauri pe tot era învăluit în neguri și bîntuit de dînzădejde? Și iată că-ntr-o clipă, lumea se înseamnă nase, scaldată în lumină! Nu era oare un semn din partea unor oameni dragi și încrezătoare? Și-și aținti urechea înlăuntrul ei. Auzea, depe de tot, un glas, care cu fiecare clipă creștea: „Sătem aici și aici rămînem! Și biruința a noastră va fi!” Maria respiră adînc. Luînd apoi băgare de seamă moneda de zece copeici, o puse în palma ei arsă și bătătorită.

Ciocanul și secera puteau oare să apu-vreodată? Nu, sigur că nu! Erau prea multe palme bătătorite ca ale ei pe lume. Un salut, Da, un salut, dar, în același timp, mai mult decît atît: un semnal de alarmă și o obligație.

...Maria tresări și se uită mirată împrejur. — ah, da, era în avion, în drum spre Moscova! Lîngă ea, zări o uniformă: era femeia aceea sovietică, însoțitoarea, care o privea prietenoasă. Parcă spunea ceva?

Năpădită însă de amintirile pe care le retrăcea acum din nou, la început Maria nu înțelese nimic. Apoi, luminîndu-se deodată la față, dădu să se ridice și să-și arunce capul și privi încotro îi ardeau cu mîna însoțitoarea. Acolo, jos, se afla orașul care trecuse prin atîtea suferințe, orașul care se ridicase din ruine, acolo jos se-nălțea dea Varșovia, scaldată în lumina vie a soarelui.

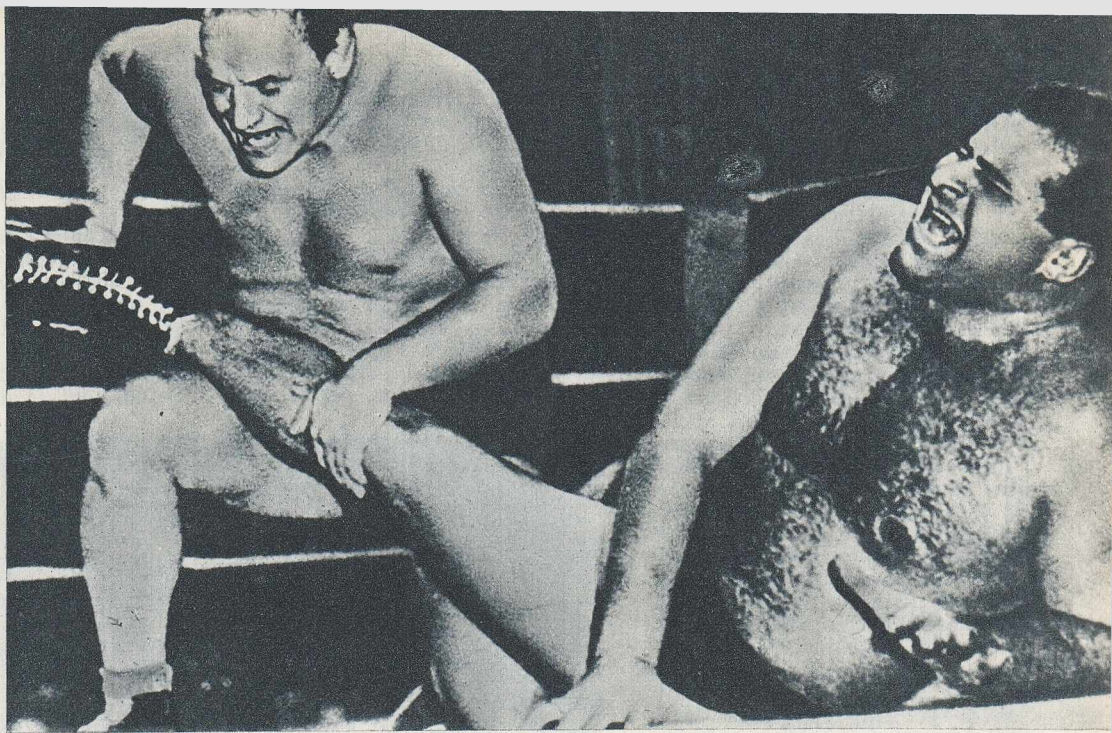
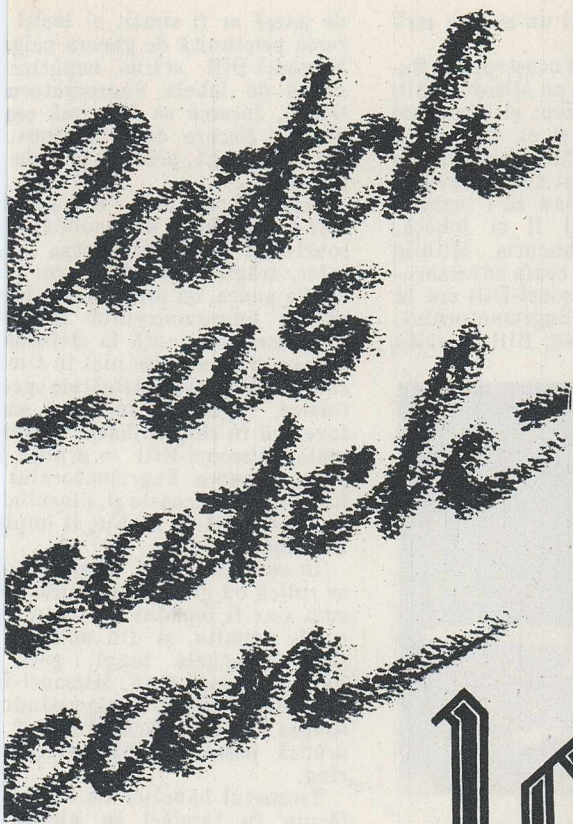
Femeia se aplecă spre ea arătîndu-i un punct al mîinii. Maria își aținti privirea și recunoscu clădirile înalte, în timp ce urechea ei deslușea cuvintele: „Plăutul Culturii și al Științei”. Acolo, se ridica dîrul poporului sovietic către greu încercatul popor polonez.

Cu ce entuziasm îi vorbea bărbatul ei despre darul acesta! Ridică ochii și-i zîmbea femeii sovietice, mîngîindu-mîna puternică, în semn de mulțumire și dragoste.

Rămase apoi cu privirile pierdute în depărtare. Ațîți chiar, va vedea mare universitate — de curînd ridicată — luminosul crainic al unei epoci noi — universitate zidită pe dealurile ce poartă numele lui Lenin. Și de acolo, de pe înălțimile ei, va saluta stelele ce scînteiază în vîrfurile turnurilor Kremlinului.

În romînește de
Isaia RĂCĂCIUNI
Ov. CONSTANTINESCU

La Hamburg

— reportaj scris pentru „Flacăra” —

de Willi BREDEL

scriitor din R. D. Germană

Am stat mult la îndoială: să
tru sau să nu intru? Știam că,
dată ce voi părăsi Germania oc-
cidentală, reîntorcându-mă în R.D.
ermană, nu voi mai avea prile-
l să văd asemenea „spectacole”.
ar mă surprindea neplăcut mul-
mea care se îmbulzea la intrare.
poi, mai era și prețul piperat al
letelor, care ajungea până la două-
rezece mărci. Până la urmă, m-am
stărit să iau un loc mai ieftin chiar
că n-ar fi fost prea aproape de
ng. Ajuns la ghișeu, am cerut un
let de trei mărci.

— Rîndul întâi sau al doilea? —
ă întrebă casierita.

— Lîngă ring? — întrebai uluit.

— Firește!

— Atunci prefer rîndul întâi.

Am dat trei mărci; mi-a întins
letul. Dar pe furis am tras cu
hiul la lista de prețuri, afișată
asupra ghișeului, și, dintr-o pri-
re, am citit: „Prețul de intrare
la 1 marcă la 12 mărci”. Mă aflu
fața unui mister. M-am între-
at: „Unde-or fi stînd oare cei
re plătesc 12 mărci pe un bilet?”

O dată intrat în cort, m-am po-
enit singur-singurel, în față,
ngă ring, căci și rîndul al doilea
al treilea erau aproape goale.
schimb, însă, rîndurile din spate,
tuate mai sus, erau ticsite.

Am cumpărat un program. Pur-
titlul: „Lupte de catch¹⁾ pentru
arele Premiu al Germaniei”.
am apucat să-l citesc, în aștep-
rea primului gong.

„Gajul unui luptător de catch
pinde de palmaresul său. Cîștigă-
rîi campionatelor și competițiilor
ot pretinde, pe bună dreptate,
n gaj mai mare decît acei care au
registrați mai puține victorii. Bi-
vința sau înfrîngerea sînt hotărîto-
în această privință. Așadar, fie-

care luptător se bate pentru pîinea
sa de toate zilele, în înțelesul cel
mai precis al cuvîntului. Cu fiecare
victorie, valoarea luptătorului spo-
rește; cu fiecare înfrîngere, ea scade.
Biruiitorul este căutat; învinsul,
uitat. Și aici domnește legea cererii
și ofertei. De fiecare dată, luptătorul
trebuie să facă tot ce-i stă în putință
pentru a-și mări valoarea sau,
cel puțin, pentru a se afirma, asi-
gurîndu-și existența”.

Între timp, se așeză lîngă mine
un bărbat cu obrajii congestionați.
Îl auzii bodogănind:

— Ce ghinion al naibii! Am
alergat de mi-a ieșit sufletul.

— Ați avut vreun ghinion? — îl
întrebai curios.

— N-am putut găsi alt loc!

— Credeți că locul acesta este
chiar atît de prost?

Vecinul mă privi nedumerit și,
scoțîndu-și batista, își șterse ceafa,
mîrînd:

— Depinde cum o iei!

Pînă la urmă, aveam să constat
că noi eram singurii spectatori din
rîndul întâi. La început, faptul a-
cesta mi s-a părut ciudat. Dar
negăsindu-i dezlegarea, m-am cu-
fundat din nou în lectura progra-
mului. Am citit:

„Interzise: lovitura joasă cu pum-
nul, intenția de a răni ochii, de a
frînge degetele, lovitura cu piciorul
sub centură.

Permis: a sări asupra adversaru-
lui, a-l azvîrli peste ring”.

Cortul era plin pînă la refuz și
am constatat iarăși că, deși în
rîndurile din fund îmbulzeala era
enormă, locurile din față rămăse-
seră goale. L-am întreat pe vecin:

— Vă rog să mă iertați... Nu
cumva știți care sînt locurile de 10
și 12 mărci?

El arătă cu mîna spre rîndurile
din mijloc. I-am răspuns și mai
uluit:

— Mulțumesc.

Erau surprinzător de multe fe-
mei, nu numai tinere, ci și mai în
vîrstă, unele veritabile bunice.
La intrările prin care se revărsau
necontenit șuvoaie de oameni, se
aflau femei în halate albe, surori
de caritate, purtînd brasarde cu
crucea roșie. Un tînăr, care purta
și el o astfel de brasadă, sprijini
de peretele cortului o targă. Nedu-
merit, m-am întreat: se în-
tîmplă oare multe accidente la
aceste competiții? Am găsit răspun-
sul tot în program:

„Este învins: cel care nu se ridică
de pe podea înainte de trecerea a
10 secunde; cel care, după ce a fost
azvîrilit în afara ringului, nu revine
în 10 secunde între coarde și, în
sfîrșit, cel care, după cădere, este
ținut de adversar cu ambii umeri
la pămînt timp de 3 secunde”.

Vecinul mă provocă:

— Pariez pe Sugrumător!

— Pe cine? Pe... Sugrumător?

— N-ați mai fost aici niciodată?

— Nu.

— Așaa! — exclamă el cu oa-
recare ironie.

Îl priveam uluit și-mi spuneam:
„Sugrumătorul? ... Să fie oare un
nume propriu sau o poreclă?”

M-a lămurit tot programul, în
care scria: „Stil liber (catch as
catch can)... Luptă fără oprire pînă
la un rezultat decisiv: Sugrumă-
torul contra Missouri-Bill”.

Deodată cortul fu străbătut de
un freamăt. Izbucniră, de pretu-
tîndeni, aplauze, strigăte, risete,
țipete de femei. Luptătorii intrară
în ring. Uriași, musculoși, coloși
de carne, bărbați burtoși, toți cu
capetele tunse chilug, afară de
unul singur. Vecinul meu îmi
spuse:

Adversarul a fost îngenunchiat. Matahala
cu coamă îi sucește gîtel cu sadism
necruțător.

— Sugrumătorul! Uite-! — și
mi-l arătă cu degetul.

Un bărbat înalt, cu capul mic
și pieptul acoperit de păr, stră-
bătu ringul c-un mers legănat.
Brațele-i atîrnau ca la o gorilă.
Vecinul îmi preciză:

— Al pe care izbutește să-l apuce
de ceafă este un om pierdut...

Luptătorii părăsiră ringul, afa-
ră de doi, care luară poziție în
colțuri. Arbitrul de ring făcu pre-
zentările:

— Lincoln-S.U.A., contra Cas-
tillio-Spania. Ringul liber!

Americanul părea un agent de-al
lui Mc Carthy, carnos ca un taur,
cu picioarele groase ca niște butuci
și cu o față spină, cu ochii mici,
cu nasul cît un humb, cu urechile
și fălcile disproporționat de mari.

¹⁾ „Catch as catch can” = „Apucă de
unde poți” — lupte „libere” practicate în
incident, după model american.

Pășea greoi în jurul spaniolului care, în comparație cu el, părea pîrpiriu. Americanul era tuns scurt, pe cînd spaniolul, mai tînăr cu cel puțin zece ani decît adversarul său, avea un păr bogat, creț și negru. Nici nu s-a stîns ecoul primului gong și, dintr-un salt, americanul își înfipse mîna în chica adversarului și-l zgîlții încoace și încolo... ca pe o haină pe care o scuturi.

Cineva răcni enervat:

— Idiotule! Tunde-ți chica!

Dar în clipa următoare, miile de guri din cort izbucniră într-un:

— Aaaa!... Ah!...

— Dă-i ... Încă una! Mai tare!

Spaniolul dăduse adversarului său cîteva lovituri cu antebrațul în bărbie. La a cincea, americanul se clătina și căzu pe podea, în ropotele de aplauze ale mulțimii. Spaniolul se repezi asupra lui, îi apucă piciorul stîng și-l răsuci. Americanul ridică, gemînd, capul. Durerea dădea feței sale o expresie care-ți trezea mila. Saliva i se prelinse pe bărbie; închise ochii, lăsă să-i cadă capul pe podea, dar îl ridică îndată, privind buimac în jur. Răcnetele îl încurajau pe spaniol:

— Strînge-l zdravăn! Scoate-i piciorul din încheietură! Dă-i! Nu-l cruța! Dă-i!

Americanul își mișcă deznădăduit fața schimonosită de durere.

Fluierul arbitrului îl salvă. Se ridică anevoie și se îndreptă șchio-pătînd spre colțul ringului, în risetele batjocritoare ale mulțimii. Frecîndu-și piciorul stîlcit, aruncă adversarului priviri piezișe, pline de ură, pîndînd clipa care-i va aduce totuși victoria. Abia se găsiră din nou față-n-față, cînd americanul, cu o repeziune de care nimeni din cort nu l-ar mai fi crezut capabil, îl prinse pe spaniol în brațe, îl ridică și, cu o forță sălbatică, îl zvîrli la pămînt ca pe un vierme. Cutremurîndu-se din toate mădularele, spaniolul rămase în nesimțire la podea, mai mult de 10 secunde. Dar nu învingătorul a fost ovaționat, ci învinsul, care, ridicîndu-se chinuit de durere, se înclină și părăsi ringul, abia ținîndu-se pe picioare. Americanul fu huiduit și fluierat. El privea însă nepăsător mulțimea ce vocifera sălbatic: hotărîtoare era tabela cîștigătorilor! Și în seara aceea, el reușise să respingă cu succes un primejdios atac împotriva pîinii sale celei de toate zilele.

În al doilea meci, un italian uriaș, lat în spete, acoperit de păr ca Tarzan, sfîrși prin a rămîne atîrnat între frînghii, ca o bucată de carne inertă. Adversarul său, un luptător din Argentina, îl apucase ca într-un clește și îl gîtuise între două frînghii, unde fusese nevoit să stea pînă cînd arbitrul a întrerupt lupta.

Singura figură de atlet adevărat dintre luptătorii din seara aceea a fost un englez, dar și el primi, de la un francez slăbănog, o lovitură în carotidă, dată cu latul palmei. Englezul se prăbuși și rămase ca mort. A fost tirît afară din ring, în nesimțire.

Senzația serii a fost lupta ce s-a dat între Missouri-Bill din S.U.A. (sud) și Sugrumătorul din S.U.A. (nord). Cînd cei doi pășiră în ring, spectatorii fură cuprinși pur și simplu de delir sălbatic. Tropăiau, fluierau și suflau în niște trompete mici, de copii. La lumina reflectoarelor, Sugrumătorul își bălăbănea semnificativ brațele lungi. Oamenii rideau, aplaudau, țipau și, din cauza zgomotului, nu puteai înțelege nimic.

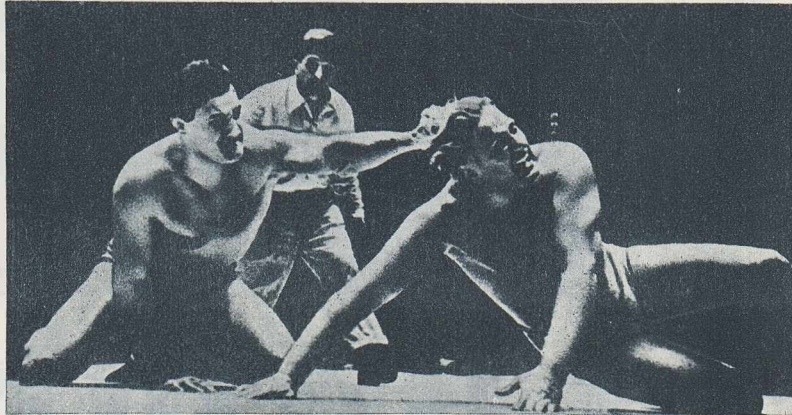
Un arbitru încercă să-l prezinte pe adversari, cînd o femeie mai în vîrstă, din mijlocul cortului, zberă:

— O sticlă de șampanie pentru învingător!

Izbucniră aplauze de aprobare. Un bărbat cu o voce de bas, bu-buitoare, răcni:

— Noroc, Sugrumătorule!

Luptătorul poreclit Sugrumătorul era lung, slab, înspăimîntător de osos, dar chipul său brăzdat de cute avea o expresie tristă, aproape blajină. În schimb, Missouri-Bill era bondoc, puțin prea

„Apucă-l de unde poți! După ce l-ai trîntit la podea, smulge-i părul din cap!”

Toate acestea stînesc delirul publicului, care este entuziasmat la culme de orgia brutalității ce se desfășoară între frînghiile ringului.

gras și avea o față fără zbîrcituri. Vecinul meu devenise foarte agitat. Mototolise programul. Se frămînta nefîcetat în scaun și vorbea de unul singur:

— Dacă nu bagă de seamă, Bill asta... Dacă Sugrumătorul îl... Nu, n-aș vrea să fiu în pielea lui...

Sugrumătorul se învîrtea în jurul lui Missouri-Bill, întinzîndu-și brațele enorme, ca tentaculele unui păianjen în urmărirea victimei. Missouri-Bill se apăra, se dădea înapoi, se ferea, ori de cîte ori brațele adversarului său se apropiau prea amenințătoare. În cort era liniște, o liniște care te înfricoșă. Nu se auzea altceva decît respirația miilor de oameni și, din cînd în cînd, cite un gemăt. Auzii pe vecinul meu:

— Bill, fii atent... E un monstru... Un adevărat monstru...

— Aș, de unde — îi replicai eu surzînd. Sînt sigur că e un tată de familie blînd și iubitor.

Deodată, se auzi un strigăt strident.

Făcînd o săritură neașteptată, Sugrumătorul îl izbi pe Missouri-Bill cu picioarele în plept și-l împinse în frînghii. Căzu și el, dar se ridică fulgerător. Missouri-Bill se ghemul de durere și evită prevăzător brațele ce voiau să-l înșfăce. Dar Sugrumătorul îl și înhătă, cu un chiot de bucurie. Mîinile sale se înfipseră în ceafa adversarului. Capul lui Missouri-Bill era la pleptul păros al Sugrumătorului. Pe neașteptate, însă, Bill își sălta

de parcă ar fi simțit ei înșiși rerea pricinuită de gheara ucigă: Missouri-Bill atrna neputînc strîns de labele Sugrumătorului Giffila, încerca să întoarcă cap dar de fiecare dată rămînea mai fără vlagă, prins în brațele gîtuiau.

Scena următoare s-a petrecut într-o fracțiune de secundă. Missouri-Bill se aruncă brusc la mînt, trîgîndu-și adversarul de el. Pe podea, își propti mîinile bărbia Sugrumătorului și apînă acesta renunță la strînsos pe care nu o slăbise nici în tim căderii. Ațîțați de strigătele spectatorilor, luptătorii începură să lovească în chip sălbatic, la ni reală. Missouri-Bill se aruncă petuos asupra Sugrumătorului lovi în față, în coaste și, pleznînd cu antebrațul în bărbie, îl împi în frînghii.

În cele din urmă, Sugrumătorul se ridică cu greu, se scutură, ca cum s-ar fi lepădat de toate loiturile primite, și din nou își tinse falangele lungi, gata înhațe. De astă dată, Missouri-Bill nu se dădu înapoi, ci năpustîndu asupra lui, îl înșfăcă, îl ridică aruncă peste frînghii, afară ring.

Trosnetul băncilor de lemn p făcute în țîndări se pierdu hărmălaia spectatorilor. Missouri-Bill stătea în ring, cu mîinile șolduri, și-și admira isprava. D spre intrare, alergară surorile caritate. În urma lor, doi bărbi purtau o targă. Cînd Sugrumătorul încă buimac de pe urma căde se cătără din nou pe ring, mulțin izbucni în hohote de rîs, cu o satisfacție răutăcioasă. Pierduse p tida. Rămăsese în afara ringu timp de 14 secunde. Prima sa frîngere. Se spulberase visul lui a pune mîna pe Marele Premiu anului acesta. Sugrumătorul fă o mîtră de parcă ar fi vrut să u de mînie și dezamăgire.

Missouri-Bill se înclina în toate direcțiile, întîmpinat de ropote de aplauze. Sugrumătorul părăsi ringul greoi, cu capul în pie bălăbănuindu-și brațele.

Vecinul meu continua să aplaud frenetic și-mi strigă:

— A fost grozav, pe cinstea mea!

Fața îi strălucea de bucurie. Ajmă bătut pe unîr și-mi arătă loc unde fusese aruncat Sugrumătorul Brancardierii tocmai puneau targă o victimă. O femeie față însîngărită se îndreptă, cîtinîndu-se, spre ieșire, fiind spjinită de doi bărbați.

— Am avut noroc — îmi spu vecinul meu. Cînd te gîndești s-ar fi putut să ne cadă nouă cap!... Și rîse satisfăcut: Ha, ha, ha!

Mi s-au muiat picioarele. Al în clipa aceea delușisem mister pe care nu-l putusem dezlega începutul „spectacolului”. Mă adresat vecinului:

— Spuneți-mi, vă rog, ăst motivul pentru care locurile o față sînt... atît de ieftine?

Celălalt izbucni iar într-un hot de rîs și-mi răspunse:

— Toate le observi, omule! Și încă la iuțeală! Ha, ha, ha! Sper însă că ești asigurat pe viață Ha, ha, ha!...

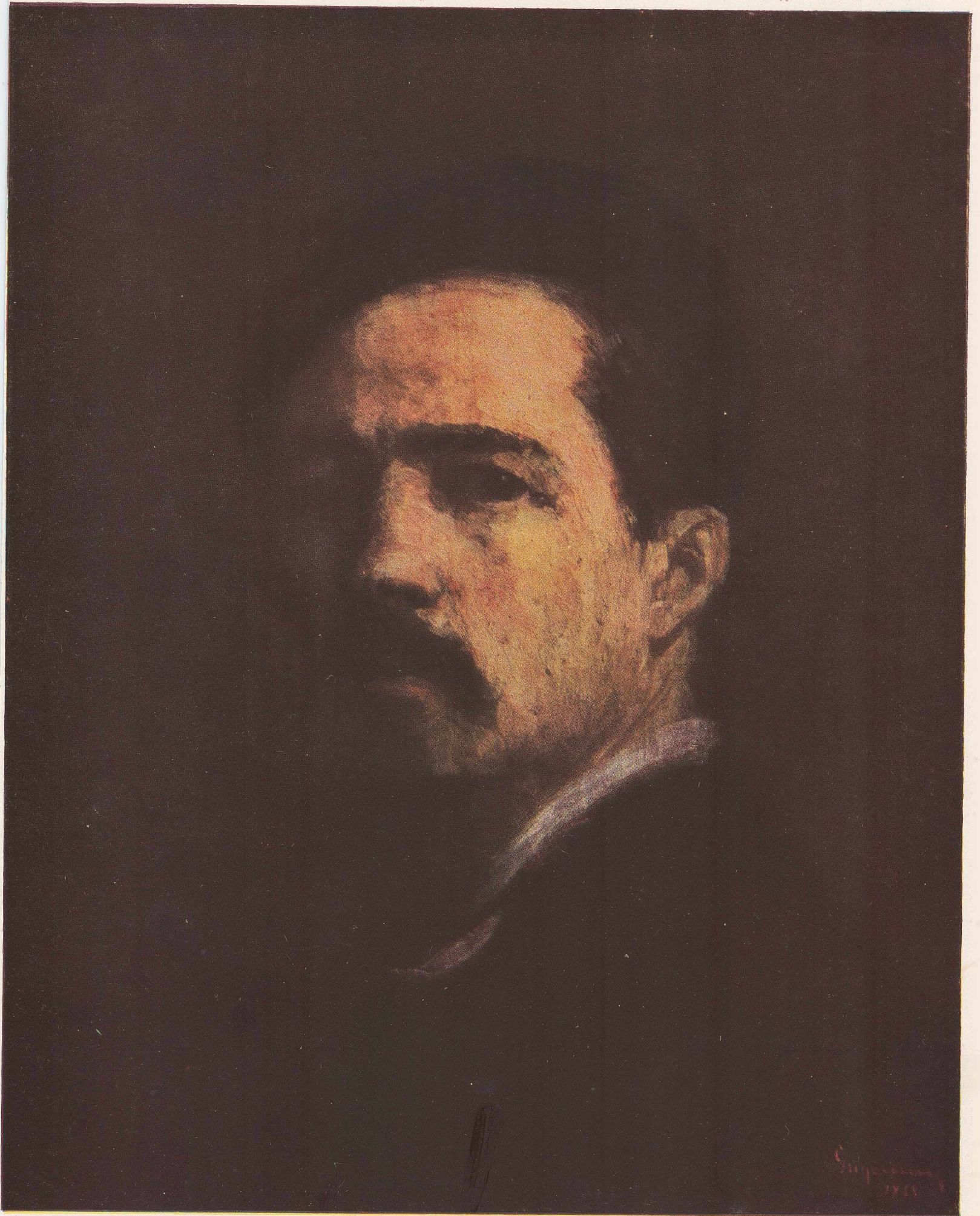
M-am ridicat să plec.

— Încotro? Încă nu s-a termina

— strigă cineva din spatele me

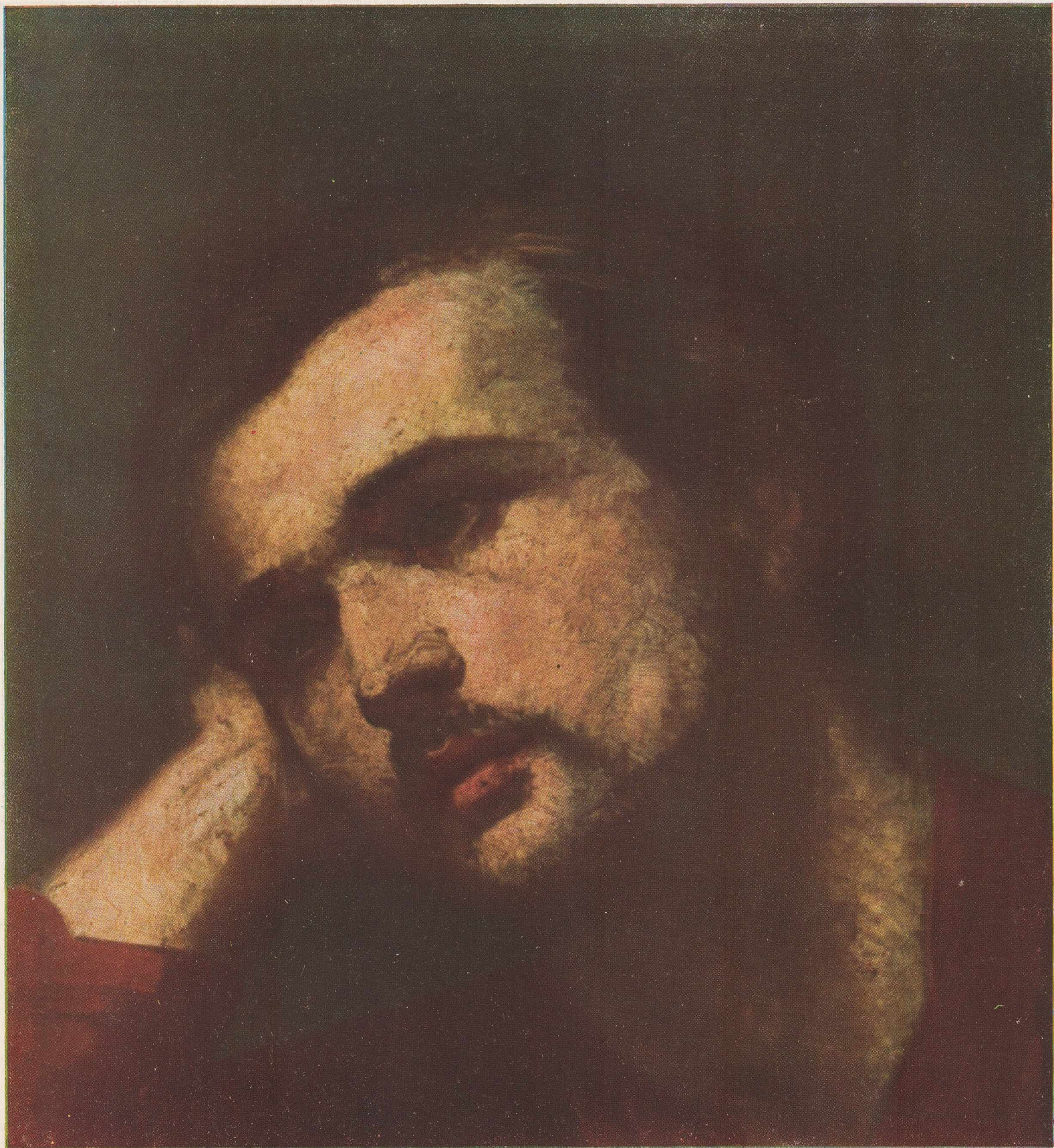
... În vreme că mă îndrept spre ieșire, auzii pe cineva, răcni du-mi în urmă:

— Cui nu-i place sportul, meargă la cinematografl

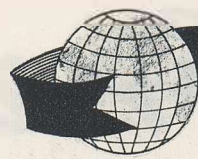
Nicolae GRIGORESCU

Autoportret

N. GRIGORESCU

Bărbat gânditor

Domnul Motz în ajutorul „războiului rece“

Bravo, domnule Roger Motz! Ați făcut, în rșit, un salt uimitor de la quasi-anonimat celebritate! O celebritate tristă, ce-i drept, r totuși evidentă. Ziarele occidentale au produs la loc de cinste și cu titluri solemne scursul pe care l-ați rostit la așa-zisul „Conges al Uniunii liberale mondiale“. Și mapandul întreg a aflat că propuneți înfiinrea unei organizații a celor care gîndesc și nt la fel ca ilustra dvs. persoană. Porniți drum cu lozinca: la o parte moleșeala sau erșial Armele pe umăr și... înainte marș! Vorba dumneavoastră: „Actuala perioadă destindere în încordarea dintre est și st nu trebuie să ne incite la neglijență. Dacă există entuziaști și optimiști care promimă sfîrșitul „războiului rece“, cu atît mai alt este necesar un organism politic imrtant, care să aibă suficient raj și perspicacitate penu a vedea realitatea în față, iar dacă este neplăcută“.

Așadar, opinați pentru înerebarea unui sobor doftoric merit a pune pe picioa- „războiul rece“. Deși n binevoit să adăugați amante suplimentare la propuarea pe care ați făcut-o, proul noului organism politic precizează că o consecință ică a afirmațiilor dumneavastră.

În primul rînd, va fi — cum vă dați cu părerea un organism dotat cu „suficient curaj“. Membrii săi își r exploata la maximum rsele vocale, rîcînd, blestînd, suduînd, ameninînd

niște veritabile fiare ale junglei. Sînt siguri că atunci cînd ați pronunțat vîntul „curajos“, dumneavoastră, domnule otz, v-ați gîndit, în primul rînd, la unul ntre cei mai versași exponenți ai „politicii“ care o preconizați cu atîta patos. Este vorba, ește, de excelența sa Cian Kai-și. Ar fi, ca are, o greșeală incalificabilă dacă un orgaism politic ca al dumneavoastră s-ar lipsi mva de serviciile unui asemenea cruciat r sînge. Gîndiți-vă numai la recentele sale vînte: „Nu mă voi duce la Washington nă nu voi elibera teritoriul chinez“ — și eți dintr-o dată imaginea unui brav cocoș, l puțin tot atît de moșat ca și dvs., care rigă nemulțumit la soare. Sîntem siguri că, cã rîcnete în pustiu ale lui Cian Kai-și vor uni cu bătaioasele dumneavoastră avermente și cu ale altora, dictatorașul din iwan își va putea respecta promisiunea nu jurul datei sîrbătorii paștelui cailor, ci o dată mai certă: calendele grecești...

Dacă domnului Cian Kai-și i s-ar recunoaște reptul sfînt de a fi numit curajos membru-ndator al noii organizații, am putea oare nu spunem același lucru și despre unul ntre protectorii săi din „China lobby“, băiosul senator anticomunist nordamerican misr Knowland? Pe adeviziunea sa la organismul politic preconizat de dumneavoastră, ar putea gura, ca un simbol, propriile lui cuvînte: să păstrăm proaspăt praful de pușcă, așa im au făcut și primii coloniști. Atîta reme cît voi avea un vot în senat, mă oi opune cu vehemență acestui lucru“. (e orba de primirea R.P. Chineză în O.N.U. - n.r.). Așa-i că nu vă puteți lipsi de o remene munție verbală, care, prin gura unui remene reprezentant al Wall-Street-ului, luce un important aport capitalului social l noului organism?

Nai pot fi aflați și alți asemenea membri ndatori curajoși. Dar dumneavoastră, domnule Motz, ați enumerat și o altă calitat a atorului organism de întreținere și însănă-

toșire a trupului scofîlcit al „războiului rece“: „să fie suficient de perspicace“. Dacă e vorba de perspicacitate, atunci va trebui să recurgeți neapărat la serviciile domnului Averell Harriman, guvernator al statului New-York. Cu uluitoarea sa perspicacitate, (și nu numai pentru aceasta), Averell Harriman ar merita să se tolănească în fotoliul prezidențial al noului organism. Doar el este acela care a denunțat faptul cutremurător că „există indicii alarmante, potrivit cărora S.U.A. permit timpului să lucreze în favoarea sovieticilor“. Aici e bubă, domnule Motz! Se profilează, după cum vă dați seama, o sarcină colosală a noului organism politic, mai grea decît aceea a lui Atlas, care se străduia să sprijine pe umerii săi întreg globul pămîntesc: timpul va trebui în-

cremenit, roata istoriei întoarsă înapoi, căci altmînteri, după cum vă arată domnul membru-perspicace Harriman, o s-o băgați pe minecă. Dar, curaj; încă unul sau două eforturi verbale ale domnului Harriman și timpul se va întoarce înapoi. Totul este doar atît de simplu! Pînă atunci, un alt adept al „războiului rece“, genialul superdetectiv Mc Carthy, își va inaugura probabil activitatea în cadrul noului organism politic prin anchetarea celui mai periculos agent al Moscovei: timpul, căruia îi va lua personal amprentele digitale. Prin această performanță, unică în felul ei, noul organism politic va atinge

culmea perspicacității... Și, fiindcă examinăm cea de a doua calitate a organismului politic propus de dumneavoastră, s-ar putea să vă treacă prin gînd să vă întrebați: în numele cui să acționeze toată această uluitoare perspicacitate? Iată că și de data asta, același infailibil coleg al dvs., domnul Averell Harriman, va da o idee (aceasta este de altfel și datoria sa de membru fondator-perspicace): bunul simț. Să acaparați bunul simț ca pe niște acțiuni de bursă și să-l puneți în slujba noului organism politic — straișnică idee! „Bunul simț cere să nu ne slăbim vigilența“ — spune Harriman.

Schimburi intense de delegații și de turiști între est și vest? Extinderea relațiilor comerciale? Tratatine? Ce mai sînt și moșturile astea? Nu cumva este vorba iar de un complot roșu? „Bunul simț“ al organismului dvs. politic se așază „salvator“ de-a curmezișul acestor atențate contra „războiului rece“. După cum era de așteptat însă, acest ciudat „bun simț“ corespunde întocmai, și spre satisfacția dvs., cu interesele fabricanților de armament din S.U.A. Nu degeaba spune Averell Harriman: „Această politică (e vorba de politica S.U.A. — n.r.) trebuie să includă o structură militară adecvată“.

După cum vedeți, domnule Roger Motz, problema umplerii locurilor onorifice, în noul organism politic, cu membri fondatori curajoși și perspicaci, nu prezintă complicații. Cît privește însă recrutarea de membri sau simpatizanți, ea apare — din cauza scopurilor dvs. — cum s-ar zice, imposibilă. Din acest punct de vedere, ați merita, poate, întreaga compasiune; sînteți doar o victimă a istoriei! Și încă ce victimă... Cu „perspicacitate politică“, dar lipsită, ca și alți adepți ai „războiului rece“, de același simț al realității.

Dinu MANOLE

Ilustrație de Eugen TARU

CALIFICARE...

Revista „Newsweek“, hebdomadar american care se difuzează în Europa, a publicat, într-unul din numerele sale, un apel astfel conceput:

„Dacă aveți mai puțin de 24 ani, dacă sînteți de sex feminin, dacă aveți genul american, dacă știți să deosebiți o mașină de scris de o pompă automată de benzină și —

mai cu seamă — dacă n-ați fost niciodată la Moscova, plecați în Statele Unite ale Americii. Un post de secretară calificată vă așteaptă...“

În țara strălucită de Pacific și Atlantic, țara în care numărul șomerilor de ambe sexe este atît de mare, înțit profesori cără noaptea în spinare cartofi în hale, ingineri se oferă ca păzitori de cîini, iar contabilii vinează pisci pentru laboratoarele experimentale, pare ciudată — chiar foarte ciudată — lipsa catastrofală de secretare...

De curînd, încă o tinără europeană, de astă dată franceză, absolventă a Conservatorului de artă dramatică, atrasă de mirajul reclamelor studiourilor din Hollywood, a cerut consulatului francez, după numai o săptămînă de ședere în S.U.A., să fie repatriată de urgență.

Întrebată asupra motivului grăbitei sale cereri de întoarcere, ea a răspuns indignată: „În timpul primel probe de filmare, șeful publicității a spus directorului de producție:

— Nu dați importanță jocului, priviți-i pulpele! Întîmplător tinăra cunoștea engleza.

„Dacă aveți genul american și mai puțin de 24 ani... Dacă n-ați fost la Moscova...“

Poate că cunoașterea acestui fapt a făcut-o pe tinăra italiancă din Bolognia, șomeră de trei ani, să scrie redacției lui „Newsweek“. Dacă n-ați avea genul american și ați șterge-o de la noi în mai puțin de 24 ore, sînt convinsă că aș găsi un post de secretară chiar în acest oraș“.

M. A.

COLONIALISM ȘI ILUZIONISM

Marele iluzionist Jasper Maskelyne, unul dintre cei mai iscuși vrăjitori ai secolului al XX-lea, și-a făcut o celebritate valabilă pentru întreaga Anglie.

Pentru el, este o jucărie să-ți taie cravata în bucățele și să-ți o înapoieze totuși nevătămată, să-ți scoată pe neobservate ceasul de la mîna și să-ți l servească apoi, triumfător, într-un sandviș.

Recunoscîndu-i lui Maskelyne o mai mare înțeleală de mîna decît a lor, politicienii englezi s-au gîndit să-l folosească în războiul colonialist pe care-l duc în Kenya.

Și astfel, Jasper Maskelyne și-a demonstrat talentul în fața tribunalului Mau Mau.

Ce n-a făcut el cu acest price? A înghițit flăcări, a scos fum pe nări, ba chiar a făcut să dispară niște capre în pustiu, pe un loc neted ca palma — și cite și mai cite.

Toate aceste mistificări, care pe scenele Londrei ar fi stîrmit, fără îndolală, ropotele de aplauze ale spectatorilor, ca un spectacol reușit, în fața tribunalului Mau Mau — după cum prelinde ziarul sudafrican „Der Bürger“ — au avut cu totul alt efect: au băgat tribul, cică, în sperieți, pacificînd, astfel întregul district.

Chiar dacă ar fi să dăm crezare informației din „Der Bürger“, succesul marelui iluzionist pe cîmpul de bătăie n-ar fi atît un certificat de măiestrie în „arta iluzionismului“, cît un puternic act de acuzare împotriva odiosului regim colonialist.

Numeri populații ferecate într-o atît de neagră înapoieră, ca cele de pe meleagurile supuse „civilizării“ de către colonialiști, se mai pot teme astăzi de oameni care înghiț flăcări și scot fum pe nări.

Dar informația din „Der Bürger“ n-a fost adevărată. Stăpînii au fost nevoiți să-i comande iluzionistului un nou și grabnic turneu tot în Kenya, și tot la tribunalul Mau Mau. Jasper Maskelyne și-a strîns în grabă rechizita de scamator și s-a infățîșat spectatorilor. Speculînd însă faima de care se bucură de cînd cu prima sa vizită, marerele scamator înceară să cîștige banii ce i se promisese la Londra, fără a da măcar un spectacol. El avertiză solemn tribunalul Mau Mau — cu toată greutatea pe care consideră că i-o dau flăcările înghițite, fumul scos pe nări

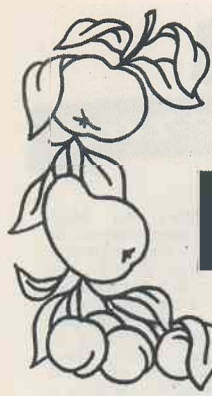
și caprele dispărute în spectacolul trecut — că dacă tribul nu va înceta lupta, el, Maskelyne, îi va face să sufere următoarele calamități:

— Va opri ploaia.
— Va transforma pe toți băieții tribunalului în fete.
— Va preface găinile în cocoși.

Poftim de te mai împotrivește după toate astea, colonialismului!

Și, totuși, populația băștinașă din Kenya se împotrivește cu arma-n mîna „civilizatorilor“ colonialiști. Știrile venite recent din Kenya anunță că lupta pentru eliberarea națională continuă. Acestei lupte îndrîjite și mereu crescînde nu-i pot pune stavila nici iluzionismul, nici colonialismul.

E. MIHĂILESCU

Grădini MICIURINISTE

— reportaj scris pentru „Flacăra” —

de V. KOROL

La 27 octombrie, se împlinesc 100 de ani de la nașterea marelui savant naturalist Ivan Vladimirovici Miciurin, creatorul minunatei învățături revoluționare despre transformarea organismelor vegetale, cercetătorul luminat care a trasat căi noi creatoare în știința asupra naturii vii, punând baza agrobiologiei sovietice.

Știința miciuriniștă a deschis perspective uriașe pentru dezvoltarea activității științifice și practice a oamenilor de știință și a specialiștilor din toate ramurile agriculturii în U. R. S. S., cit și în numeroase țări din lume, între care și țara noastră.

Cu prilejul Centenarului, publicăm în aceste pagini o prezentare a Grădinii miciuriniștă din cadrul Expoziției Agricole Unionale din Moscova și un reportaj ilustrând aplicarea metodelor miciuriniștă în patria noastră.

Troleibusul lunecă ușor pe aleile largi, ce străbat întinsul teritoriu al Expoziției Agricole Unionale din Moscova. La oprire, ușile se deschid fără zgomot.

„Grădina miciuriniștă” — anunță taxatorul.

Aici, nu se mai zăresc pavilioane elegante, cu bogate ornamentații arhitectonice. O alee umbroasă duce spre o grădină însoțită. Ramurile pomilor, grele de rod, se îndoaie pînă la pămînt. Unele sînt atît de încărcate de fructe, încît a fost nevoie să fie susținute de suporturi.

În centrul grădinii, pe un soclu masiv, se înalță statuia impunătoare a marelui transformator al naturii, Ivan Vladimirovici Miciurin. Lîngă statuie, un grup de colhoznicî din regiunea Cikalov. Au

venit la expoziție și ascultă cu atenție explicațiile ghidului.

— În Grădina miciuriniștă, cresc 15.000 de pomi și arbuști fructiferi, în total 34 specii cu 560 soiuri diferite — lămurește agronomul grădinii, Maria Cevicealova. Veți vedea aici marea varietate a plantelor fructifere create pe baza științei agrobiologice miciuriniștă...

Grupul de colhoznicî din regiunea Cikalov s-a oprit lîngă trei meri. Ca aspect, pomii nu prezintă nimic deosebit, dar, dîndu-i ca exemplu, conducătorul excursiei expune principiul miciurinișt al alegerii, perechilor de plante, în vederea încrucișării.

— Primul pom este vechiul nostru soi autohton de mere, „Antonovka obișnuită” — spune Maria Cevicealova. Soiul acesta a fost încrucișat cu „Reinette ananas”, un soi sudic, căruia îi place mult căldura. Iarna, în condițiile cliimei din regiunea Moscovei, trebuie să-l învelim bine ca să-l ferim de îngheț. Și iată, priviți ce pom viguros s-a obținut — continuă agronomul, arătînd al treilea pom, încărcat din belșug cu mere aurii. Într-adevăr, „Slavianka” a moștenit de la părinții săi cele mai bune calități. Este un pom care, deși gingaș, e în stare să suporte geruri aspre.

Excursioniștii străbat o parcelă unde li se dezvăluie „secretele” laboratorului miciurinișt. Oriunde și-al arunca privirea, vezi pomii încărcăți cu fructe de diferite nuanțe și culori, zeci de soiuri de elită. Multe dintre ele îmbină în mod fericit marea rezistență a pomilor sălbatici cu calitățile superioare ale pomilor gingași cultivați în sudul țării: mărimea fructelor, gustul excelent și calitatea de a putea fi păstrate proaspete pînă tîrziu, în iarnă.

Putem ușor să ne dăm seama de marea importanță economică a lucrărilor lui Miciurin. Ni se dau

cifre interesante. În timp ce soiurile vechi „Antonovka obișnuită”, „Babușkino” și altele ajung la epoca de fructificare abia la 10-12 ani după plantare, soiurile miciurinișt ca: „Bellefleur-kitaika”, „Pepping-kitaika” și multe altele încep să dea rod la 3-5 ani de la plantare, iar „Pepping-șafraņu”, „Slavianka” și „Taejnoie” rodesc începînd chiar din al doilea an.

Un deosebit interes stîrnește a-leea în care pe un păr cresc scorușe, pe un gutui cresc pero, iar scorușul este acoperit de mere.

Iată și alte „minuni” ale Grădinii miciuriniștă. Avem în fața noastră planta „Cerapadus”, obți-

nută de savant prin încrucișar mîlinului cu vișinul. Fructele seamănă cu vișina, dar sînt dispuse în ciorchini, ca la mîlin.

Te plimbi prin Grădina miciuriniștă și, la fiecare pas, vezi măritii ale puterii crescînde a omului asupra naturii. Iată, de pildă, pomul „Reinette-Bergamotte”. Este unbridul vegetativ de măr cu pîl obținut de Miciurin. Acest pom este cea mai bună dovadă de confirmare a justei teze miciuriniștă după care „ca rezultat al intervenției conștiente, putem grație cu succes morfogeneza speciilor putem abate structura lor în direcția cea mai folositoare omului”.

Lîngă pavilionul „Pomicultura pe o parcelă mică, se află o grădină de meri pitici. Copacul cel mai înalt nu trece de doi metri înălțime. Merii pitici aflați aici poartă fructe de toată frumusețea. Această grădină de pomi pitici a fost creată acum doi ani, la expoziție. Înainte de transplantare, copacii au fost crescuți de amatori miciuriniști Evdokimov, Smirnov, Tarsovi și alți amatori din regiunea Moscovei. Copacii pitici încep să rodescă de timpuriu și ocupă foarte puțin spațiu în grădină.

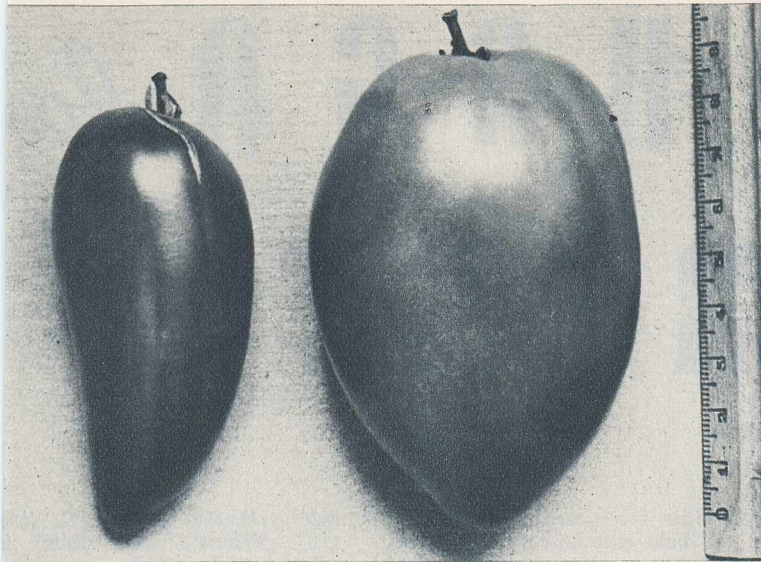
Grădina de fructe din expoziție poate fi, pe bună dreptate, numită „Academia miciuriniștă”. La intrare, sînt înscrise cunoscute cuvinte ale principiului lui Miciurin: „Nu putem aștepta darurile naturii, sarcina noastră este de a le smulge”.

Membrii unei delegații indiene, examinînd unul din „minunile” Grădinii miciuriniștă — soiul de meri înfrîntori.

Grădina miciuriniștă de la Expoziția Agricolă Unională din Moscova.

Fructele noi pe care le
câștigă astăzi țărani
muncitori din Slobozia.

A intrat în sat un om cu o carte

de Anton ALEXE

Fra într-o zi ca toate celelalte. Un om de vîrstă mijlocie, cu o carte groasă la subsuoară, a tăiat firul băit al șoselei și a intrat la satul popular din comuna Slobozia. A stat el ce a stat în odaia ședintelui, după care a ieșit în sală. S-a oprit în pridvorul ușii spre curte.

Pe uliță, un grup de țărani tăiau, scoțînd nori groși de fum a țigările cu tutun negru în zile de ziar, învîrtite pe genunchi. Atanase Niculescu, noul subinginer agronom, numit șef al sectorului agricol Slobozia-Malu, îl văzu pe omul Giurgiu, se apropie de el. După ce le dete binețe și le spuse că este și pentru care treburi nise în comună, îi întrebă de năitate. Iar apoi, ca de obicei, spre vreme și despre cîmp. După care, omul cu cartea începu să vorbească...

★

Ancu, bărbat în floarea anilor, se doare cu poftă. Și atât. Nu poate să facă altă treabă. Pe Virban îl vede înșă, după cum îi era firea, încărimea de limbă. Dar de șinea omului cu păr alb din față, se stăpîni. Numai moș Nedelcu, moș Nedelcu Petre, care pe curînd îl prinde patru poli de ani în vîrstă, își luă inima în dinți. Și se întinse spre subinginer, glăsui molcom, sorbind prelung din istocul de țigară și vîrfurile galbene ale mustății.

— Apăi minunea asta, eu unul știu că se poate... Dar n-are cum să se facă, decît dumnezeu...

Acum prinse curaj și Tănase: — Așa-i! Așa-i! Numai el, sfîntuțel, dacă s-o pogori în Slobozia să o încuscri în răsad roșia cu deil ori cu vînăta... Atuncea, să se poate!

— Hei, sfîntuleț, el nu mai nestecă neamurile de zarzavat după ce le-a despărțit o dată. Nu mai poate — întări moș Nedelcu. Atunci agronomul zîmbi și le

răspunse atât de liniștit și sigur de sine că...

— Ba se poate. S-a încrucișat roșia cu ardeiul iute, cu cel gras, cu vînăta și cartoful...

— Unde? — întrebă, cercînd să fie șiret, Tănase.

— În Uniunea Sovietică. Școala lui Micurin...

— Roșie cu ardei? — zise neîncrezător Ancu.

— Roșie cu ardei. Și cu...

— Le-ai văzut dumneata, tovarășe? — izbucni Virban, nemaiputîndu-se ține.

Agronomul mîngîie cu palma coperta de carton a cărții groase.

— Nu. De ce să spun? N-am văzut. Dar scrie aci, în carte. Și au văzut și alții cu care am stat de vorbă.

Moș Nedelcu îi fură cuvîntul:

— Așaaa...! Păi, de ce nu spuseși că-i pe citite și auzite, nu pe văzute și pipăite...?

Oamenii izbucniră în ris. Apoi tot moș Nedelcu fu cel care căută să-l „lămurească” pe agronom:

— Am aproape 80 de ani. Tănase Vasile e mai tînăr, că n-a prins decît... Cîți numeri, Vasile?

— Cincizeci și opt.

— Așa. Știrbu Petre trece de cincizeci, îl știu. Mălăilă, că-i aci de față, are peste 63... Cestilalți — copii care n-au ajuns nici la 40 de ani — nu-i mai socotesc... Așa. Ei, agronomule, noi am muncit în fel și chip pămîntul, dar nu ni s-a întîmplat să pomenim ca să se ginerească ardeiul cu roșia... Așa-i, măi? Spuneți-i și voi!

★

Se uitau oamenii la agronom, își dădeau coate, zîmbeau, iar unii, ca moș Nedelcu și Mălăilă, și-au făcut chiar cruce.

Subinginerul lucra încet, cu mîgăla, ca un doctor la operație. Și tot ca un chirurg se spălase bine cu săpun pe mîini și făcuse baie cuțitașului de altoit ce-l purta în teacă de catifea. Iar în timp ce degetele lui dibace se agitau fără istov, le vorbea ca unor școlari:

ȚĂRANUL CERCETĂTOR

Deși are 66 de ani împliniți, țăranul muncitor Ioan Pauliuc este un om sprinten și harnic, apreciat de toți locuitorii din comună. Pe pămîntul său, ce se întinde pe o suprafață de 66 de ari, pe o fișie în Valea Tisei, în comuna Crăciunești, el și-a creat un adevărat lot experimental, cu toate că în acest loc iernile sînt aspre, iar verile ploioase și răcoroase. Cercetătorul Ioan Pauliuc a început să crească aici lămîii și smochini, în condiții în care nimeni nu și-ar fi închipuit. El a sădit, sub un măr cu crengile respirate, smochinii și lămîii, care sînt astfel feriți de grindină și curenți reci. De asemenea, în straturi frumos orînduite, pe pămîntul său cresc alune de pămînt, orez, bumbac, orz golaș, portocali, grîu ramificat etc. — plante necunoscute încă în această parte a țării noastre.

O dată cu venirea timpului de altoit, el împarte multor țărani muncitori din comună lăs-

tari de viță de vie, piersici și caiși, învățîndu-i totodată cum să-i îngrijească. Altor țărani muncitori din comună, el le-a dat cartofi timpurii de sămîntă. Și, în timp ce cartofii obișnuiți abia au răsărit, cei primiți de la originalul cercetător sînt în floare!

Acest minunat om, care, alături de ceilalți harnici țărani muncitori din comuna Crăciunești, a smuls solului marameșean mari bogății, își completează cercetările pe care le face, studiînd cărți de specialitate, în special din lucrările sovietice, dornic să cunoască cît mai bine metodele de îngrijire a diferitelor culturi.

Iată-l, în fotografia noastră, pe Ioan Pauliuc cercetînd smochinii pe care-i îngrijește cu atîta tragere de inimă și care acum sînt încărcăți de fructe.

V. SĂSĂRANU
corespondent-Baia Mare

— Pe răsadul de ardei de seră, plantăm și răsădim roșii în luna mai. Luăm vîrfurile răsadului de seră... Priviți-l! Il prindem prin copulație — așa îi zice operației — de firul roșiei... Legăm bine, dar ușurel, cu rafie... Il acoperim o zi, două, cu un ziar. Să nu se facă evaporația de apă prea repede, că se usucă...

Moș Nedelcu aprinse a cincea țigară. Agronomul continuă:

— La vinete, la fel... Cum scrie la carte. Peste o săptămînă, controlăm calusul — așa-i zice legăturii dintre altoi și portaltoi. Dacă a reușit, ei încep să vegeteze... Semn bun!

★

Au trecut cîteva luni peste baltă, peste Dunăre și cîmpurile oamenilor.

— Ce-i asta, moș Nedelcule?

Moșul prinse în palma-i uscată cornul roșu ca focul al unei pătlăgele cu formă de ardei. Apoi întinse mîna și luă o roșie, mare, aproape cît o vînăta... Le duse pe amîndouă la nas. Le mirosi. Înfișe unghia într-una din ele... O frînse între degete. Zeama fructului curge cu stropi mari. Gustă...

— E roșie toată ziua, domnule...

Tovarășe... Toată ziua și toată noaptea.

— Ba noapte a fost în capul nostru, că n-am crezut — zise Tănase, cîntărînd într-o palmă o roșie culeasă din răsadul lui din moși strămoși și în cealaltă palmă una făcută după carte...

Virban clătină capul și-i mai trase o cruce. Mălăilă vîrî o roșie-ardei în sîn.

— Pentru sămîntă.

— Las' că-ți dau din a doua și a treia generație, pînă ai să crezi — îl muștră zîmbînd agronomul.

— Ba cred, de-acu...

★

Moș Nedelcu îl mai întrebă o dată pe agronom:

— Cum spuseși că-l cheamă?

— Micurin.

— Trăiește?

— Nu. A murit.

Moșul se îngîndură o clipă. Oftă. Apoi:

— Scrie-mi-l pe o hîrtie.

— De ce?

— Să-l dau popii să-l pomenească în fitece sărbătore...

★

A intrat în sat un om cu o carte...

De la C O P E N H A G A la

BUCUREȘTI

de Maria ARSENE

Nu demult, pe străzile Capitalei au putut fi văzuți, plimbându-se, un grup de oaspeți format din șapte persoane: un ins înalt, voinic, bărbos și roșcovan, trei fete și trei băieți. Părul blond, rebel, fețele prelungi, ochii albaștri, visători, și sonoritatea limbii cu aspru accent germanic nu mai lăsau nici o îndoială bucureștenilor că musafirii veneau din nordul Europei. Într-adevăr, erau din Danemarca.

Pentru că i-am cunoscut și am stat împreună de vorbă, să vi-i recomand:

Lotte Wissing, 18 ani, părul de un blond aproape decolorat, privirea melancolică. Studentă în anul al II-lea la Școala de artă aplicată din Copenhaga. E suplă, sportivă. Îi place literatura. Printre autorii preferați: Nexö și Simonov. Mai are doi ani și își va lua diploma. După care...

— Voi deveni graficiană (dese-

nează cu degetul în aer). Machete pentru coperti de cărți și desene...

Vibeke Lassen-Nielsen a împlinit de curînd 16 ani. E o figură deosebit de interesantă pentru o fiică a unei țări în care gerurile aspre și zăpada își împart cu dărnicie lunile anului și peisajul. Vibeke are părul șaten, aproape negru. Ochii de meridională, întreaga-i înfățișare de la mersul unduios al italienei, pînă la cerceii mari, în semilună, și brățara groasă de aur încrustat evocă soarele de sud, castanietele, bolero-ul...

Mi-am exprimat nedumerirea. Johan Rosing, profesorul de istorie care însoțește grupul — bărbosul

Hoar Skow, unul dintre cei doi mezinii ai grupului.

cel voinic — a încercat o explicație:

— Vibeke este fata unui armator. S-ar putea ca vreun strămoș de-al ei, căpitan de corabie sau simplu marinar, să fi poposit cîndva într-un port din sud. Și poate că a rămas un timp mai îndelungat, iar la înapoiere n-a fost singur...

Karna Friis are 13 ani și este în clasa a VII-a. Are sprîncene negre, groase, care contrastează cu părul — coajă de lămîie. Îi place nespun desenul și sculptura. Posedă nenumărate albume de schițe, cu care-și petrece o bună parte din timpul liber. Deși vine pentru întîia oară la noi, are cunoștințe „bogate” despre Bucu-

rești: „Mititei”, „Sosea”, „Cisgiu”, „Perinița”. De unde? Că aflați mai la urmă.

Jens Freddy-Nielsen, fiul v magistral din Copenhaga. 17 În ultimul an de liceu. E de de slab pentru vîrsta lui. Îi p literatura. E redactor la zi școlii, „Stenografen”. Scrie po și eseuri. Autor preferat: He Are serioase cunoștințe despre teratura contemporană. Vrea urmeza medicina și să dev stomatolog...

L-am întregat:

— Cum se-mpacă pasiunea per literatură cu stomatologia?

Mi-a răspuns vesel, clipind ș din ochi:

— Cînd scoți măsele, e recom dabil să reciți pacienților versur Erling Olof are 11 ani, p pistrui de aur pe nas și un bric cu prășele de os, cu care sculpte orice-i cade în mîină: un băț așchie, o crenguță de salcîm, picior de fotoliu, o tăblie de și, la nevoie, o pălărie de fe uitată în cuier...

Justificarea că atît taică- cît și bunicu-său s-au ocupat sculptura nu poate convinge domnul profesor Rosing, care dă ca pildă pe Hoar Skow, aceeași vîrstă și în același an clasă. A VI-a. Deși (între fie vorba) pasiunea lui Hoar pen fluierat — pe drum, la masă, clasă, în pat sau la cinematogra nu-i cu nimic mai prejos...

Am pomenit de două ori Johan Rosing. E profesor de is ric, prieten al țării noastre și pas nat după istoria poporului rom

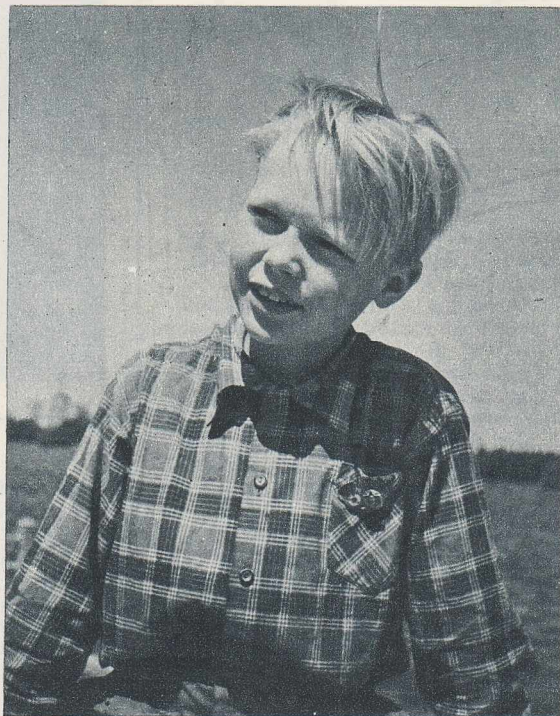
Călătoria tinerilor danezi țara noastră n-a fost întîmp toare. Ei și-au „cîștigat” plăcer de a ne vizita. Și iată cum:

Nu demult, a avut loc la Cope haga o expoziție de artă populă rominească. Cetățenii din capita Danemarcei, ca și cei veniți d celelalte orașe ale țării, au put admira costume naționale din toa regiunile patriei noastre, ca obiecte de uz casnic, sculpturi lemn, ceramică etc.

Expoziția, care s-a bucurat un deosebit succes — număr impresionant de vizitatori, ca însemnările lor în cartea de impre dovedind-o cu prisosință — a m fost dotată și cu un concurs. I acest concurs, care a constat descrierea impresiilor asupra e

Intregul grup, pe malul lacului Herăstru (stînga jos).

Doă pagini din albumele cu care tine danezi au cîștigat concursul (stînga sus dreapta jos).

ției și executarea de desene
 a modelele expuse, au luat parte
 eroși participanți, printre care...
 le, Karna, Vibeke, Freddy,
 r și Erling, care au câștigat.
 lingă alte premii — albume
 reproduceri și obiecte de artă
 iștigătorii concursului au bene-
 at și de invitația Institutului
 nîn pentru Relațiile cu Străi-
 atea, de a ne vizita țara.
 eea ce, bineînțeles, ei au și
 it, cu multă bucurie. Iar pro-
 rul Johan Rosing a fost rugat
 însotească grupul, peștriț ca
 tă, al învingătorilor la concurs...

★

u oaspeții danezi, m-am înfîlnit
 ia oară în holul hotelului
 benée Palace", unde fuseseră
 duiți.

e-am împrietenit repede. Mi-au
 estit, cu multă căldură și gesturi
 încântare, despre orașele, sa-
 și locurile din țară pe care
 u vizitat... De la Orașul Stalin
 împrejurimi, la Tirgu-Mureș.
 la București, la Constanța...
 scultați câteva impresii.

otte Wissing:

- Din dicționarele cercetate,
 așesem cu o idee confuză
 pre România... Dicționare vechi,
 le se pomeneau de kilometri
 rați, de cuceriri, de războaie
 nai puțin de popor... Am vizitat
 zeul de artă populară românească,
 m vizitat țara... Am văzut
 unatul vostru port național.
 putut să cunosc oamenii...
 ce-i privește pe țărani voștri.
 s-a părut că portul lor național
 orână la culori și modele cu
 de acum 2000 de ani... M-a
 oresionat în mod deosebit un
 ar în cămașă de in și pantaloni
 i de cînepă, ca pe vremea lui
 ebal, conducînd cu îndemîinare
 tractor românesc de ultimul

ens Freddy-Nielsen:

- Se construiește la voi... Me-
 se construiește... Am văzut
 tiere mari, fabrici, uzine și
 rocentrale... Locuințe, plantări
 pomi și arbori... Mă gîndesc la
 elalte mari șantiere ale voastre...
 oliotecile, muzeele, lăcașurile
 artă și... (mă privește drept
 ochi) șantierul din sufletele
 astre. Căci o dată cu o țară nouă,
 făuriți și inimi noi...

Vibeke Lassen-Nielsen:

- Despre țara voastră nu știam
 înte decît foarte puțin... Un
 t în Balcani, cu o capitală cu
 me ciudat... Cît despre popor...
 i imaginam oameni negricioși,
 cepuți să cînte. Veseli, nervoși,
 tăreți, cu turbane sau fesuri...
 mbește jenată, apoi devine gra-
). Am călătorit mult în ultimii
 i prin Europa... Pot spune că
 nicia poporului vostru e impre-
 nantă. Parcurile, strandurile,
 dioanele și, mai cu seamă,
 ortul vostru, de bună calitate...
 umitor cît de fals și de puțin am
 noscut eu viața voastră... Expo-
 ia de la Copenhaga mi-a deschis
 nii. Iar vizita din țară m-a con-
 os... Peste doi ani, o să ne mai
 ilnim. Iar pînă atunci, o să
 i dicționarele și atlasele cele
 chi și o să povestesc prietenilor
 spre frumoasa voastră țară, care
 află la mai puțin de două zile
 drum de Danemarca noastră.
 Karna Friis:

- Doream mai demult să vin
 voi. Părinții mei au fost aici
 timpul Festivalului și mi-au
 vestit atîtea!... Cînd am aflat
 sint invitată să vă vizitez țara,
 urma câștigării concursului,

Mihal GAVRIL

Vestea zboară

Saci peste saci
 vîrfuiți — măturii —
 Tare-s grei,
 sacii mei,
 cu bucate.

Hii,
 roibii noștri,
 roibii mei aurii!

Zboare vestea prin satel
 Cît de drag

îmi e azi a trăi,

Roibii noștri
 prea bine o știți.

De-ați putea —
 eu vă simt —

ați vorbi

Despre cum
 am fost noi oropsiți.

Voi flămînzii,

grebănoși,
 numai os.

Cerul gurilor voastre
 — uscat.

Rodul dijmelor plin
 și gustos

Îl duceam la stăpîinii din sat.

De stăpîni
 tot bătuiți
 — judecați.

Arși cu bici,
 pe spinări
 — ca și voi —

Laolaltă,
 la plug,
 înhămați

Laolaltă,
 în foc,
 la război.

Alte vremii...
 Azi ne stau măturii

Sacii grei,
 vîrfuiți cu bucate.

Hii,
 roibii noștri,
 roibii mei aurii!

Zboare veste prin satel
 Și miine...

eu văd ca-n colhoz
 herghelii,

Mari cirezi
 de vite roșcate

Cum pasc
 necuprinsele noastre cîmpii,

Văd marea de holde
 înalte.

Și văd înflorind plaiul nostru iubit...
 Sara,

sub cerul cu stele

„Lampa lui Ilici”
 o văd aurind

Satele patriei mele.

am avut o mare bucurie. M-au
 întrebat colegele de școală unde
 mă duc. De emoție, vrînd să le
 spun totul dintr-o dată, m-am
 bilbîit. Mi-am reamintit însă de
 câteva cuvinte ale mamei, pe care
 mi le repeta întruna. Și atunci
 le-am zis: „Plec în țara lui Pace
 și Prietenie!” Colegele au făcut
 ochii mari, apoi ne-am repezit
 cu toate la hartă. Am pus degetul
 pe capitala țării și le-am spus
 într-o limbă care li s-o fi părut
 destul de curioasă: „Șosea... Cîșmi-
 giu... Mititei... Perinița...” Cu
 vocabularul acesta, învățat de
 la mama și tata, și cu recomandarea
 lor că viu într-adevăr într-o țară
 a păcii și prieteniei, m-am urcat
 în tren...

Erling Olbl (reamintesc că are
 11 ani):

— Tata a mai fost în România,
 anul trecut. Într-o delegație de
 studii economice. Din ce mi-a
 povestit, am venit cu o impresie:

aveți cele mai frumoase flori, cele
 mai dulci prăjituri și echipe de
 fotbal cu înaintași iuți și portari
 șmecheri. Prind toate mingile.
 Una nu lasă la poartă. Acum, mai
 am și alte impresii: toți copiii
 voștri fac sport, își spun glume
 bune — mereu i-am văzut veseli
 și rîzînd — și sînteți oameni atît
 de buni, încît și pîinea se face la
 voi cu zahăr și stafide (era vorba
 despre cozonacul românesc...)

Hoar Skow (aceeași vîrstă):

— Aș vrea să mai rămîn aci...

Pot sta și singur. Am învățat
 romînește: Pijica! Mulzameș!
 Fromoș! Republica Popolar Roma-
 na! Uraaa!

★

Și câteva amănunte:

Lotte Wissing:

— Învăț la un institut catolic.
 Înaintea plecării, colegele au făcut
 un mic sfat, la care m-au chemat.

— Și chiar pleci în România?

— Plec.

— La comuniști?

— La oamenii care m-au invitat.

— Și cine o să te păzească?

— ?!

— Dacă o să te fure?

Au avut dreptate. Mi-ați furat
 inima, din care las cu bunăvoie o
 părticică aci.

Johan Rosing:

— Douăzeci și patru ore înain-
 tea plecării, am fost călduros felicitat
 de colegii mei, în cancelaria școlii.
 Cu toții mi-au mărturisit părerea
 de rău că nu mă pot însoți. Unul
 singur rămăsese impasibil.

— Nu te-ar tenta să vii cu mine?

— Îl întreb.

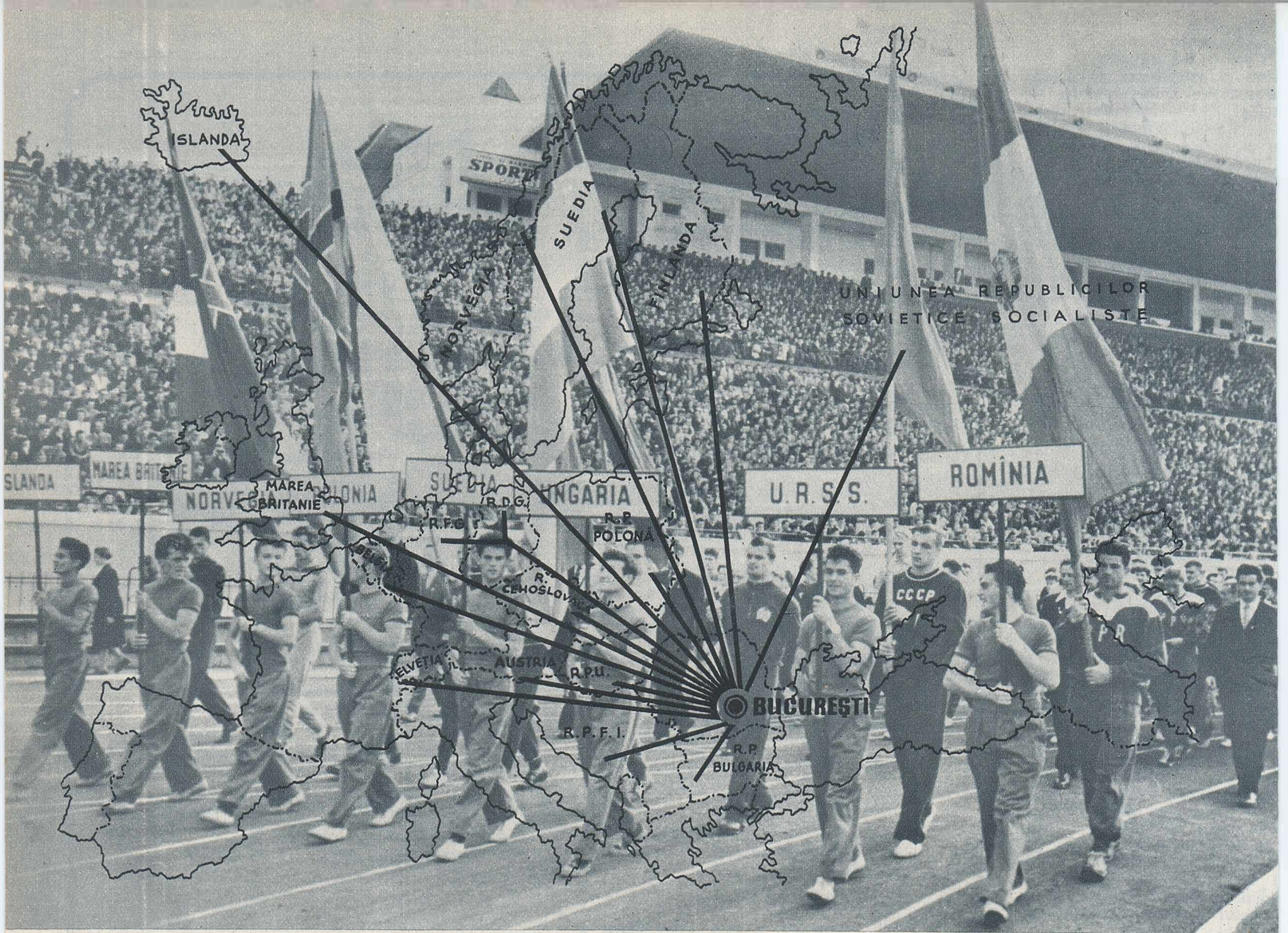
— Nu.

— De ce? Nu te interesează
 țările cu regim socialist?...

— Și încă cum!

— Atunci?

— Sînt invitat în Uniunea
 Sovietică...

O întrecere a măiestrie

Tradiționalele campionate internaționale de atletism ale R.P.R. au reunit în incinta frumosului stadion din Dealul Spirii pe fruntașii atletismului european. Dintre

aceștia, mulți au așteptat cu nerăbdare competiția de la București, pentru a-și încheia cât mai strălucit activitatea sportivă pe anul 1955. S-a vădit această intenție

O deosebită măiestrie au dovedit sportivele sovietice, câștigând 8 din cele 11 probe feminine. Galina Vinogradova a urcat podiumul învingătorilor de trei ori pe locul I, câștigând proba de 100 m plat femei, sârind 6,08 m și contribuind la cucerirea locului prim la ștafeta 4 x 100.

chiar din zilele premergătoare întrecerii. Sovieticii au vizitat Stadionul Republicii și și-au petrecut aci câteva ore. Nu pentru antrenament (regulamentul competiției nu permite efectuarea antrenamentelor pe locul de concurs), ci pentru a fi cât mai lămurită asupra condițiilor pe care le vor avea în zilele întrecerilor. Iulin, putem spune, a „pipăit” fiecare centimetru de pistă, a măsurat, a calculat și și-a făcut un adevărat plan de bătaie (lupta lui cu Ilie Savel necesita pregătiri cât mai minuțioase și chiar o strategie în toată regula).

Ragnar Lundberg, celebrul suedez săritor cu prăjina, a venit cu intenția de a-și împlini visul de mult mărturisit: un nou record european la București sau, oricum, o performanță de mare valoare. El n-a uitat că, acum un an, rămăsese dator publicului bucureștean și lui însuși cu acest rezultat pe care nu-l putuse realiza (în 1954 el nu s-a calificat pentru finala probei).

În sfârșit, Fütterer, cel mai rapid om al Europei,

corecordman mondial al probei de 100 m plat, a cărui faimă a atras pe numeroase stadioane din lume sute de mii de spectatori, a ținut foarte mult să vină și la București, pentru a concura pe pista Stadionului Republicii, despre care a auzit vorbindu-se numai lucruri bune.

Lista celor care au avut gândul de a dăruii Bucureștiului rezultate de valoare, poate fi prelungită. Ne vom mărgini să-l amintim acum doar pe Vladimir Kuț care, pe aceeași pistă unde, cu doi ani în urmă, Zatopek îl învinsese, dorea să modifice recordul lumii deținut de atletul cehoslovac.

Nobilă misiune a sportului

An de an ideea nobilă a prieteniei și păcii a prins rădăcini mai puternice, devenind o trăsătură caracteristică a „internaționalelor” noastre atletice. Acum i-am avut oaspeți pentru prima oară pe sportivii Marii Britanii, pe cei ai R. F. Germane (care au realizat aci, în mic, marea dorință de unitate na-

țională a poporului german concurând sub același steag cu atleții din R.D. Germanie).

Braț la braț, au defileat sportivii din 17 țări ale Europei, bucurându-se de rezultatele acestei competiții care au fost realizate urcord mondial și europ (400 m femei — Itkina 5 și 11 recorduri naționale țării participante).

Un record care nu va putea fi egalat

Ați ghicit care este? al lui Ion Soeter. Nu pentru cei 2 m trecuți la înălțimi ci pentru cele 8 titluri câștigate pentru campion internațional R.P.R. de atletism consecutiv, (de data aceeași neașteptat de ușor și în prezența unor adversari decorați de puternici). Pentru acest record de invidiat Soeter a primit, pe lângă uralele publicului, și buchet de flori ale demnilor adversari, Kovar și Kașkar.

„Românii au fost la înălțimi”, ne spunea un gazonier oaspe. Ne-am gândit la orizont, dar prietenul nostru se referea, așa cum n-

După cursa de 100 metri plat grupul concurenților discută asupra desfășurării ei. În prim plan, Fütterer, Germar și Kaufman.

licat, la faptul că ambele
de de săritură în înălțime
au revenit concurenților
fni.

atr-adevăr, Iolanda Balaș
nut să-și imite „profeso-
cîștigînd proba femi-
de săritură în înălțime,
a avut de suportat asal-
celor mai bune săritoare
lumii.

n cuvînd bun i se cuvine
drept și lui Ion Opriș,
de mult nu mai reușise
București o performanță
mă de posibilitățile sale.
reușit-o însă la timpul
mai potrivit, cîștigînd

net în fața unor adversari
bine cunoscuți în Europa.

În afara concursului

I-am văzut pe concurenți
și în afara concursului. Am
rîs laolaltă cu ei, urmărindu-l
pe Mircea Crișan și am
aplaudat împreună armonia
și verva fraților Grigoriu,
care și de data aceasta au
oferit un „intermezzo“ spor-
tiv, pe teme din concurs,
participanților la campio-
nate. I-am urmărit în tri-
bune, înaintea probelor sau

după disputarea lor, (iugo-
slavul Mugosa și-a dăruit
florile frumosului său record
național publicului care-l
încurajase), și în seara în
care masa prietenească a
încheiat, cum se cuvine,
zilele de întreceri sportive.

Din toate acestea, am
rămas cu o impresie puter-
nică și care va fi mereu
proaspătă în amintirea noas-
tră: prietenia tineretului
sportiv este o realitate, dorința sa de pace o flacăra
vie.

Emanoil VALERIU

Dimir Kuț, distanțat cu mai bine de un tur de ceilalți concurenți, se apropie de capătul celor 10.000 metri
gați. Avînd ca principal adversar vîntul, Kuț a reușit totuși să scoată a doua performanță mondială,
apropiindu-se cu numai 5 secunde de recordul lui Zatopek. →

și a forței

Dezulf Lundberg se pregătește să sară. Trecînd 4,45 metri, el a adus un nou record țării sale apropiindu-se
totodată de recordul european. →

cîștigînd proba de săritură în înălțime, Ion Soeter a devenit campion internațional al R.P.R. pentru a 8-a oară.

La Berna a cîștigat Hopkins. Cu
aceeași săritură, 1,67 la București a
învins Iolanda Balaș.

Tineretul patriei noastre

CONCURSUL DE PORTRATE FOTOGRAFICE ORGANIZAT DE REVISTA „FLACĂRA” ȘI CENTRUL DE PRODUCȚIE CINEMATOGRAFICĂ

DESPRE DEVELOPAREA NEGATIVELOR

De multe ori amatorul fotograf crede că, după ce a apăsat pe butonul declanșatorului și a spus modelului său „mulțumesc”, misiunea sa s-a terminat. Ce urmează după aceasta, dezvoltatul filmului, făcând copiii sau al măririlor, este — după părerea sa — un proces pur tehnic, neinteresant, în care nu se poate interveni, și, deci, aceste operații pot fi lăsate pe mina oricărui laborant mai conștiințios.

Acest fel de a gândi este cât se poate de greșit. În fiecare etapă a fotoproceselor se poate interveni prin alegerea celor mai juste formule, prin îmbinarea lor, prin varierea timpilor, prin alegerea hîrtiei, a încadraturii, prin umbrire și prin cîte alte procedee. Este surprinzătoare deosebirea dintre o copie contact obținută pe o hîrtie aleasă la întimplare și executată pe baza procedeele obișnuite și o mărire bine decupată și pusă în pagină, lucrată după procedee speciale. Ai putea spune că ai de-a face cu fotografii obținute după clișee diferite.

Îndeobște, dezvoltatul negativului nu pune probleme prea grele. Trebuie să se obțină un negativ transparent, cu detalii atît din umbră cît și în lumină, cu o gradăție dulce, care nu exclude însă o anumită brilianță, și cu o granulație cît mai fină. Pentru a obține astfel de negative, în afară de expunerea justă în aparatul fotografic, trebuie să asigurăm și o bună dezvoltare, într-un revelator pentru granulație fină, care este în același timp și egalizator, respectînd indicațiile de timp și temperatură care se dau la fiecare formulă.

Un revelator economic, ușor de preparat și care dă rezultate bune, este, de exemplu, următorul (din „Manual Practic de Fotografie” de E.A. Iofis):

Metol 8 gr
Sulfid de sodiu anhidru 125 gr
Carbonat de sodiu anhidru 5,75 gr
Bromură de potasiu 2,50 gr
Apă pînă la 1 litru
Temperatura: 20° Celsius.

Timp de dezvoltare: 8-12 minute.

În 1 litru soluție, se pot dezvolta aproximativ 30-35 m film cinematografic sau 12-15 filme 6/9.

Este bine ca amatorul să adopte o singură formulă simplă, cu care să se obișnuiască și să nu fie mereu în căutare de formule noi; nu există formule care „să facă minuni” și cele mai bune rezultate se obțin cu revelatorul cu care ești familiarizat și căruia îi cunoști toate caracteristicile. În general, se observă că la majoritatea formulelor se obțin rezultate mai bune atunci cînd există o ușoară suprapunere a negativului la fotografiere, iar la dezvoltare se respectă limita de timp mai scurtă.

Dacă obținem un negativ după cum l-am descris mai sus, fără pete și zgîrieturi, o etapă importantă a muncii a fost lăsată în urmă. Putem să răsflăm ușurați. De acum înainte, chiar dacă greșim, greșelile sînt mai ușor reparabile. Ireparabile — sau foarte greu reparabile — sînt numai greșelile făcute la procesul negativ. Avînd un negativ bun, avem o bază solidă pentru a trece la procesul pozitiv, la executarea copiilor contact sau a măririlor.

Eugen IAROVICI
conferențiar universitar

Obiecte de acum 45 de secole

...Studiind o placă groasă de teracotă, acoperită cu rînduri scrise în alfabetul cuneiform, savanții se edificaseră definitiv că templul din apropierea orașului Mari din valea Eufratului, fusese construit de regele Iahdun-Lim și dedicat zeiței soarelui, Șamaș. Arheologii intenționau să termine, cu aceasta, lucrările lor... La un moment dat, însă, ei au observat că fundațiile templului acoperă o clădire mică, ce părea mascată. Săpătorii au intrat iar în acțiune. Și, treptat, din straturile de pămînt a apărut o groapă dreptunghiulară. În fundul gropii, au fost găsite însă numai cioburile unui ulcior de pămînt, frumos ornamentat.

În momentul de față, este greu să se stabilească destinația exactă a acestei misterioase încăperi. Poate că a fost cavoul regal sau capela de cununie. Orice ipoteză pare acceptabilă. Cert este însă un lucru: că noua descoperire i-a îndrîjit neșus în cercetări pe acești arheologi, care lucrează intens de cîțiva ani în împrejurimile orașului Mari din valea Eufratului. Zidurile dezvelite pînă acum, sculpturile și plăcile de piatră

descoperite le-au permis să constate că ele datează de aproximativ 4500 ani. Acum un an au fost dezgropate trei temple minunate. Deosebit de interesantă este curtea unuia dintre ele, în care s-a găsit „betilul”, piatra sacră, care prin aspectul ei sugerează o imensă căpățînă de zahăr. Arheologii presupun că el reprezintă fie însăși zeitatea, fie tronul ei. Acest betil e una dintre cele mai vechi pietre sacre descoperite pînă acum. Valoarea sa științifică nu constă însă numai în vechimea lui, ci și în însuși faptul că a fost găsit aici, în valea Eufratului, deoarece pînă acum nu au fost găsite asemenea betile decît pe litoralul Mediteranei și au fost puse în legătură cu riturile religioase ale fenicienilor; descoperirea pietrei sacre atît de departe, în interiorul continentului, sugerează ipoteza că popoarele care locuiau în valea Eufratului aveau aceeași credință și rituri ca și popoarele de pe litoralul Mediteranei.

S-a mai găsit și un cap de femeie sculptat, ce se presupune a fi al unei cîntărețe de acum 40 de secole. Cercetările din valea Eufratului continuă.

(După revista poloneză „Swiat”)

Fragment de sculptură în sidex și fildes, descoperit în templul zeului Șamaș.

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN nr. 19

„Să cunoaștem sistemul nostru planetar”

ORIZONTAL: 1) Pluton — Marte. 2) Lunetă — Omite — Rn. 3) An — Sori — Ancie. 4) Neva — Mercur — P. 5) Ete — Sa — Pămînt. 6) Tanie — C — Uita. 7) E — Uranus — Te — N. 8) Rso — Stuart. 9) Am — Saturn — Ion. 10) Jupiter — Apune.

VERTICAL: 1) Planete — Aj. 2) Lunetă — Emu. 3) Un — Venus — P. 4) Tasa — Irosi. 5) O — O — Scăpat. 6) Norma — N — Te. 7) Mie — Cusur. 8) Mi — Rp — Str. 9) Atacau — Una. 10) Renumită — P. 11) T — Criteriu. 12) Eri — Na — Ton. 13) Neptun — Ne.

1	A	COR	RE	ON	CLA	PE	IN	STRU	MEN
2	COR	HI	O	CARI	NA	SO	NA	TA	
3	DA	LI	BOR	VAL	UE	LA	LO	VI	O
4	RE	DA	MI	FA	TE	TO	BA	OA	RA
5	MA	TA	RA	GOT	OR	NA	TE	RA	SE
6	DE	PI	RE	NE	GALI	RI	CE	PI	
7	LI	A	LE	GATO	TA	E	HE	S	CU
8	KIA	HI	CI	HE	MA	TE	AC	TOR	LI
9	SU	NE	TE	GU	MATE	SE	RE	NA	
10	FLA	MU	RA	RA	VEL	MA	RE	MU	ZI

MUZICA ÎN SILABE

ORIZONTAL: 1) Instrument muzical — Prin ele acționăm instrumentele de suflat sau instrumentele de coarde cu percuție — Despre cele muzicale e vorba. 2) Alcătuit din instrumente vii — Grații — Mic instrument de suflat din pămînt ars — Compoziție executată la unul sau două instrumente: pian sau pian și vioară — Negatie. 3) Operă a compozitorului ceh Smetana — Undă — Pronume — Compozitor francez de origină spaniolă (1823-1892), autorul „Simfoniei spaniole” — Instrument mai mare decît vioara, avînd coardele acordate o cvintă mai jos și reprezentînd timbrul altului. 4) Înfățișă — Notă indicînd tonalitatea în care Enescu a scris la 13 ani o uvertură pentru orchestră — Notă indicînd tonalitatea în care Enescu a scris la 14 ani o simfonie fără final — Pronume — Instrument de percuție — Dată — Spăl capul. 5) Insulă engleză — Clarinet popular — Impodobit — Albiile vechi ale riurilor — Precum. 6) Ut — 3,14 — A nu recunoaște — „Pur” poetice — Instrument de coarde cu percuție. 7) Nume feminin — Antagonist lui „staccato” — Pronume — Geniul muzicii românești (1881-1955) — Cobalt. 8) Leit-motivul cîntecului de leagăn — Cinematograf — Pronume — Artist — Cel mai vechi instrument cu coarde, originar din Grecia, azi scos din uz. 9) Vibrații sonore — Împregnate cu cauciuc — Mozart a compus una... mică. 10) Drapel — Compozitor francez, autorul lucrărilor „Rapsodia spaniolă”, „Boleró” etc. — Numele unui teatru din Moscova — Arta care face obiectul acestui careu.

VERTICAL: 1) Potrivirea instrumentelor muzicale după sunetul la al diapazonului (437,5 vibrații/sec.) — Instrument cu coarde — Cîntă din trombon, clarinet sau flaut. 2) Instrument de suflat

format dintr-un tub lung talic, îndoit de mai mulți circular, prevăzut cu lion și îmbucătură și put simplu sau cu tuburi anale (pl.) — Nume chin Dăruiță — O formă mică a pianului cu coa în poziție verticală (p.) Început de muzică. 3) P ziție — Piață din Capite Uimire — Articol — strument cu coarde, l. scund, ca un dulapior care-s fixate 36-42 co dintre care 5 acordabil În saxofon sau acordec Fluier ciobănesc, lung d 80 cm, din lemn de p; cu 5-6 găuri, mai îngu capătul de jos — Instru de suflat din lemn, de 2 m lung, frînt în c avînd 8 găuri și multe c iar la capătul superior a fiptă o țevă în form „S”; sunetele sale grave mână cu ale cimpoiului Contesta — Ceață. 5) In ment de suflat din ab; tub cilindric drept și de 3/4 m, cu 18-20 gaur care 13 acoperite cu (pl.) — Instrument de s cu claviatură, cel mai a și mai perfecționat d toate instrumentele muz — Poet român (1874-195 Pronume — Epitet cu s de mare, adăugat odin unor ranguri boierești Procedură juridică — prietate caracteristică ton — Motivul prin al unei compoziții, după se dezvoltă celelalte f 7) Prepoziție — Interpre fără acompaniament a piese instrumentale sav cale — Instrument de cuție — Unealtă — Gri sub geam. 8) Coardă — mai mic și cel mai înal ton) dintre instrumente arcuș — Pronume — Cel vechi cronicar rus — do și mi — Unitate de m; chineză. 9) Plantă medi; lă — Așezări omeneste — I mic — 24 ore. 10) Pronur Instrument popular ru 2 sau 4 coarde — A o; navă — Condițional.

REDACȚIA: BUCUREȘTI Casața Postală 7
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 9
6 luni: 18
un an: 36